

**DIAGNÓSTICO SOCIOECONÓMICO
DO CONCELLO DE
NIGRÁN**

Abril de 2006

ÍNDICE

1. INTRODUCCIÓN	5
1.1. Metodoloxía	5
1.2. Apuntamento histórico	6
2. ENCADRE TERRITORIAL E ADMINISTRATIVO	7
2.1. Situación do concello dentro da MAIV e da provincia de Pontevedra	7
2.2. Estrutura parroquial.....	8
2.3. Entidades de poboación	9
3. RECURSOS NATURAIS	9
3.1. Solo	9
3.2. Características climáticas.....	11
A) Precipitacións.....	11
B) Temperaturas	12
C) Amplitude térmica	13
3.3. Vexetación.....	13
3.4. Relevo	14
3.5. Ríos	15
3.6. Zonas de interese natural	15
4. RECURSOS CULTURAIS E PATRIMONIO	17
4.1. Patrimonio histórico e arqueolóxico.....	17
4.2. Patrimonio arquitectónico	18
4.3. Patrimonio etnográfico	20
4.4. Recursos turísticos.....	22
5. ORGANIZACIÓN DO TERRITORIO, INFRAESTRUTURAS E EQUIPAMENTOS	27
5.1. Planeamento urbanístico vixente	27
5.2. Infraestruturas de comunicación.....	27
5.3. Centros educativos	28
5.4. Servizos sociais.....	29
6. POBOACION E VIVENDA	31
6.1. Efectivos poboacionais.....	32
A) Poboación segundo sexo e distribución parroquial.....	32
B) Densidade demográfica	33
C) Poboación segundo lugar de nacemento e residencia	34
D) Poboación segundo nacionalidade	35
E) Evolución demográfica	36
6.2. Estrutura da poboación	36
A) Pirámide de poboación	36

B)	Distribución da poboación por grandes grupos de idade	38
C)	Idade media da poboación	39
D)	Índice de Dependencia Global, Senil e Xuvenil	39
E)	Índice de recambio da poboación activa, envellecemento e sobreenvellecemento	41
6.3.	Movemento natural da poboación.....	43
A)	Nacementos, casamentos e defuncións.....	43
B)	Taxas brutas de natalidade, nupcialidade e mortalidade	44
C)	Saldo vexetativo.....	46
6.4.	Movements migratorios	47
A)	Emigración.....	47
B)	Inmigración.....	49
C)	Saldo migratorio	51
6.5.	Nivel de formación da poboación	53
A)	Nivel de estudos da poboación.....	54
B)	Taxa de analfabetismo	55
C)	Tipo de estudos da poboación.....	57
D)	Lugar de estudo da poboación	58
E)	Educación non universitaria	59
6.6.	Vivenda.....	60
A)	Tipo de vivenda.....	60
B)	Réxime de tenza da vivenda.....	61
C)	Principais problemas da vivenda e do contorno	62
D)	Residentes de tamaño medio da vivenda.....	63
7.	MERCADO DE TRABALLO.....	64
7.1.	Actividade	66
7.2.	Ocupación.....	68
7.3.	Desemprego	73
7.4.	Promoción do Emprego	78
A)	Actividades desenvolvidas en relación ás políticas activas de emprego.....	78
B)	Axudas e subvencións para a creación de emprego.....	80
C)	Accións de desenvolvemento rural	81
8.	ECONOMÍA E SECTORES ECONÓMICOS	82
8.1.	Nivel de renda e outros parámetros de desenvolvemento	82
A)	Nivel de renda	83
B)	Outros parámetros de desenvolvemento	84
8.2.	Sectores produtivos e actividade económica	87
A)	Sector primario	88
B)	Sector secundario	92

C) Sector terciario	94
9. TERCEIRO SECTOR	99
10. DAFO XERAL DE NIGRÁN	101
11. PROPOSTAS E ACTUACIÓNS	105

1. INTRODUCCIÓN

1.1. Metodoloxía

O presente documento de traballo inclúese dentro da medida “Desenvolvemento do territorio” que integra o actual proxecto de UPD. O obxectivo desta medida é poder implantar estratexias e proxectos que traten de potenciar aspectos específicos e xerais dun territorio. As accións relacionadas con esta medida están dirixidas a obtención de información, investigación e análise do contorno de cara a definición de proxectos.

Este traballo é unha desas accións e ten como obxectivo servir de instrumento que fundamente calquera estratexia de actuación no territorio e tomar decisións en materia de desenvolvemento e emprego a raíz da análise pormenorizada do espazo socioxeográfico. Para acadalo definiuse a realización dunha Análise e Diagnóstico do Territorio (no sucesivo, ADT) de cada un dos concellos da MAIV, nos que a través de diferentes fases se obteña unha visión o máis axustada posible sobre as potencialidades do territorio, e neste caso, do concello de Nigrán.

A través das seguintes páxinas descríbense os resultados da primeira das fases do diagnóstico que se inclúen nos ADT, correspondente co inventario de recursos e elementos valorizables existentes no concello. Esta é unha análise detallada do territorio a través dos elementos que integran o sistema social, cultural, natural, e económico, permitindo ver os usos que del se fan.

A sistematización da información agrúpase en 10 temáticas, que inclúen una serie de indicadores. As 10 áreas nas que agrupamos a información son:

- ENCADRE TERRITORIAL E ADMINISTRATIVO
- RECURSOS NATURAIS
- RECURSOS CULTURAIS E PATRIMONIO
- ORGANIZACIÓN DO TERRITORIO, INFRAESTRUCTURAS E EQUIPAMENTOS
- POBOACIÓN E VIVENDA
- MERCADO DO TRABALLO
- ECONOMÍA E SECTORES ECONÓMICOS.
- TERCEIRO SECTOR
- ANÁLISE DAFO
- PROPOSTAS DE DESENVOLVEMENTO E ACTUACIÓNS NO EIDO DO EMPREGO

Os datos obtivéronse do Instituto Galego de Estatística (IGE), do Instituto Nacional de Estadística (INE), de diversas fontes públicas e privadas e do propio concello de Nigrán. A partir desa información, creáronse bases de datos e obtivéronse indicadores que facilitan o coñecemento do territorio no seu conxunto. Así mesmo a análise complementase coa comparación dos datos obtidos

para Nigrán cos da AMV, Pontevedra e Galicia, de xeito que se comprenda mellor a evolución histórica, o momento actual e o futuro do concello.

A segunda fase do presente ADT, consistirá nunha análise cualitativa a partir da consulta aos técnicos dos concellos e doutras persoas representantes do territorio nos seus diferentes ámbitos. O obxectivo é ampliar a información existente nas fontes consultadas e sistematizada neste documento coas percepcións dos axentes socioeconómicos que actúan no territorio. Para acadar esa información, deseñaranse ferramentas para a recollida de datos, dirixidas ás persoas que se identifiquen relevantes para a análise.

O inventario de recursos complementábase cunha análise DAFO e cunha primeira achega de propostas de desenvolvemento e actuacións concretas no ámbito do emprego.

Por último, e para completar o ADT do concello de Nigrán, os axentes implicados no seu desenvolvemento, revisarán o traballo realizado, de xeito que, ao incorporar as súas achegas ao documento e baseándose no seu coñecemento e implicación co territorio, as propostas e conclusións obtidas resulten máis axustadas realidade do concello.

1.2. Apuntamento histórico

Durante o antigo Réxime existiron as xurisdicións de Baiona, señorío de reguengo, e de Panxón, señorío do mosteiro de Santa María de Oia, ademais do couto redondo de Priegue, señorío do conde de Priegue.

Coa división municipal posterior ás Cortes de Cádiz, no actual territorio do concello formáronse os municipios de Panxón e A Ramallosa, derogados en 1823.

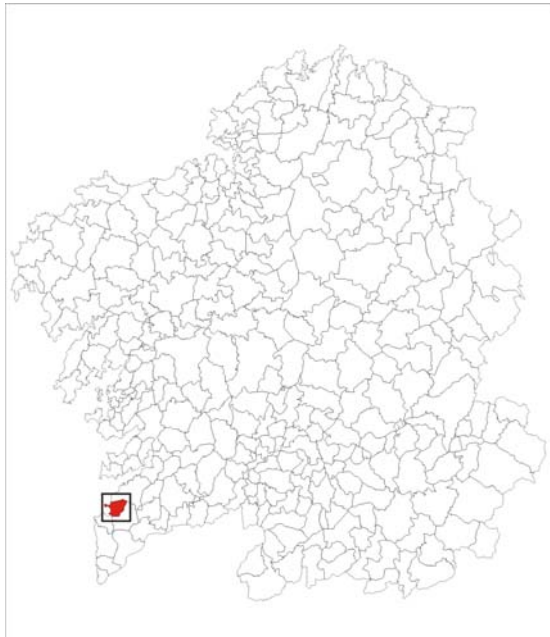
Coa ordenación municipal de 1835 creouse o concello de Nigrán coa delimitación que presenta actualmente, e non sufriu ningunha variación desde entón.

2. ENCADRE TERRITORIAL E ADMINISTRATIVO

2.1. Situación do concello dentro da MAIV e da provincia de Pontevedra

O concello de Nigrán localízase no extremo suroccidental da Comunidade Autónoma de Galicia entre as coordenadas xeográficas 42° 10' 30 Norte, 42° 06' 45' Sur, 8° 44' 10' 7 Leste, e 8° 51' 42' 2 Oeste.

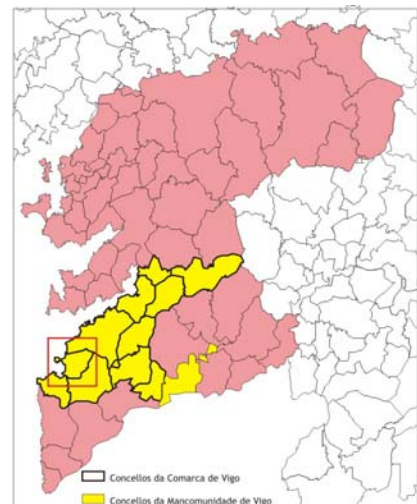
Administrativamente pertence á provincia de Pontevedra, situándose no Suroeste da mesma, na entrada da ría de Vigo. O concello está adscrito ao Partido Xudicial de Vigo e pertence á Diocese de Vigo-Tui (Arciprestado de Miñor).

Nigrán sitúase no extremo suroccidental da Área Metropolitana de Vigo, na entrada da ría de Vigo. Presenta altitudes que van dende o nivel do mar ata os pouco máis de 500 m. que se acadan no alto de Chandebrito, na serra do Galíñeiro, no NL.

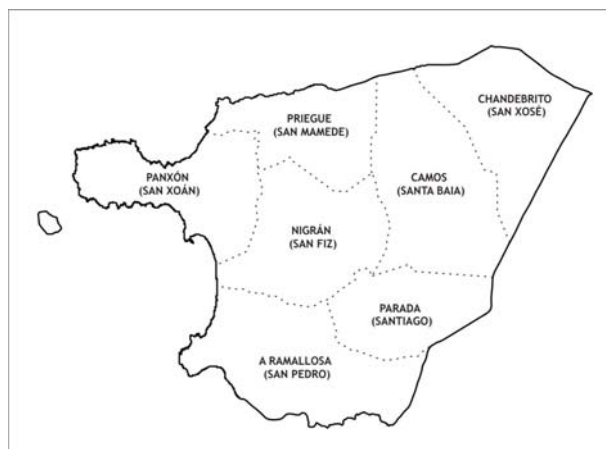
Limita ao Norte co concello de Vigo, ao Sur con Baiona e Gondomar, ao Leste de novo con Gondomar

e ao O. coa ría de Vigo.

Presenta unha superficie de 34,8 km² ao longo da que se reparten un total de sete parroquias, polas que se distribúen un total de cento corenta e cinco entidades menores de poboamento, nas que residen 17.281 habitantes de feito, o que da unha densidade de 496,58 hab./km².

2.2. Estrutura parroquial

A superficie do concello de Nigrán estrutúrase en tan so sete parroquias que albergan un elevado número entidades menores de poboación, 145. Segundo a extensión que presentan, a parroquia máis grande é a de Santa Baía de Camos, con pouco máis de 6,5 km² e na que se asentan un total de vinte e catro núcleos de poboación. Seguen a esta as parroquias de San Pedro da Ramallosa con preto de 6,5 km² e vinte e sete núcleos, e San Fiz de Nigrán que rolda os 5,3 km² e as

dezaioito entidades. A parroquia máis pequena é a de Santiago de Parada, con pouco máis de 3,5 km² e doce núcleos, seguida da de San Mamede de Priegue con preto de 3,8 km² e vinte e oito entidades de poboación. Nun nivel medio están as dúas restantes, San Xosé de Chandebrito e San Xoán de Panxón, con 4,6 e 4,3 km² cada unha, e sete e vinte e nove núcleos respectivamente.

As características do relevo non resultan determinantes á hora de localizar os núcleos de poboamento, aínda que si condicionan lixeiramente o mesmo, asentándose esta preferentemente no contorno da liña de costa.

As boas condicións climáticas, xunto coa existencia de boas infraestruturas viarias coa autoestrada AG-57, e as autonómicas PO-552 e PO-332, a oferta de ocio, e a proximidade á cidade de Vigo e á vila de Baiona, inflúe de maneira positiva na taxa de actividade e no nivel de vida local, que levou a que numerosa xente demandase solo residencial neste concello, procedentes principalmente da cidade olívica, o que xerou o incremento final do seu censo.

A parroquia máis poboada é a de San Pedro da Ramallosa, na que se residen 4.683 efectivos, favorecida pola presenza dun relevo pouco accidentado e polas boas condicións climáticas, o que repercuten na localización dun maior volume de vivendas, así como actividades económicas vinculadas ao turismo, provocando o conseguinte aumento de poboación. Así, a densidade que presenta é moi elevada, 726 hab./km². A seguinte en número de habitantes é a parroquia de San Xoán de Panxón, con 3.854 efectivos, seguida de San Fiz de Nigrán con 3.448.

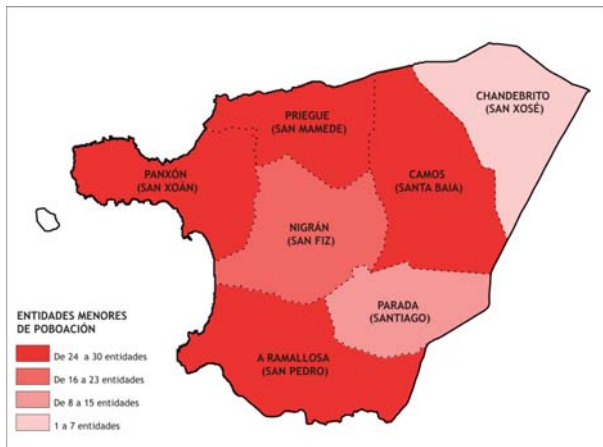
Pola contra, nas parroquias situadas no L. do concello, San Xosé de Chandebrito, Santiago de Parada e Santa Baía de Camos, son nas que residen un menor número de habitantes, 504, 1.119 e 1.402 respectivamente, debido a que nestas é onde o relevo comeza a aumentar a súa altitude e a pendente, presentando unhas condicións climáticas diferentes ás da costa.

Segundo a súa densidade destacan as de San Xoán de Panxón con 883,94 hab./km², San Pedro da Ramallosa con 726 hab./km² e San Fiz de Nigrán con 655,5 hab./km². As que presentan unha menor densidade de ocupación son as de San Xosé de Chandebrito (109,09 hab./km²) e Santa Baia de Camos (2136,06 hab./km²).

2.3. Entidades de poboación

As entidades menores repártense pola metade N. e L. do territorio municipal, sendo máis numerosas no sector costeiro. Destaca a intensidade edificativa entre as parroquias de San Xoán de Panxón e San Pedro da Ramallosa, que provoca que moitos dos seus núcleos estean interconectados na actualidade, polo que forman unha pequena conurbación costeira continua. Con todo, a maior parte das entidades menores sitúanse preto da liña de costa, mentres que as parroquias situadas no O, presentan unha ocupación menor, coa excepción da de Santa Baia de Camos.

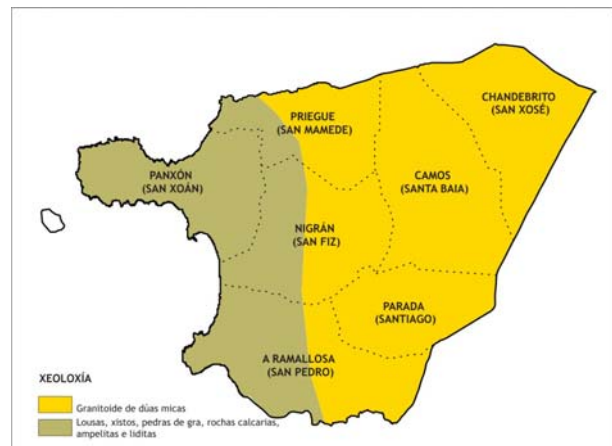
As entidades menores repártense pola metade N. e L. do territorio municipal, sendo máis numerosas no sector costeiro. Destaca a intensidade edificativa entre as parroquias de San Xoán de Panxón e San Pedro da Ramallosa, que provoca que moitos dos seus núcleos estean interconectados na actualidade, polo que forman unha pequena conurbación costeira continua. Con todo, a maior parte das entidades menores sitúanse preto da liña de costa, mentres que as parroquias situadas no O, presentan unha ocupación menor, coa excepción da de Santa Baia de Camos.

A maior parte dos núcleos máis poboados localízanse na parroquia de Nigrán, sobresaíndo o de Vilameán con 1.107 habitantes, seguido de Angustias e Canido con 536 e 522 efectivos respectivamente. O segundo núcleo máis habitado é o da Ramallosa con 708 residentes, mentres que o terceiro é o de San Xoán, na parroquia de Panxón, con 604 efectivos. Pola contra, a parroquia de Camos é a que presenta os núcleos menos poboados, destacando o de O Castelo, no que non reside ningún veciño, mentres Reboreda contan con 17 e os de A Levada e A Touza con 32 cada un. Na parroquia da Ramallosa destaca o lugar de Pereira con 26 efectivos, mentres que os núcleos de A Cova (Priegue) e O Sobreiro (Parada) presentan un censo de 34 e 36 habitantes respectivamente.

3. RECURSOS NATURAIS

3.1. Solo

Dúas terceiras partes do concello de Nigrán está composto principalmente por solos de granitos de dúas micas (materiais que na súa formación sufriron, cando menos, un proceso metamórfico e dúas deformacións que variaron o proceso orixinal da rocha). Dominan dentro destes os granitos cataclásticos, que sufriron unha intensa deformación e nos que se poden observar unha

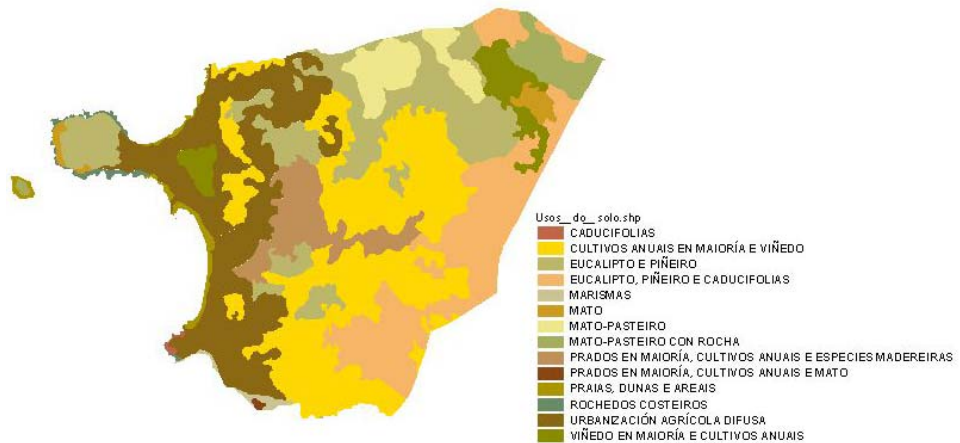

disposición das micas paralela á foliación da rocha. Son rochas de grao medio cunha composición a base de Cuarzo (30,6%), Plaxioclasa (24,4%), Moscovita (9,6%), Microclima (27,3%), Biotita (8%) e outros materiais nun 0,1%.

Pola contra, o terzo O. está ocupado por solos de lousas, xistos, pedras de gra, rochas calcáreas, ampelitas e liditas, caracterizada polo predominio dos xistos micáceos e dos paragneises cunha maior proporción de plaxioclasa. Asemade, na liña de costa dominan os depósitos de praia e os depósitos eluviais, mentres que as marxes do curso do rego de Ponte Muñas aséntanse sobre depósitos aluviais.

No que se refire aos usos do solo, a maior parte da superficie do concello de Nigrán está ocupada por bosques mixtos, nos que dominan as especies foráneas, así como polas actividades agrarias destacando o cultivo da vide.

A zona oriental do territorio está ocupada hexemonicamente por bosques mixtos de piñeiros, eucaliptos e caducifolias. A zona central é ocupada de maneira extensiva por cultivos anuais, de entre os que domina o viñedo, sobresaíndo a superficie que ocupa nas parroquias de A Ramallosa, Camos e Parada, aínda que tamén se poden atopar pequenas áreas de cultivo no O. da parroquia de Panxón.

Seguen en importancia os bosques mixtos de piñeiros e eucaliptos, que se sitúan no N. do termo, entre as parroquias de Camos, A Ramallosa e Priegue, así como tamén se poden atopar pequenos bosques na zona centro e S., aínda que de escasa importancia. Asemade, no N. do concello, principalmente asociados aos bosques mixtos, atópanse pequenas extensións dedicadas a mato, sendo máis extensa as destinadas a mato pasteiro que as de mato sobre rocha, este último no NL. da parroquia de Chandebrito.

As especies autóctonas experimentaron un forte retroceso en favor das superficies cultivadas e das áreas de repoboación, polo que a súa presenza na actualidade é escasa, estando asociada ás especies foráneas en forma de bosques mixtos. Rara vez aparecen en solitario, conservándose unha pequena superficie preto da liña de costa na parroquia de A Ramallosa.

No centro da parroquia de Nigrán existe unha ampla superficie ocupada de forma hexemónica por prados, mesturados con cultivos anuais e especies madeireiras.

Non obstante, o que máis sobresaie na liña de costa e a gran ocupación humana que existe, destacando a densidade que sofren as parroquias de Panxón e A Ramallosa, seguidas das de Priegue e Nigrán, onde domina o uso residencial do solo mesturado coa presenza de actividades económicas e coa práctica dunha agricultura de hobby ou eventual.

Na liña de Costa alternanse os sectores rochosos, na península de Monteferro e no lugar de A Ramallosa no límite con Baiona, e os areais, que ocupan a maior extensión costeira, sendo máis destacadas as praias de Panxón (Patos, Area Alta) e A Ramallosa (América).

A nivel xeral pódese observar como no concello de Nigrán a actuación humana foi determinante á hora de analizar os usos do solo, predominando o dedicada a asentamento de poboación e de actividades económicas no O. do municipio, mentres que no L. dominan as formacións boscosas mixtas cunha hexemonía das especies de crecemento rápido (piñeiros e eucaliptos).

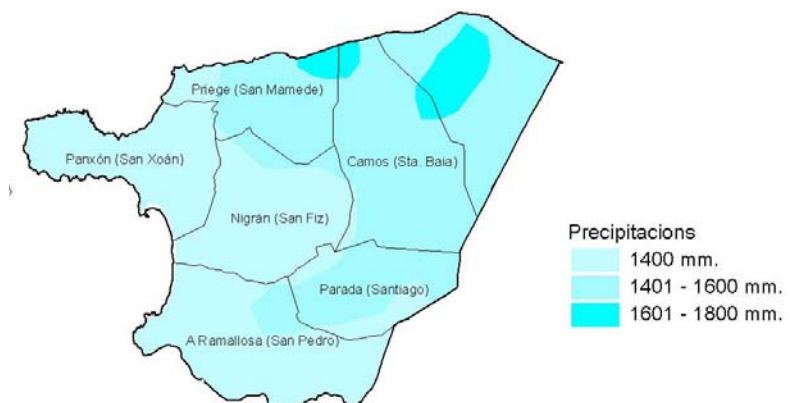
3.2. Características climáticas

A localización xeográfica de Nigrán na entrada da Ría de Vigo fai que dispoña dun dominio climático oceánico húmido con tendencia á aridez estival. As temperaturas son suaves durante todo o ano cunha media que rolda os 15°C, mentres que as precipitacións tamén son frecuentes e abondosas, agás nos meses de verán, cun total que pode chegar aos 1.700 mm. O O. do concello pode ser considerado como a máis benigno, xa que presenta unhas temperaturas máis elevadas e unha maior insolación, unhas precipitacións menores e unha oscilación térmica baixa.

A) Precipitacións

A situación do concello de Nigrán á beira da liña de costa e as características do seu relevo fan que as precipitacións sexan abondosas durante todo o ano, sendo maiores nas zonas máis elevadas e menos frecuentes no sector litoral.

Ao longo do ano, a precipitación media recollida está entorno aos 1.600 mm. cuns máximos que poden acadar os 1.800 mm. no N. e NO. do concello e uns mínimos de pouco máis de 1.200 mm. en toda a franxa O. do concello.

A presenza dos contrafortes da serra do Galiñeiro ao N. e NL. provoca o ascenso en altitude das masas de ar húmidas procedentes do océano, aumentando as precipitacións a medida que ascenden en altitude polo que estas son moi abundosas neste espazo.

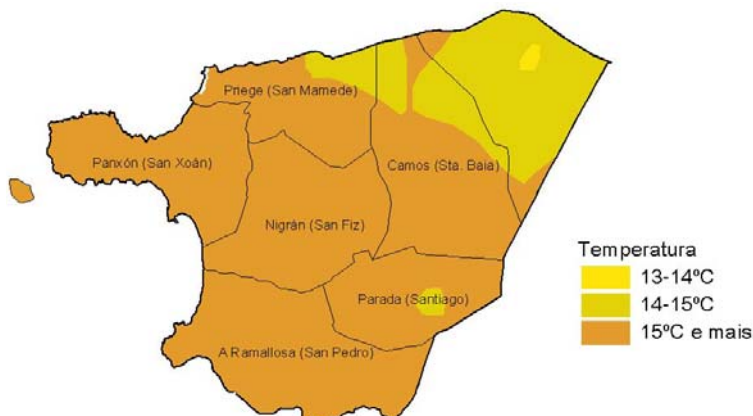
Deste xeito, as características topográficas, xunto coa proximidade ao mar, son os factores que inflúen no volume de precipitacións recollidas no concello, aumentando a súa cantidade a medida que o terreo aumenta en altitude, namentres que no sector litoral, e nas zonas con escasa pendente a cantidade de auga de choiva recollida é inferior.

A parte O. do concello, a que afecta ás parroquias de A Ramallosa, Nigrán, e Panxón recollen precipitacións que se aproximan aos 1.400 mm. ao ano, favorecido pola proximidade da costa e a escaseza de pendentes. No interior do concello, a auga de choiva recollida rolda os 1.600 mm., debido á maior elevación do relevo que provoca un aumento das choivas, podendo ascender ata os 1.800 mm. nas máximas elevacións do N. e L. do territorio, no contorno de Chandebrito.

Por estacións, no outono é na que recollen unha maior cantidade de auga de choiva, seguida do inverno, mentres que no verán se produce un certo déficit hídrico. Os meses máis chuviosos son os de novembro e decembro, con valores que superan os 200 mm., mentres que xullo é o máis seco, seguido de xuño e setembro.

B) Temperaturas

A temperatura media do concello de Nigrán, tal e como ocorre coas precipitacións, está influenciada pola progresiva elevación do relevo, polo que o seu valor vai descendendo a medida que o relevo aumenta a súa altitude cara o L.

A temperatura media anual na maior parte do territorio supera os 15°C, mentres que en pequenas áreas do N. e NL., así como nun pequeno espazo no centro da parroquia de Parada, estes valores descendem ata os pouco máis de 14°C., debido ao aumento da altitude do relevo.

É nos cumios de Chandebrito, no NL. do termo, onde se presentan as temperaturas máis baixas con valores que non chegan aos 14°C.

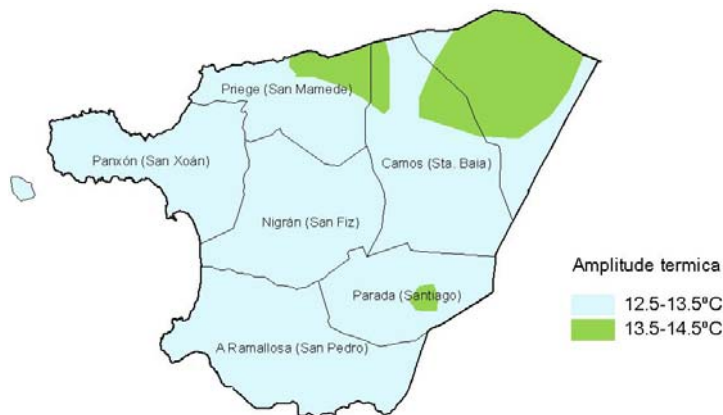
Por estacións, o verán é a época que presenta unha temperatura media máis elevada e na que se produce unha certa seca, superando lixeiramente os 20°C., seguido da primavera con medias que

roldan os 17°C. Pola contra, o inverno e o outono son os que presentan os valores máis baixos, roldando os 11°C. Os meses máis calorosos son os comprendidos entre xuño e setembro nos que se acadan medias que roldan os 20°C, mentres que xaneiro é o máis frío con medias que roldan os 10°C, aumentando ata os 12°C. nos de decembro e febreiro.

C) Amplitude térmica

A amplitude térmica anual, que indica a diferenza existente entre a temperatura media máxima e a temperatura media mínima, acadada ao longo do ano, presenta unha distribución semellante á das precipitacións totais e á da temperatura media. Pódese volver a ver como a proximidade ao mar e o

relevo volven a ser o principais factores que inflúen nos contrastes finais das temperaturas. A práctica totalidade do territorio presenta unha amplitude térmica suave que oscila entre os 12,5 e 13,5°C. A localización deste espazo na entrada da ría de Vigo fai que a influencia dos ventos procedentes do océano suavicen este municipio.

Aínda así, pódense atopar algúns espazos nos que a amplitude térmica aumente máis dun grado centígrado o seu valor debido á elevación do terreo, como se reflicte no N. e NL. do municipio, onde os contrafortes da serra do Galiñeiro se deixan notar, aumentando a altitude do relevo e a súa amplitude térmica, con especial incidencia na parroquia de Chandebrito e no N. da de Priegue.

3.3. Vexetación

En Nigrán a superficie de bosque é de menos de 0,5 hectáreas por habitante, onde predominan as especies arbóreas foráneas.

No conxunto das formacións forestais destaca a maior extensión que ocupan os bosques mixtos de piñeiro (*Pinus pinaster*), que se localizan de forma hexemónica polo centro L. do concello, así como pola península de Monteferro. Pola súa banda, os eucaliptos (*Eucalyptus globulus*) ocupan superficies máis reducidas, limitándose a súa presenza ao N.e NL. do concello, e mesmo formando bosques mixtos, xunto co piñeiro, no O. N. e centro do territorio.

A vexetación clímax experimentou un forte retroceso durante o século XX en favor das especies de crecemento rápido e da incorporación de novos terreos para o cultivo, terreos que hoxe están en desuso e que están sendo ocupados por especies traídas de fora. Na actualidade existen pequenas

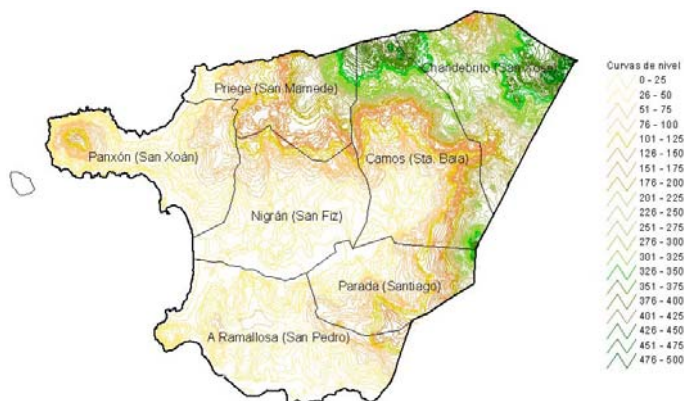
extensións de carballos e castiñeiros no N. do concello, mentres que no centro predomina a vexetación de ribeira nas marxes do río Muíños, así como tamén no S. nas marxes do Miñor.

A nivel xeral, a vexetación forestal do concello de Nigrán está formada principalmente por bosques de especies de crecemento rápido que ocupan a práctica totalidade do concello. As especies autóctonas limítanse á presenza de pequenas carballeiras e vexetación de ribeira na cunca dos cursos fluviais, ocupando superficies moi pequenas.

3.4. Relevo

O relevo do concello de Nigrán caracterízase pola presenza, no N. e L. do territorio, dos contrafortes da serra do Galiñeiro, que actúan como divisoria de augas e como límite natural cos concellos de Vigo e Gondomar. Pola contra, no sector O. dominan as formas chás, situándose á beira do Océano Atlántico.

A maior parte do municipio aséntase sobre materiais graníticos de cronoloxía herciniana, aínda que no NO. aparecen materiais paleozoicos indiferenciados con filóns de aplitas e diabases. Na costa existen terrazas mariñas coroadas por aliñacións de dunas e un zócolo constituído por cantos rodados de cuarzo.

Con todo, o relevo municipal pódese estruturar en tres partes. Por un lado estarían os outeiros interiores e prelitorais, onde sobresaie Chandebrito con 502 m. no extremo NL. do concello. A segunda parte estaría formada polo sector litoral, onde sobresaie a península de Monteferro, que presenta unha altitude máxima de 143 m., situada xusto fronte ás illas Estelas. Ao N. desta península ábrese a enseada de Carreira,

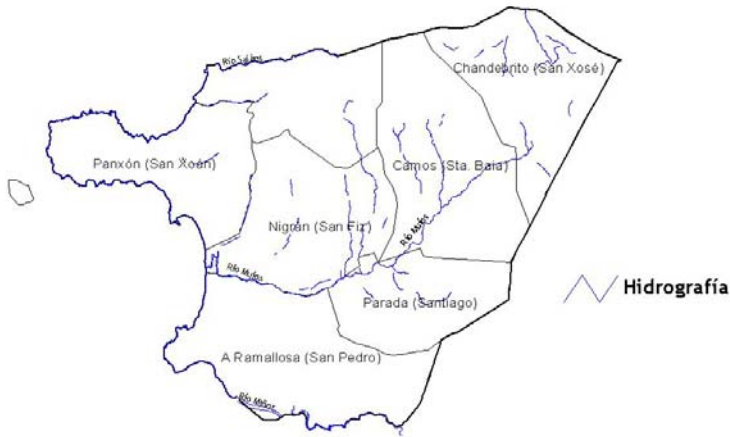
sobre a que se sitúa a praia de Patos, mentres que cara o S. se desenvolve a ría de Baiona, na que destacan as praias de Panxón, Canido e América. A terceira unidade estaría formada polo esteiro do río Miñor, que conforma unha marisma dun gran valor ecolóxico.

A parroquia que presenta as maiores altitudes é as de Chandebrito, seguida polo N. e SL. da de Camos, e o L. de Parada. Pola contra, as parroquias de da Ramallosa e Nigrán son as que presentan formas máis chas no terreo, sobre todo no sector máis litoral.

3.5. Ríos

A rede hidrográfica do concello de Nigrán artículase en torno aos ríos Muíños e Miñor. O primeiro atravesa a zona central do municipio cunha dirección preferente L.-O., vertendo as súas augas na

praia de Patos, caracterizándose polo seu curto percorrido, xa que ten as súas fontes nos contrafortes occidentais da serra do Galiñeiro. Pola súa banda, o río Miñor percorre o límite S. do municipio exercendo de fronteira natural con Gondomar e Baiona, levando unha dirección L.-O. Ambos os dous circulan por unha liña de fallas derivadas da acción tectónica.

Polo N. do territorio, e tamén nunha dirección L.-O., circula o río Saiáns, que exerce de límite natural con Vigo.

3.6. Zonas de interese natural

No concello de Nigrán pódense atopar dou espazos de interese natural, a Ramallosa e as Illas Estelas.

O espazo da Ramallosa está incluído dentro da Rexión Bioclimática Atlántica. Atópase protexido baixo a figura de Espazo Natural en Réxime de Protección Xeral, proposto para a Rede Natura 2000, ademais de ser considerado unha zona LIC (Lugar de Importancia Comunitaria), unha zona de Especial Protección dos Valores Naturais e un refuxio de caza.

Sitúase na desembocadura do río Miñor e forma unha área de marismas separada e defendida do mar pola ampla barra areosa da praia da Ladeira. As marismas son ecosistemas húmidos costeiros dun gran valor ecolóxico onde conflúen a auga doce dos ríos coa salgada do mar. Nestas áreas as condicións ambientais están cambiando constantemente xa que ao longo do día, coa subida e baixada das mareas, varía a salinidade e a temperatura da auga e amplas zonas quedan en seco.

Esta zona está ben abrigada, polo que recolle augas tranquilas e mornas, e condicionada pola dinámica de mareas que a anegan e a deixa ao descuberto periodicamente. Así, en marea baixa descobre unha ampla zona de lamacentas e areosas onde viven gran diversidade de invertebrados que serven de alimento a numerosas aves mariñas, especialmente limícolas, que teñen nesa zona unha importante área de descanso invernal. Pola contra, coa subida da marea convértese nun lugar

recollido ideal para o descanso das aves acuáticas. A zona é tamén un importante criadeiro de moluscos.

As especies mariñas viven enterradas nos substratos lamacentos (miñocas, berberechos, ameixas) ou agochadas nas pequenas pozas e nas algas (cangrexos, caramuxos, caracolas). Son habituais, cando sobe a marea, os peixes planos, os muxes e as xibas, e no tempo de desove son moitos os peixes e moluscos que se achegan ata aquí para facelo.

Todo este rico ecosistema serve de soporte a unha gran variedade de aves acuáticas, en especial limícolas, anátidas e ardeidas.

A vexetación que se asenta nos fondos das marismas resiste ben a inmersión e as augas salobres. Aquí atópanse plantas moi especializadas como as

sebas, as espartinas, a herba cortal, os xuncos ou a estreliña das xunqueiras.

Por outro lado están as Illas Estelas, pequeno arquipélago de 725 ha. que presenta uns fondos mariños moi ben conservados e nas que habita unha pequena colonia de aves mariñas. Están incluídas dentro da Rexión Bioclimática Atlántica, atopándose protexidas baixo a figura de Espazo Natural en Réxime de Protección Xeral, proposto para a Rede Natura 2000, ademais de ser considerado como unha zona LIC (Lugar de Importancia Comunitaria) e unha zona de Especial Protección dos Valores Naturais.

Este espazo protexido abrangue as illas Estelas (dúas pequenas illas, a Estela Grande e Estela Pequena), algún pequeno illote e o litoral da punta de Meda ou Monteferro. Sitúanse entre a ría de Vigo e a de Baiona, fronte á praia de Panxón.

As illas están formadas maioritariamente por rochas graníticas de escasa altitude. A súa liña de costa é rochosa, aínda que tamén existe algunha pequena praia. Non presentan arborado e están practicamente cubertas de mato, toxos e breixos, e a fauna máis abundosa son as aves mariñas. A punta de Meda está composta por cantís graníticos de difícil acceso.

O máis característico deste espazo son os seus fondos mariños, que presentan unha grande riqueza biolóxica. Nestes abundan os bosques de golfos (*Laminarias* e *Saccorhizas*), que se fixan nas rochas e proporcionan alimento e refuxio a un gran número de especies de moluscos, crustáceos e peixes.

No infralitoral rochoso viven estrelas de mar, ourizos, anémonas e unha grande diversidade de vermes e outros pequenos invertebrados que supoñen un dos primeiros elos da complexa cadea alimenticia da costa.

Na zona intermareal abundan as algas calcáreas, os bochos, as correas, os mexillóns e os percebes. Nas rochas dos cantís atópanse liques, herba de namorar, perexil do mar, etc. e nas pequenas zonas areosas plantas especializadas. A parte terrestres está cuberta de toxo e non ten árbores.

4. RECURSOS CULTURAIS E PATRIMONIO

A antigüidade do poboamento de Nigrán remóntase á época megalítica, da que aínda se conservan os gravados rupestres das parroquias de Camos, Chandebrito e priegue. Da época castrexa consérvanse os castros de Priegue e Medoña, mentres que en Monteferro atopáronse restos de cerámicas e vestixios de canalizacións romanos. Ademais, hai restos dunha mansión e de dúas vías que atravesaban A Ramallosa cara Vigo pola costa, estando unha delas relacionada coa orixe da ponte de San Pedro Telmo, aínda que a fábrica que presenta na actualidade é do século XII. Durante a época medieval e moderna exerceron o dominio destas terras os condados de Priegue e Gondomar. No Antigo Réxime o concello pertenceu a dúas xurisdicións, ás de Baiona e Panxón, ademais do Couto Redondo de Priegue, que pertencían todas á provincia de Tui.

4.1. Patrimonio histórico e arqueolóxico

No concello consérvanse bastantes restos arqueolóxicos que amosan a antigüidade e a importancia que tivo este espazo para o asentamento humano. Dos restos que se poden ver sobresaen ánforas, moedas, restos de fortificacións celtas, gravados rupestres ou petróglifos, que poden ser observados aínda nos percorridos que se realizan polas rutas de sendeirismo do concello. Os petróglifos existentes datan do II e III milenio a.C., e representan figuras naturalistas como animais e persoas, ademais de debuxos xeométricos, circulares, etc., sendo as parroquias de Camos, Chandebrito e Priegue as que concentran a meirande parte destas expresións.

De etapas posteriores son os restos de castros fortificados, principalmente da Idade do Ferro, situadas nas zonas medias e baixas dos vales. En Priegue atópase o castro do mesmo nome xunto co de Medoña, así como tamén aparecen edificacións en Camos, Parada, Panxón e o denominado Xunqueira/A Golada en San Pedro.

Na península de Monteferro téñense atopado restos de cerámica, ademais de vestixios de canalizacións do período romano e indicios de poboamentos, a xulgar pola necrópole do século VI, así como tamén cabe subliñar as escavacións en Panxón.

4.2. Patrimonio arquitectónico

Cando nos referimos a patrimonio queremos dicir bens de tipo relixioso (capelas, igrexas, mosteiros, catedrais e santuarios) e patrimonio civil (casas grandes, pazos, faros, murallas, castelos, torres, pontes...).

O concello de Nigrán conserva importantes elementos patrimoniais de entre os que destacan as casas grandes e pazos, e as obras de infraestruturas. Os núcleo de Nigrán, Camos e A Ramallosa son nos que se localizan un maior número de bens arquitectónicos, o que deixa entrever a importancia que estes lugares tiveron nun principio, e que segue a ter na actualidade, respecto dos do resto do concello.

Das construcións civís predominan as casas grandes, unha ponte de pedra e unha torre militar defensiva. O núcleo de Nigrán é o que presenta un maior número destas edificacións cun total de tres, destacando o Pazo Abial, de propiedade privada e que foi construído a finais do S. XVII. Presenta unha planta en L e no ángulo unha escaleira de pedra. O exterior é sinxelo na súa traza, estando a fachada S. reconstruída e orientada cara a solaina. O portalón de entrada componse dun van adintelado aberto no muro. Tamén, destaca o pazo de Cea, tamén de propiedade privada e declarado monumento histórico artístico. Presenta unha planta en "L" en mampostería con sillería nas esquinas, portal e capela. A fachada principal posúe unha escalinata que desemboca na ampla balconada. Á dereita da escalinata a fachada é sinxela, con ocos rectangulares e con escudo, mentres que o resto das fachadas presentan tamén ocos sinxelos. Ten unha capela unida ao portal de entrada, cun muro terminado por almenas, portas dinteladas entre pilastras e alto copete rematado por pináculos. Presenta tres escudos e a inscrición "Se hizo por D. Bernardo de Cea Añel y Romay año 1813". Ademais, o recinto dispón dun pombal, unha fonte blasonada e un hórreo.

A seguinte parroquia que presenta máis construcións destas características é a de Camos, onde se localizan a Casa Reitoral de Camos e o pazo da Touza, este último Pazo na actualidade está dedicado ao Turismo Rural. É un edificio de granito cunha torre na intersección. Ante a fachada principal esténdese un patio aberto ao que dan outras construcións como a capela. a fachada en ángulo únese á escaleira con balaustrada que continúa na balconada. Sobre a porta adintelada da capela existe unha concavidade coa Asunción. Destaca a cheminea de dous corpos cun remate ornamentado.

Na parroquia da Ramallosa existen outros dous edificios, a Casa da Robaleira e o pazo de Pías, este último dedicado a Casa de Exercicios Espirituais. Presenta unha planta en "L" con dous pisos. Na fachada principal ábrese a porta de entrada, adintelada e rodeada por una lisa moldura, con unhas columnas con base y capiteis de tipo dórico. Un pouco mas alá, hai dúas ventás abucinadas e enriba do entallamento da porta, almenas decoradas. O balcón sitúase no piso principal e a cada lado un escudo.

Outros edificios característicos son o pazo de Brito, en Chandebrito, edificio de pedra con baixo e dúas plantas con algunhas construcións pegadas, e que posúe na fachada principal unha escaleira con balaústre e escudo, así como ocos rectangulares e sinxelos balcóns nunha das súas fachadas cortas.

En Panxón sitúanse dúas casas grandes, a Casa da Barcalleira e a Casa Reitoral de Panxón, mentres que no resto das parroquias podemos atopar outras edificacións destas características como a Casa de Sueiro Yáñez de Parada na parroquia de Parada, ou o Pazo das Lamelas en Priegue.

Dentro da arquitectura civil non se pode deixar de lado a ponte da Ramallosa e a Torre de Méndez na parroquia de Camos. A Primeira está edificada a base de sillares graníticos e foi mandada construír no século XIII polo Bispo tudense San Pedro Telmo. É unha obra de transición do Románico ao Gótico, restaurada a principios do século actual, e que aínda conserva toda a súa esencia medieval presentando arcos de medio punto lixeiramente apuntados. A Torre Méndez situouse na parroquia de Camos, foi construída arredor do 1550, data na que un Méndez y unha Soutomaior fundaron o señorío, aínda que na actualidade só se conservan o restos da capela pacega. Foi Declarado Ben de Interese Cultural.

Outras construcións vinculadas aos cursos de auga son as pontes de pedra. Delas sobresa a ponte románica da Ramallosa, que atravesa o río Miñor e divide os termos municipais de Baiona e Nigrán.

En conxunto, destaca a presenza dos pazos e casas grandes que se sitúan principalmente nas parroquias de Nigrán, A Ramallosa, e Camos.

Por outro lado están as construcións de tipo relixioso baseadas na presenza de igrexas e capelas. En total contabilízanse trece edificios destas características. Das igrexas destaca a igrexa parroquia de Nosa Señora das Angustias, de estilo barroco pertencente ao século XVIII e que presenta unha única torre na fachada, mentres que no exterior e interior conserva as trazas orixinais con bastante pureza. Tamén destaca a igrexa de Santa María de Nigrán, que presenta unhas características similares á de Nosa Señora das Angustias, sendo de estilo barroco datada do século XVIII, cunha soa torre na fachada, e cun exterior e interior que conserva as trazas orixinais con bastante pureza.

Non obstante, o edificio relixioso máis característico do concello é o Templo Votivo do Mar de Panxón, construído segundo o proxecto de Antonio Palacios entre os anos 1932 e 1937, cargado de referencias historicistas. As ruínas dun arco visigodo, do século VII, asentado neste mesmo contorno servirán de elemento inspirador para esta gran edificación. O material utilizado potenciase ata conseguir un gran expresionismo xeolóxico perfectamente integrado na paisaxe. A torre actúa como un faro, como unha Torre do Oeste defensiva que no seu remate proxecta á rosa dos ventos os 4 anos custodios. Presenta contrafortes, arcos superpostos e celosías de formigón. A cúpula central é de ladrillo, nervada e segue o modelo de Armenteira, todo fundido coa época do arquitecto, con cromatismo nos mosaicos en outros elementos metálicos.

O resto das parroquias posúen cadansúa igrexa, ao tempo que nalgunha delas tamén se localizan dúas capelas, como é o caso da das Angustias e a de San Roque, na parroquia de Camos, a do Carme e a de San Pedro (A Ramallosa).

Por parroquias, a de Camos e a da Ramallosa son as que recollen un maior número de elementos arquitectónicos de tipo relixioso, con tres edificios (dúas capelas e unha igrexa en cada unha delas), mentres que a de Priegue conserva dúas igrexas e as parroquias de Chandebrito, Nigrán e Panxón unha.

CAPELAS	PARROQUIA	IGREXAS	PARROQUIA
Das Angustias	Camos	Vella igrexa parroquial	Priegue
De San Roque		Santa Baia	Camos
Do Carme	A Ramallosa	San Xosé	Chandebrito
De San Pedro		San Fiz	Nigrán
		Santiago	Parada
		San Mamede	Priegue
		San Pedro	A Ramallosa
		Templo Votivo do Mar	Panxón

A nivel xeral, pódese apreciar como volven a ser as parroquias de Camos e A Ramallosa as que presentan un maior número de elementos arquitectónicos, con seis cada unha, seguidas de lonxe por Nigrán con catro e Panxón con tres. No caso das dúas primeiras parroquias existe un mesmo número de patrimonio relixioso que civil, tres en cada caso, mentres que no resto domina as casas grandes e pazos.

4.3. Patrimonio etnográfico

O patrimonio etnográfico conforma un conxunto de elementos, materiais e inmateriais, produto da actividade que o ser humano desenvolve dentro dun territorio nun tempo determinado. A presenza deste tipo de patrimonio é escaso en xeral.

Do patrimonio etnográfico material destaca a presenza no concello dalgún cruceiro de pedra, como o situado fronde a capela do Carme da Ramallosa, así como un arco visigótico descuberto en Panxón

no ano 1926 durante unhas obras. Está situado fronte ao Templo Votivo do Mar, conservándose un arco de cantería labrada, con forma de ferradura recortada que formaba parte dun templo visigodo dedicado a San Pantaleón. Data do século VII e no ano 1964 foi declarado Monumento Nacional.

Entre os aspectos etnográficos non materiais (festas populares e romarías) destaca o núcleo de Parada e Camos con catro eventos destas características, seguidas de Nigrán con tres.

A nivel xeral, destaca a Festa da San Xoán, que se celebra polos areais de Panxón onde a xente se xunta arredor das tradicionais cacharelas da noite do solsticio de verán, do 23 ao 24 de xuño, congréganse cada ano unhas 50.000 persoas que buscan “purificarse” dos seus malos propósitos.

Tamén se celebran algunhas romarías como a de Monteferro en Panxón, ou a da Virxe da Saúde en Parada. Ademais, tamén se celebran concertos de corais na parroquia de Nigrán e de panxoliñas na de Camos, e unha Festa Andaluza en Panxón.

As festas gastronómicas tamén teñen presenza neste concello, onde ademais das xa tradicionais como o magosto, desenvólvense outras como a festa da Paella na parroquia de Parada; unha sardiñada popular en Panxón: a Festa do Chourizo, Orella e Sopas de Burro Cansado en Nigrán; ou unha gran comida a base de carne ao caldeiro no centro cultural de Priegue.

O resto das festas son de tipo relixioso de entre as que merece a pena mencionar a de San Pedro da Ramallosa, as de Santa Ana e Santiago en Paradela, a de San Fiz de Nigrán, e a Festa do Bo Xesús de Priegue.

Camos	Festa do Cabalo, o 1 de maio Festa Andaluza, o 4º domingo de xullo Virxe das Angustias, o 15 de agosto Panxoliñas na capela das Angustias, o 3º sábado de decembro
Chandebrito	O Cristo, o 2º domingo de xuño Semana Cultural de Chandebrito, o 1º e 2º fin de semana de decembro
Nigrán	Concertos de corais nas Angustias, o 1º fin de semana de xullo San Fiz, o 1 de agosto Magosto, en novembro

Panxón	San Xoán, do 23 ao 25 de xuño Sardiñada popular o 1º e 2º domingo de xullo
Parada	Festa da Paella, o último domingo de xullo Santiago, o 25 de xullo Santa Ana, o 26 de xullo Semana Cultural de Parada, a última semana de xullo
Priegue	Festa do Bo Xesús, o 1 de setembro Carne ao Caldeiro no centro cultural de Priegue, o 1º sábado de novembro
A Ramallosa	San Pedro, o 28 e 29 de xuño Romaría da virxe do Carme o 1º domingo de agosto

Así, as parroquias de Camos e Parada son nas que se celebran un maior número de actividades cun total de catro, seguidas das de Nigrán con tres, mentres que o resto presenta dúas cada unha.

A gastronomía de Nigrán basease na cociña típica da costa de Galicia, grazas á presenza de numerosos bares e restaurantes que se concentran na zona do litoral. Estes están abertos todo o ano, e ofrecen ao visitante pratos elaborados con peixe e marisco fresco da ría. Ás especialidades de peixes e mariscos, onde sobresaen as robalizas, linguados, polbo, sardiñas, lagostas, percebes, camaróns da ría, lumbrigantes e nécoras frescas, haberíalle que engadir as exquisitas carnes de tenreira galega, as caldeiradas e o excelente Albariño, considerado o rei dos viños brancos das Rías Baixas.

Ademais da tradición gastronómica, o concello de Nigrán presenta unha ampla oferta hostaleira que se deixa notar no elevado número de restaurantes nos que se poden degustar os pratos máis típicos da zona, e que concentran no contorno da liña de costa.

4.4. Recursos turísticos

O concello de Nigrán situase nun espazo estratéxico privilexiado para o turismo xa que se atopa entre o concello de Baiona, un dos referentes turísticos a nivel galego, e a cidade de Vigo, principal emisora de visitantes nos meses de verán de onde procederon a meirande parte dos novos residentes do concello nos últimos anos. Se a isto se lle suma a súa situación no litoral S. da comunidade galega, os numerosos areais e a calidade dos mesmos, así como a existencia dunha boa

oferta cultural e de infraestruturas de comunicación e servizos, o que facilita a chegada de visitantes e a practica de actividades relacionadas co lecer e co tempo libre.

O turista que se achega ata Nigrán pernocta no concello, o que propicia unha estada prolongada no mesmo e que repercute de maneira positiva na economía local, xa que o turista xera máis gasto no lugar de destino que o excursionista; aínda que o máis destacado son os desprazamentos pendulares que se realizan principalmente dende a cidade de Vigo, sobre todo nos meses de verán, cara os areas deste municipio.

A pesares da degradación que sofre a paisaxe do interior concello, onde os bosques tradicionais foron substituídos por especies de crecemento rápido (piñeiros, eucaliptos), e a intensa ocupación do litoral pola poboación, estes factores semellan non importar aos visitantes que acoden nun bo número ao municipio para gozar dun turismo de sol e praia, que se ve complementado por unha rica gastronomía baseada nos produtos do mar, e uns servizos hoteleiros e hostaleiros de calidade, xunto cunhas moi boas condicións climáticas.

Para poder conformar un mapa municipal de recursos turísticos incorporouse todo aquel elemento material e inmaterial que pode ser aproveitado para o goce da poboación residente, así como para a atracción de visitantes. Deste xeito, pódese agrupar nun só plano todo aquel patrimonio que dado o seu estado de conservación, xunto coas características do entorno no que se localiza, pode ser considerado como unha fonte de recursos para a atracción de turistas e a potenciación deste sector no futuro.

Dos recursos dos que dispón o concello os que dan a coñecer máis este territorio están vinculados ao patrimonio natural e á práctica de actividades náutico-deportivas, xunto coa gastronomía, parte do seu patrimonio e algunhas festas populares.

Con todo, o concello posúe un rico patrimonio cultural nas parroquias do interior que presentan bo estado de conservación e que ben pode ser posto en valor con fin de descentralizar a oferta, ao tempo que complementaríala existente. Así, destacan restos arqueolóxicos como ánforas, moedas, restos de fortificacións celtas, gravados rupestres ou petróglifos nas parroquias de Camos, Chandebrito e Priegue. Estes están comunicados pola presenza de diversas rutas de sendeirismo, datando a maioría destes do II e III milenio a.C., representando figuras naturalistas como animais e persoas, ademais de debuxos xeométricos, circulares, etc..

Tamén se poden aproveitar a presenza de castros fortificados nas parroquias de Priegue, na que se localizan dous, e nas de Camos, Parada, Panxón e A Ramallosa.

Preto da costa tamén se poden atopar restos de cerámicas, así como de canalizacións do período romano e indicios de poboamento, sendo destacable neste senso a necrópole do século VI situada na Península de Monteferro.

Non obstante, o maior número de recursos corresponden co patrimonio arquitectónico coa presenza de pazos e casas grandes, de entre os que destacan o Pazo Cadaval de Urzáiz en Nigrán, que data do século XVI; o Pazo da Touza en Camos, do século XVI e no que sobresaen a súa escalinata, a balconada, a torre ameada e cunha gran variedade de especies autóctonas; o Pazo das Pías na Ramallosa, do século XII, que presenta planta en L con dúas alturas, unha porta principal adintelada, con molduras e flanqueada por dúas columnas dóricas; e o Pazo de Cea en Nigrán, do século XVI, con planta en L, escalinata de pedra que conduce do patio á solaina, balconada e escudos de armas, portalón de acceso á finca, con 3 escudos de armas pertencentes ás reformas que sufriu no 1813, así como un hórreo, pombal e fonte mural (brasonada).

Outros recursos patrimoniais nos que se pode facer un maior fincapé na súa promoción e difusión sería a ponte da Ramallosa, que conecta os termos municipais de Baiona e Nigrán, e que é unha das máis fermosas de estilo medieval que se conservan en Galicia; o arco visigótico de Panxón, labrado en cantería e con forma de ferradura recortada. Formou parte dun templo visigodo dedicado a San Pantaleón, sendo declarado Monumento Nacional en 1964; e a Torre de Méndez na parroquia de Camos, datada no 1550 e da que só se conservan restos da capela do pazo, sendo declarada Ben de Interese Cultural.

Tamén destaca o número de recursos de orixe relixiosa, nos que sobresaen polo seu número as igrexas e capelas. A nivel xeral presentan un moi bo estado de conservación grazas en parte a que a maioría destes inmóbeis están en funcionamento, e son utilizados como recursos de atracción para os visitantes. De todos estes recursos chama a atención o Templo Votivo do Mar, de estilo Modernista e obra do recoñecido arquitecto porriñés Antonio Palacios, que destaca pola robustez do seu exterior, a súa estrutura superior ameada e a alta torre. Tamén merece a pena resaltar as igrexas de Nosa Señora das Angustias e Santa María de Nigrán, ambas de estilo barroco e pertencente ao século XVIII.

Ao longo da superficie municipal existen numerosas rutas a pe que se poden facer por estas terras e que atravesan paraxes nos que se pode gozar de fermosas vistas panorámicas. A principal ruta que atravesa este territorio é o GR-58, o Sendeiro das Greas, que percorre o concello de N. a S. por toda a franxa oriental, entre as parroquias de Chandebrito, Parada e A Ramallosa. Ao seu paso por Chandebrito esta ruta bifúrcase en varias direccións dirixíndose cara os concellos de Vigo e Gondomar, ao tempo conecta con outras máis pequenas como é o caso do PRG-9, que conecta este alto con Coruxo (concello de Vigo). Ademais, existen outros dous sendeiros de pequeno percorrido que se localizan na metade N. Un deles é o PRG-60, que se dirixe cara o monte da Medoña e que presenta 11 km percorrendo os lugares de A Medoña, Tomada do Ferreiro, Os Piñeiros, Mámoa, Priegue. Discorre por un entorno periurbano e rural, abarcando zonas de fraga, podéndose facer a pé, en bicicleta de montaña ou a cabalo. Este sendeiro ofrece novas perspectivas dos montes Alba e Cepudo e da serra do Galiñeiro. Máis adiante a ruta conecta co Sendeiro Panorámico de Vigo e co Pequeno Percorrido Alba-Outeiros. O segundo é o PRG-61 Camos-Parada-Chandebrito, que presenta

unha lonxitude de 21 km percorrendo as parroquias de Camos, Parada, Chandebrito. Pasa por unha zona de muíños, polo castro de Chandebrito e pola fraga dos Muíños de Rodas para remata no lugar da Carrasca, na parroquia de Parada.

Con todo, o sector litoral é onde se concentra a maior actividade turística. Así, no sector costeiro das parroquias de Panxón, Nigrán e A Ramallosa é onde se concentran, non só a totalidade dos areas senón, a meirande parte dos servizos vinculados á practica de actividades náutico-deportivas, establecementos comerciais, hoteleiros e de restauración.

Así, no concello localízanse un total de cinco areas que son aptos para o baño, tres deles recoñecidos con bandeira azul, e que ocupan unha lonxitude de costa de 3.400 m. De entre todos eles destaca a praia América, de bandeira azul, con 1.500 m. de lonxitude, e cun elevado número de servizos; a praia de Panxón (bandeira azul) con 1.000 m de lonxitude; e a de Patos (bandeira azul) e con 600 m. Todas elas se caracterizan por teren unha area fina, agás a da Madorra na parroquia de Panxón que posúe area grosa, presentando todas unha alta ocupación na tempada estival.

Ademais, o núcleo Nigrán dispón dun pequeno porto deportivo pertencente ao Real Club Náutico de Panxón, situado ao S. de Monteferro.

Todo isto vese complementado cunha ampla oferta hoteleira e de restauración, onde sobresaen os numerosos restaurantes e aloxamentos, onde destaca a boa calidade dos servizos ofrecidos. Nos aloxamentos contabilízanse 4 hoteis (un de 3 estrelas con 27 habitacións, un de 2 estrelas con 46 habitacións e dous de unha estrala cun total de 58 habitacións), 2 hostais de 1 estrela (cun total de 21 habitacións), e 5 pensións cun total de 58 cuartos; ademais de apartamentos turísticos con 42 prazas de capacidade, unha casa de turismo rural con 9 habitacións dobres, e un cámping na praia América con 1.467 prazas.

A hostalaría do concello destaca tamén pola súa calidade media, predominando restaurantes de 1 e 2 garfos, chegando a localizarse preto de 30 que teñen capacidade para máis de 1.700 comensais. A oferta gastronómica está baseada na elaboración de pratos a partires dos produtos máis típicos da zona, sobresaíndo os linguados, polbo, sardiñas, lagostas, percebes, camaróns da ría, bogavantes e nécoras, ademais de pratos elaborados a partir das mellores carnes do país coa Denominación de Orixe Terнера Gallega, as caldeiradas, e os produtos da horta. Todo isto regado cun excelente viño Albariño.

Os que gusten das tradicións populares tamén teñen cabida neste espazo, onde se celebran un bo número de festas e romarás, destacando a festa de San Xoán, que congrega nas praias de Panxón a máis de 50.000 persoas, ou a Romaría da Virxe do Carme na Ramallosa, sen esquecer os actos gastronómicos como a Festa da Paella en Parada, unha sardiñada popular en Nigrán, a Festa do

Chourizo, da Orella e Sopas de Burro Cansado, a Carne ao Caldeiro no centro cultural de Chandebrito ou os tradicionais magostos e sardiñadas de San Xoán.

A nivel xeral, a maior concentración de recursos localízase nas parroquias do interior, aínda que as máis costeiras son as que presentan un maior número de servizos e equipamentos de cara a cubrir unha demanda que cada ano semella ser maior. Así, mentres que no interior destaca a presenza de recursos patrimoniais, arqueolóxicos e relixiosos, sobresaíndo as parroquias de Camos e a de A Ramallosa, na liña de costa teñen maior importancia as actividades lúdicas e relacionadas coa práctica dun turismo de lecer e de sol e praia, destacando neste senso as parroquias de Panxón, Nigrán e A Ramallosa.

Os amantes da natureza tamén poden atopar espazos singulares no interior das parroquias de Chandebrito, Camos e Parada, nas que se poden atopar diferentes elementos arquitectónicos a medida que o visitante vai andando polos diferentes sendeiros que se presentan no territorio, así como gozar das fabulosas vistas que se obteñen nos diferentes miradoiros naturais como o de Monte dos Outeiros, no que se divisa o Val Miñor e a ría de Vigo, o de Monte do Castro, con vistas á ría de Vigo, o de Monte dos Mouros, e o de Monteferro, con Vistas das illas Estelas e das Cíes, de Praia América e da praia de Patos, así como de xacemento arqueolóxico da época romana, e do Monumento á Mariña Universal.

A nivel xeral pódese apreciar como o concello presenta un elevado número de infraestruturas xeradas arredor das posibilidades que ofrece a súa costa e as condicións climáticas, estando orientado de forma clara cara un turismo de sol e praia, que se ven apoiadas por unha ampla oferta hostaleira, hoteleira e de comercio polo miúdo.

Os recursos patrimoniais e naturais atopados no interior do territorio poden ser aproveitados para a atracción de visitantes, co que axudaría a complementar ás actividades turísticas realizadas na costa ao tempo que se descentralizaría cara outros puntos menos conxestionados. Ademais, a existencia de rutas de sendeirismo xa deseñadas axudan non só a comunicar os distintos recursos, senón tamén a conducir aos visitantes cara estes lugares e mesmo a ofrecer un paquete organizado no que se inclúan rutas e actividades que entreteñan aos turistas.

A isto, habería que engadir o elevado número de actividades lúdicas e culturais que se desenvolven e que pretenden non só manter as tradicións e a cultura popular, senón tamén atraer e compracer aos visitantes. Parte destes eventos xeran un aumento na actividade social e económica do núcleo que as alberga dado o elevado número de visitantes que atrae, como poden ser as fogueiras de San Xoán ou as festas gastronómicas.

No referente á restauración, a maior parte dos establecementos localízanse preto da liña de costa, sendo a maioría destes de 1 e 2 garfos, onde preparan pratos baseados nos produtos do mar,

especialmente en peixes e mariscos como o linguado, polbo, sardiñas, lagostas, percebes, camaróns da ría, bogavantes e nécoras, así como tamén en produtos do campo.

En conxunto, Nigrán ocupa unha situación estratéxica envexable de cara a desenvolver e promover actividades relacionadas co turismo, xa que linda ao S. con Baiona, que constitúe un referente turístico a nivel galego, polo que se pode aproveitar dos fluxos de visitantes que emite esta vila e da súa oferta hoteleira, e ao N. con Vigo, cidade que rolda os 300.000 habitantes e que emite fluxos diarios de visitantes cara os areas do concello. Aínda así, presenta recursos que lle permite poder diversificar e complementar a súa oferta, incorporando novos espazos e servizos no interior para descentralizar e aumentar as actividades que xa existen, o que redundaría nun beneficio máis equitativo a nivel municipal.

5. ORGANIZACIÓN DO TERRITORIO, INFRAESTRUTURAS E EQUIPAMENTOS

5.1. Planeamento urbanístico vixente

O planeamento vixente na actualidade no concello de Nigrán son as Normas Subsidiarias Municipais de Planeamento, aprobadas o 16 de maio de 1991 e publicadas o 23 e novembro do mesmo ano.

Actualmente tense redactado o novo Plan Xeral de Ordenación Municipal, aínda que continua en tramitación dende o ano 2002

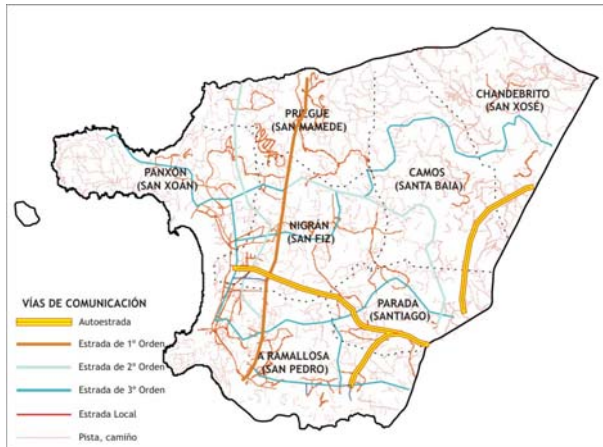
Para realizar calquera clase de consulta, o concello pon a disposición dos veciños e interesados un arquitecto, un enxeñeiro e un aparelador que atenden nas dependencias municipais da casa do concello todos os luns e mércores previa cita.

5.2. Infraestruturas de comunicación

A proximidade de Nigrán á cidade de Vigo e Baiona foi beneficiosa no que se refire á construción de vías de comunicación, xa que é un lugar de paso case obrigado para todos aqueles que se dirixen cara o litoral baionés ou mesmo cara o deste concello. Ao mesmo tempo, ao ser un área de expansión da cidade olívica, levou a que moitos cidadáns de Vigo fixasen a súa residencia neste territorio, en busca dunha maior tranquilidade e calidade de vida, polo que se xerou unha serie de desprazamento pendulares diarios entre Vigo e Nigrán que requirían unhas mellores infraestruturas viarias.

O relevo non parece ser un factor condicionante á hora de localizar as principais vías, aínda que estas atravesan aqueles lugares onde o relevo presenta unhas menores pendentes. Do mesmo xeito, a excesiva ocupación humana e comercial da metade O. do concello levou a que as novas vías se constrúisen polo L.

A rede de estradas locais non é moi intensa, situándose de forma predominante na franxa costeira, onde o relevo presenta menores pendentes, mentres que cara o interior estas son menos frecuentes. O trazado que presentan moitas delas é sinuoso, cun firme irregular e un ancho de vía estreito que dificulta o tránsito rodado.

Á vía de comunicación máis importante, de maior rango, é a autoestrada A-57, que atravesa o termo polo L. en dous treitos

diferentes, dirixíndose cara o veciño concello de Baiona, ademais desta sae un pequeno ramal cunha dirección L.-O. que conecta co núcleo de Nigrán.

Segue en importancia a estrada comarcal de primeiro orde C-550, que entra no concello polo N. procedente de Vigo cunha dirección N.-S., e sae polo O., cara o concello de Baiona, na mesma dirección, presentando un percorrido paralelo á liña de costa e pasando polo medio da capital municipal.

Das estradas de Segundo Orde destaca a PO-332, que parte de Nigrán e se dirixe cara o concello de Gondomar cunha dirección inicial L.-O. para ser con posterioridade NNO.-SSL. A outra estrada destas características é a PO-333, que atravesa o O. do concello de N. a S. de forma case paralela á autonómica de 1º Orden, rematando o seu traxecto unha vez entra en contacto con ela na parroquia da Ramallosa.

As de Terceiro Orden tentan conectar os núcleos do interior entre si e coa liña de costa. A maior parte delas sitúanse no L e SL. do territorio, preferentemente nas zonas onde o relevo presenta unha pequena pendente, aínda que tamén existe unha que conecta a península de Monteferro co resto do concello, unha vez entra en contacto co resto das estradas de 1º e 2º Orden, e mesmo coa autoestrada.

Destaca a densidade da trama que posúe a rede de camiños e pistas que se expanden por todo o termo municipal, sendo máis intensas no NL. da parroquia de Chandebrito e na península de Monteferro, onde o terreo presenta as maiores elevacións e pendentes, mentres que nas zonas máis próximas á costa o número destas é moi inferior.

5.3. Centros educativos

O concello de Nigrán experimentou un crecemento continuado da súa poboación dende comezos do século XX. Non obstante, este crecemento que foi moderado durante a primeira metade dos século

XX, sendo máis forte a partir da década de 1960 e ata a actualidade, froito dun crecemento vexetativo positivo, resultado dunha natalidade máis alta que a mortalidade e un saldo migratorio positivo. Isto repercutiu de maneira positiva na presenza de poboación nova dentro do concello, o que inflúe na oferta de centros educativos que aínda que non é alta, en canto a número de centros se refire, a súa oferta educativa é máis extensa.

Dentro do concello existen dezaseis centros educativos, trece de titularidade pública e tres privados (nas parroquias de Parada, Priegue e Chandebrito). Na parroquia de Nigrán é na que se localiza un maior número de centros cun total de tres. Dos centros públicos, na maior parte deles impártense clases de Educación Infantil, Primaria e Especial, mentres que soamente en tres centros se imparten clases de LOXSE, ESO, ciclos formativos e educación especial para adultos. Dos de titularidade privada, dous imparten clases de Educación Infantil, Primaria e ESO, e un deles é de Educación Especial.

Ademais, nos centros educativos que hai no concello hai 29 grupos de educación infantil que van dende os 3 anos ata os 5 anos, cun total de 368 alumnos/as. Esta oferta resulta insuficiente por que non hai ningunha gardería que atenden á poboación de 0 a 3 anos, e no concello hai 727 rapaces e rapazas de 0 a 4 anos, segundo datos do Padrón municipal de habitantes do ano 2005. Debido a este feito, o concello está traballando para pór en funcionamento, para finais do ano 2006 ou principios do 2007, un servizo de gardería para atender á poboación de 0 a 3 anos.

Non existen neste concello ningún centro de ensino superior vinculado á universidade.

5.4. Servizos sociais

O obxectivo dos servizos sociais é o de servir aos diferentes grupos sociais que presentan problemáticas específicas e que requiren un tratamento axeitado.

O concello conta cun departamento de servizos sociais no que traballa unha traballadora social e dúas auxiliares de servizos sociais e que prestan servizos de información e asesoramento sobre as axudas e rendas de inserción social.

O concello de Nigrán tamén conta cun educador familiar que desenvolve un programa de atención á infancia e programas de apoio a familias con problemáticas diversas.

Os servizos de información e asesoramento ás mulleres corren a cargo do CIM (centro de información á muller), no que traballan unha avogada, unha psicóloga e unha educadora social, e no que se pretende dar apoio e asesoramento á poboación feminina na súa problemática particular.

Os emigrantes retornados e inmigrantes que residen no concello de Nigrán dispoñen do servizo de atención ao emigrante, que é levado por unha avogada e que ofrece información e asesoramento sobre trámites de regularización da súa situación e das axudas específicas para o colectivo.

A oficina de voluntariado e información xuvenil atende as solicitudes de información dos mozos e mozas do concello, para o que conta cunha educadora social.

No Val Miñor estase levando a cabo un PGIS (plan galego de inclusión social) que ten a súa sé no concello de Gondomar, pero que traballa itinerante nos tres concellos da comarca. Este servizo conta con tres técnicos que ofrecen un servizo de orientación laboral dirixido ás persoas con dificultades de inclusión social.

No campo da orientación laboral, o concello de Nigrán conta tamén con un orientador, que durante uns meses ao ano presta asesoramento aos desempregados do concello. O funcionamento deste servizo coincide no tempo co desenvolvemento dos cursos do Plan FIP, constituíndo un apoio para as persoas participantes.

Ademais, no concello hai outros organismos que tamén están prestando servizos á poboación en xeral e a determinados colectivos en particular, como é a Mancomunidade da Área Intermunicipal de Vigo, a través do proxecto “Conta con elas” que ofrece apoio e asesoramento ás mulleres; ou o COCON (Conta con Nós), que ofrece asesoramento psicolóxico para a poboación en xeral, así como terapia familiar.

No referente aos servizos á Terceira Idade, no concello hai 3 residencias de anciáns de titularidade privada con capacidade para máis de 80 persoas. Esta oferta resulta insuficiente posto que, no ano 2005, había 2.531, persoas maiores de 65 anos das que o 4,54% pasaba de 75 anos.

Ademais, para avaliar a demanda de servizos sociais no concellos faise necesario coñecer o número de posibles usuarios, entre os que están as persoas que perciben a RISGA e a AES.

- A RISGA (renda de integración social de Galicia) é unha axuda económica asistencial que trata de garantir un mínimo de subsistencia persoal a cidadáns de entre 25 e 65 anos, que aínda que teñen idade laboral e non teñan causa legal de incapacidade física ou psíquica, non teñen os recursos mínimos necesarios para cubrir as necesidades máis urxentes. No ano 2003 había no concello 15 persoas percibindo esta renda.
- A AES (Axudas de Emerxencia Social) é unha prestación económica, non contributiva, de carácter extraordinario e pagamento único, destinadas a paliar situacións de emerxencia de persoas con fogares independentes afectados por un estado de necesidade. No ano 2003 en Nigrán había 5 persoas beneficiarias da axuda.

6. POBOACION E VIVENDA

A continuación analizaranse os principais datos relacionados coa poboación e a vivenda no concello de Nigrán, faranse comparacións cos datos relativos á AMV, coa finalidade de coñecer a representatividade do concello e as súas diferenzas ou similitudes con respecto aos outros concellos que a integran. Noutros casos as comparacións faranse tamén con respecto á provincia de Pontevedra e a Galicia.

Os datos utilizados para a análise proveñen dos publicados polo INE e o IGE, a partir dos que se elaboraron todas as operacións estatísticas incluídas neste estudo socioeconómico. Os datos están estruturados nos seguintes apartados:

1. Efectivos poboacionais e evolución demográfica, no que se pretende obter unha visión da actual composición da poboación do concello, tendo en conta o número e súa distribución por sexo, a súa procedencia, así como a súa traxectoria dende o inicio do século XX.
2. Estrutura da poboación, atende aos grupos de poboación segundo a idade vendo como o peso destes grupos poden estar determinando o desenvolvemento económico e social, a través da obtención dunha serie de índices.
3. Movemento natural da poboación, fixándose nos tres principais fenómenos demográficos: os nacementos, as defuncións e os casamentos, e a súa evolución.
4. Movementos migratorios, tendo en conta a procedencia e o destino das poboacións migrantes, analizando tamén a súa evolución ao longo do século ata a actualidade.
5. Nivel formativo da poboación do concello a partir dos datos publicados no censo de poboación e vivendas do ano 2001, referidos a poboación de 16 e máis anos de idade. Ademais, tomando os datos da Consellería de Educación e Ordenación Universitaria, verase o último dato de matriculación, en ensino non universitario no concello.
6. Por último, o apartado 6, que estuda a composición e principais características da Vivenda no concello.

6.1. Efectivos poboacionais

A) Poboación segundo sexo e distribución parroquial

Segundo o último dato publicado polo INE, a poboación de Nigrán en xaneiro de 2005 era de 17.281 persoas, distribuídas segundo sexo en 8.577 homes e 8.704 mulleres. O reparto poboacional tendo en conta o sexo, entre as 7 parroquias que compoñen o concello é o seguinte:

Distribución parroquial da poboación de Nigrán segundo sexo
Ano 2005

Parroquia	Poboación total	Homes	Mulleres
Camos	1402	689	713
Chandebrito	504	256	248
Nigrán	3448	1718	1730
Panxón	3854	1942	1912
Parada	1119	541	578
Priegue	2271	1104	1167
San Pedro	4683	2327	2356
Total	17.281	8.577	8.704

Fonte: INE

A parroquia máis poboada das 10 que compoñen o concello de Nigrán é a de San Pedro, cunha poboación de 4.683 persoas, repartíndose segundo sexo, entre 2.377 homes e 2.356 mulleres. A seguinte parroquia segundo a súa poboación é a de Panxón, con 3.854 persoas, 1.942 homes e 1.912 mulleres. Segue, con poboacións aínda por riba tres mil habitantes, a parroquia que da nome ao concello, Nigrán, cunha poboación de 3.448 persoas, 1.718 homes e 1.730 mulleres.

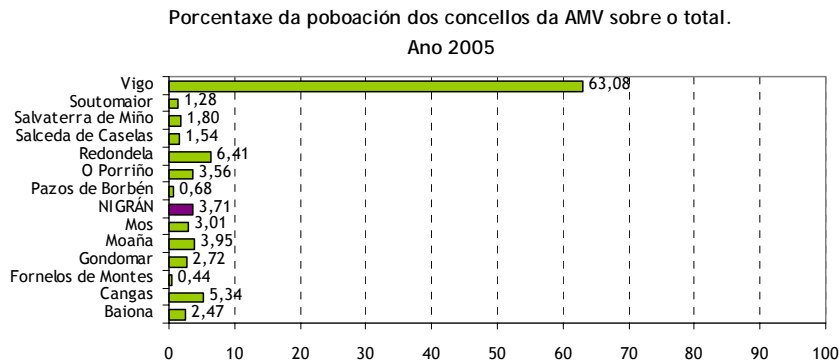
Con 2.271 habitantes segue a parroquia de Priegue, repartíndose segundo sexo entre 1.167 mulleres e 1.104 homes.

Entre 1.000 e 1.500 habitantes seguen Camos e Parada. A primeira con 1.402 persoas, 713 mulleres e 689 homes. A segunda, con 1.119 persoas, sendo o reparto entre sexos de 541 homes e 578 mulleres.

A Parroquia de Chandebrito, situada no interior do concello, máis lonxe da costa, é a menos poboada, con 504 habitantes, dos cales 256 son homes e 248 mulleres.

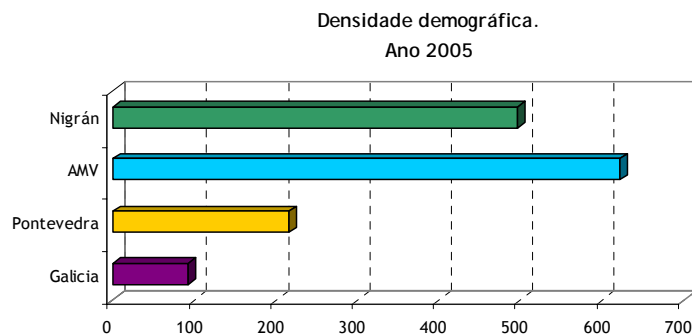
En relación á AMV, a poboación de Nigrán ten un peso do 3,71%, ocupando o quinto lugar entre os concellos, despois de Moaña (3,95%), en canto a súa representación poboacional sobre a AMV, a moita distancia en relación a Vigo, que representa o 63,08%.

Fonte: elaboración propia a partir de datos do INE

B) Densidade demográfica

A seguinte gráfica mostra a densidade demográfica, que indica a concentración da poboación por quilómetro cadrado, neste caso comparando a correspondente a Nigrán, AMV, Pontevedra e Galicia. A densidade demográfica no concello é das máis altas dos concellos que conforman a AMV, cun valor de 496,58 habitantes/km², sendo a densidade do conxunto da AMV de 621,39 habitantes/ km². A densidade demográfica está por riba da provincia, que é de 215,86 habitantes/ km² é máis de 4 veces superior á de Galicia, que é de 93,33 habitantes/ km².

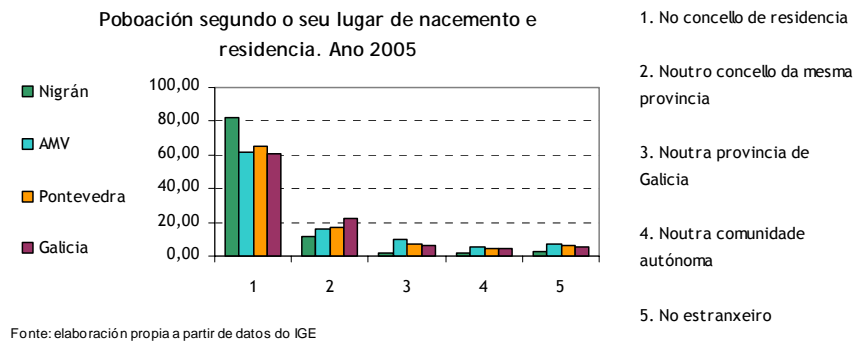

Fonte: elaboración propia a partir dos datos do IGE

C) Poboación segundo lugar de nacemento e residencia

Tendo en conta a poboación do concello segundo o seu lugar nacemento e residencia, como mostran os datos do Padrón Municipal de Habitantes correspondentes ao ano 2005, a mobilidade da poboación do concello é inferior á que se produce a nivel da AMV, Pontevedra e Galicia. Así, o 82,14% da poboación do concello naceu e reside no mesmo, mentres que nos outros territorios compártense valores superiores, sendo o de Galicia do 60,74%, seguido da AMV, onde o 61,65% da poboación naceu nalgún dos concellos que a integran, e por último, Pontevedra, cun 65,26% que naceu e reside no mesmo concello. Nigrán é receptor de poboación procedente doutros concellos pontevedreses, en menor medida do que o son os outros tres territorios analizados, así o 11,71% da poboación naceu noutro concello pontevedrés, mentres que en Galicia o 22,34% naceu noutro concello da mesma provincia onde reside. A AMV e Pontevedra comparten valores similares entre si, e tamén superiores aos do concello, en torno ao 16%. No caso da poboación residente no concello que naceu noutra provincia galega, o valor de Nigrán é máis de 8 puntos inferior á porcentaxe da AMV, 1,92% e 10,02% respectivamente. Por debaixo da AMV, pero aínda representando unha porcentaxe maior que Nigrán, está a poboación que reside na provincia de Pontevedra e que naceu noutra provincia galega, 7,45%, e tamén á do conxunto galego, que naceu nunha provincia diferente da que reside, 6,41%.

A porcentaxe de poboación de Nigrán residente no concello e que naceu noutra comunidade autónoma representa un 1,68%, sendo inferior aos porcentaxes que lles corresponden á AMV, 5,16%, Pontevedra, 4,32% e Galicia, 4,71%.

Por último, a poboación residente e nacida no estranxeiro representa en Nigrán o 2,57% da poboación, situándose por debaixo da AMV, 6,78%, Pontevedra, 6,19%, e Galicia, 5,80%.

Como se desprende dos datos anteriores, Nigrán é un concello caracterizado por unha baixa acollida de poboación inmigrante, xa que máis do 80% do seus residentes naceron no concello.

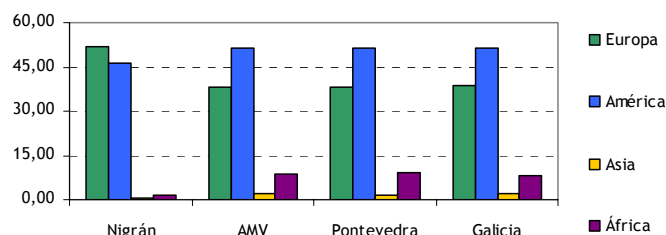
D) Poboación segundo nacionalidade

En canto a nacionalidade da poboación do concello, no ano 2001, o 98,52% da poboación de Nigrán posuía nacionalidade española e soamente o 1,48% era de nacionalidade estranxeira. As porcentaxes correspondentes á AMV, Pontevedra e Galicia, son similares ás do concello, caso da porcentaxe de persoas de nacionalidade española, 98,43%, 98,59% e 98,70%, respectivamente. E do mesmo xeito, son similares as porcentaxes de poboación con nacionalidade estranxeira, 1,59% na AMV, Pontevedra o 1,41% e Galicia o 1,30%. En relación a estes datos hai que ter en conta que dende o censo de 2001, é probable que estes datos teñan variado posto que nos últimos anos a chegada de poboación inmigrantes doutras nacionalidades ten aumentado no conxunto da AMV.

Na procedencia da poboación de nacionalidade estranxeira en Nigrán, no ano 2001, repártese basicamente entre a de procedencia europea e americana, sendo a representación do continente africano e asiático moi baixa. A maioría da poboación estranxeira ten nacionalidade europea, 51,88%, e un 46,03% ten nacionalidade dalgún país americano. A porcentaxe de poboación de nacionalidade asiática é o 0,42% e un 1,67% ten nacionalidade africana.

Tendo en conta o sexo, a poboación procedente de Europa é maioría feminina, 50,81% fronte ao 49,19% que representan os homes de nacionalidade europea. A distribución segundo sexo da poboación procedente de América é de 52,73% mulleres e 47,27% homes. O 100% da poboación asiática é masculina. E por último, a maioría da poboación procedente de África é feminina, representando o 75,00%, fronte aos homes que son o 25,00%.

Distribución da poboación con nacionalidade estranxeira segundo procedencia. Ano 2001

Fonte: elaboración propia a partir de datos do IGE

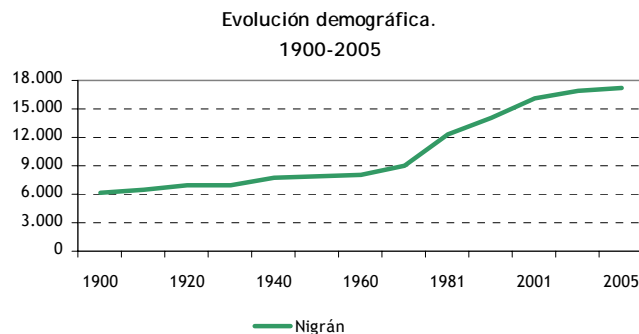
A gráfica anterior mostra as porcentaxes de poboación con nacionalidade estranxeira segundo a súa procedencia en Nigrán, AMV, Pontevedra e Galicia. O máis significativo é o feito de que nos outros tres espazos a poboación estranxeira ten maioritariamente a nacionalidade dalgún país americano, cuns valores entornao ao 51% nos tres casos. Mentres que no concello esta porcentaxe é inferior, decantándose máis cara a poboación de nacionalidade europea. Ademais, cabe destacar que a poboación de procedencia africana supón porcentaxes similares nos catro espazos comparados, na AMV, 8,42%, Pontevedra, 8,94% e Galicia, 7,6%., mentres que no concello non acada o 2%.

E) Evolución demográfica

Segundo os datos da evolución demográfica publicados polo INE e que recollen cifras de poboación de feito dende 1900 ata 1991, aos que lle engadimos os referidos ao Censo do ano 2001¹ e os datos dos Padróns para os anos 2004 e 2005.

Na gráfica a seguir, obsérvase como no concello se produciu un incremento continuado de poboación ao longo do período, máis suave ata mediados de século, sendo a partir entre 1.960 e 1.970 cando se produce o primeiro dos incrementos máis significativos, pasando dunha poboación de 8.085 a 9.048. Outro incremento salientable prodúcese entre 1.970 e 1.981, pasando dunha poboación de 9.048 a 12.336.

Fonte: INE

O crecemento absoluto producido ao longo deste período reflectido na gráfica, de 1.900 a 2.005, foi de 11.101 persoas. O crecemento relativo foi do 179,63%, que si se compara co da AMV, Pontevedra e Galicia, resulta que unicamente é superado pola AMV, cunha variación do 342,46%. Por abaixo sitúanse Pontevedra, cunha variación relativa do 105,20%, e á de Galicia, que foi do 39,37%.

6.2. Estrutura da poboación

A) Pirámide de poboación

A estrutura da poboación por sexo e idade no concello no 2005 exprésase graficamente na pirámide de poboación que se inclúe a seguir e que deixa ver os principais comportamentos poboacionais que están a caracterizar ao concello, como son o seu progresivo avellentamento, expresado polo

¹ Segundo nota do INE, os datos referidos á evolución da poboación dende 1900 a 1991 publicados polo INE son refírense a poboación de feito, proceden dos censos de poboación elaborados cada 10 anos. Para o período 1986 a 1995 os datos corresponden a poboación de dereito, son anuais e derívanse das renovacións padronais, e das rectificacións padronais para os demais anos. A partir do ano 1996 prodúcese un cambio legislativo que elimina a distribución entre poboacións de feito e poboacións de dereito. Dende 1996 en diante as cifras de poboación teñen carácter oficial e se refíren ao 1 de xaneiro de cada ano. Nesta análise do concello de Nigrán, engádesse á evolución publicada polo INE os datos de poboación referidos ao ano 2001, 2004 e 2005.

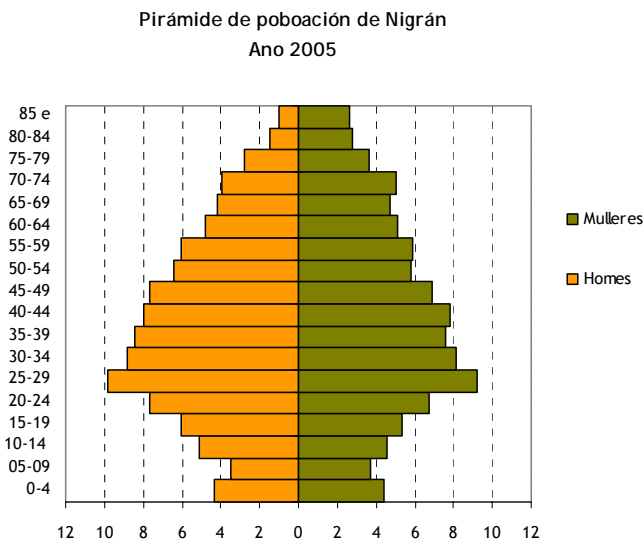

estreitamento na súa base, debido ao descenso nas taxas de natalidade, e ao aumento da esperanza de vida das poboacións con máis idade. En xeral, este é o proceso que se está a vivir na maioría dos concellos galegos, se ben, nos concellos rurais esta tendencia é moito máis marcada que nos urbanos.

No caso de Nigrán, na pirámide obsérvase un estreitamento dende o grupo de poboación máis numeroso do conxunto do concello, o de 25 a 29 anos, e que ten un peso no caso dos homes do 9,87% e do 9,18% no das mulleres, ata a base, sendo o de 5 a 9 anos o de menor peso, 3,45% no caso dos homes e 3,73% no das mulleres. Si ben hai que sinalar que no grupo máis mozo, de 0 a 4 anos, rexístrase unha recuperación da natalidade, que haberá que agardar aos anos vindeiros para confirmar si é ou non unha tendencia. Neste caso, o peso dos homes de 0 a 4 anos é do 4,31% e no das mulleres do 4,38%.

Os grupos máis numerosos, son os que posúen entre 20 e 24 anos e o de 60 a 64 anos, coincidindo coa poboación considerada como potencialmente activa, a porcentaxe de homes de 20 a 64 anos de idade supón o 67,73% e de mulleres o 63,22%.

A partir dos 64 anos de idade, o peso dos grupos poboacionais decrecen, sendo no caso dos homes a porcentaxe de poboación de 65 a máis de 85 anos de 13,41% e no caso das mulleres, e como adoita acontecer, posúen un maior peso, do 18,77%.

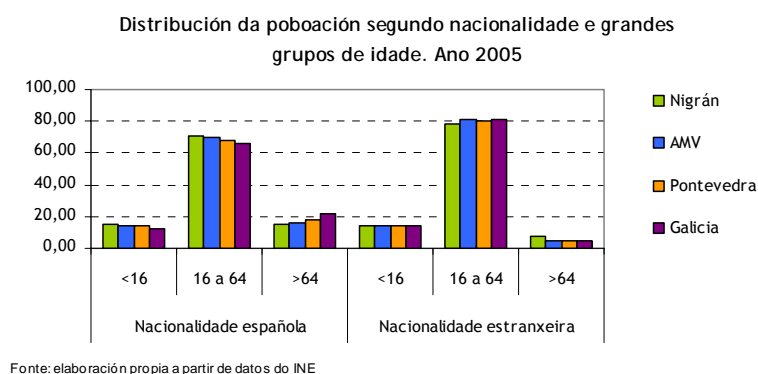

Fonte: elaboración propia a partir de datos do INE

B) Distribución da poboación por grandes grupos de idade

En canto á distribución por grandes grupos de idade no concello de Nigrán, analizarase separadamente a poboación con nacionalidade española e a de nacionalidade estranxeira, comparando a distribución de cada unha delas no ano 2005.

A poboación con nacionalidade española, repártese nas seguintes porcentaxes, a de menos de 16 anos representaba o 14,74%, a de 16 a 64 anos de idade era o 70,52%, mentres que a poboación de máis de 64 anos era o 14,74%. Aínda que Nigrán é o espazo cunha poboación menos avellentada dos catro comparados, a distribución é bastante semellante á do espazo metropolitano, onde o 13,88% da poboación ten menos de 16 anos, un 69,83% ten entre 16 e 64 anos de idade e un 16,30% ten máis de 64 anos de idade. No caso de Pontevedra a distribución é a seguinte, 13,76% da poboación ten menos de 16 anos, un 68,13% ten entre 16 a 64 anos de idade, e un 18,11% ten máis de 64 anos de idade. As maiores diferenzas preséntanse con respecto a Galicia, onde a poboación moza supón o 12,21%, a que posúe entre 16 e 64 anos supón o 66,12% e a de máis de 64 anos de idade representa o 21,67%.

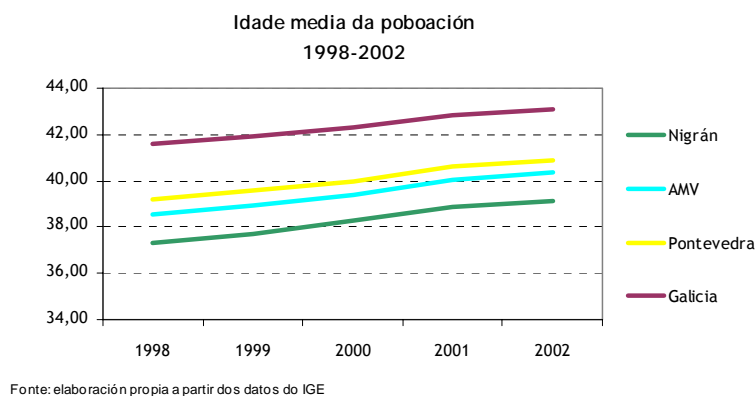
En canto á poboación con nacionalidade estranxeira, a distribución da poboación segundo grandes grupos de idade é a seguinte, 13,89% ten menos de 16 anos, o 78,63% ten entre 16 a 64 anos de idade, e un 7,48% posúe máis de 64 anos de idade. Esta distribución amosa unha poboación comparada coa poboación con nacionalidade española, máis moza, e cun peso máis importante da poboación potencialmente activa e moito menor o da poboación maior, como se observa a diferenza é de case 7 puntos por debaixo da poboación maior con nacionalidade española.

Comparando a poboación con nacionalidade estranxeira en relación aos outros espazos, obsérvase que as porcentaxes teñen unha maior semellanza que no caso da poboación con nacionalidade española, así, no caso da AMV, as porcentaxes segundo os grandes grupos de idade son 14,13% para a poboación menor de 16 anos de idade, 80,99% para a de 16 a 64 anos de idade e de 4,88% no caso da poboación de máis de 64 anos. En Pontevedra a distribución é de 14,53% para as persoas de nacionalidade estranxeira menor de 16 anos, de 80,55% para a de 16 a 64 a anos de idade, e de

4,92% a maior de 64 anos. En Galicia, as porcentaxes son para cada un deses grupos de 13,90%, 80,96% e 5,14%.

C) Idade media da poboación

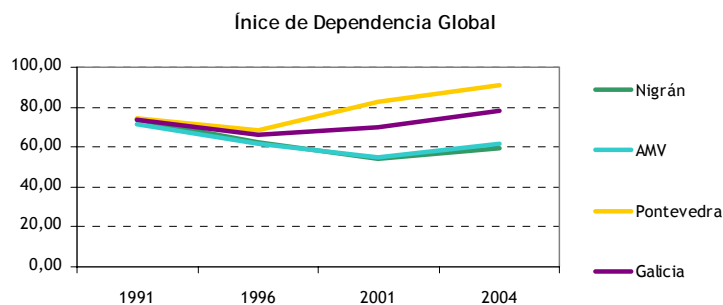
Na gráfica precedente compárase a evolución da idade media da poboación do concello de Nigrán coa correspondente á AMV, Pontevedra e Galicia, dende o ano 1998 a 2002. O concello é o que posúe unha idade media máis baixa dos catro espazos comparados, aínda que ao longo do período analizado este indicador aumentara en 1,80 anos. Así, no ano 1998, a idade media era de 37,30 anos, acadando os 39,10 anos no 2002.

O seguinte espazo cunha idade máis baixa é a AMV, 38,52 no 1998 e no 2002 a idade media acadada foi 40,34, aínda que é na AMV onde se produce un menor incremento no indicador entre estes anos, de 1,82. No caso de Pontevedra pasouse do 39,20 anos no 1998 ao 40,90 no 2002, sendo o crecemento de 1,70. Por último, cun indicador máis alto, atópase Galicia, que posuía no ano 1998, unha idade media de 41,60 anos, acadando no 2002 o valor de 43,10, sendo polo tanto a variación de 1,50 anos.

D) Índice de Dependencia Global, Senil e Xuvenil

A continuación analizaranse o Índice e dependencia global (IDG), indicador que pon en relación aos grupos de poboación dependentes economicamente co grupo de poboación potencialmente activa, é dicir, as persoas de menos de 20 anos e as de máis de 64 co grupo de poboación con idade comprendida entre 20 e 64 anos.

Fonte: Elaboración propia a partir de datos do IGE

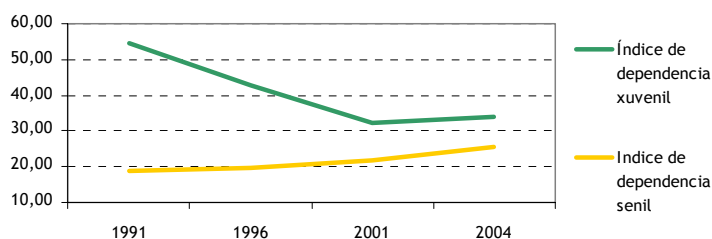
Na gráfica compáranse os valores do IDG correspondentes a Nigrán, AMV, Pontevedra e Galicia, ao longo dun período de 15 anos, dende 1991 ao 2004. O valor correspondente a Nigrán no ano 1991 era do 73,51%, é dicir que por cada 100 persoas consideradas potencialmente activas, había 73 persoas dependentes, con idades entre 0 e 19 anos e máis e 64 anos. Este indicador descendeu ata chegar ao valor de 53,95% no ano 2001, cando Nigrán acadou o valor máis baixo, volvendo a subir, no ano 2004 ata o valor de 59,42%, aínda que sen acadar os niveis dos que se partía no ano 1991, polo que podemos dicir que o peso da poboación dependente con respecto á poboación potencialmente activa decreceu ao longo destes anos, resultando o valor máis favorable dos catro que se están a comparar.

A AMV posúe valores moi semellantes, sendo o valor correspondente ao ano 1991 do 71,19% e no ano 2004 do 61,50%, sendo o espazo onde se produce un maior descenso no número de persoas dependentes con respecto á poboación activa. Galicia e Pontevedra tiveron traxectorias máis negativas neste indicador, como se observa na gráfica. No caso de Galicia o IDG no ano 2004 é de 78,35%, mentres que Pontevedra é o espazo onde este indicador da estrutura da poboación creceu máis, acadando un valor no ano 2004 do 91,09%.

O Índice de Dependencia Xuvenil (IDX), que relaciona a poboación menor de 20 anos coa poboación potencialmente activa, a de 20 a 64 anos de idade, experimentou un descenso significativo no concello de Nigrán entre 1991 e 2004, pasando do valor 54,33% no ano 1991, ata chegar ao valor de 33,86% no ano 2004, debido ao descenso da natalidade e polo tanto do peso da poboación moza en relación á de 20 a 64 anos de idade.

Evolución dos índices de dependencia xuvenil e senil
1991-2004

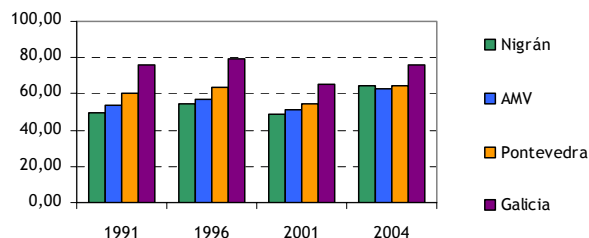
Fonte: elaboración propia a partir de datos do IGE

Pola contra, o Índice de Dependencia Senil (IDS), que compara os pesos do grupo de poboación maior de 64 anos co de 20 a 64 anos de idade, como se observa na gráfica, a tendencia é de suave crecemento dende o ano 1991. Nese momento o valor era do 18,98%, incrementándose ata o ano 2004, no que acadou un valor do 25,56%, e que está motivado polo envellecemento da poboación.

E) Índice de recambio da poboación activa, envellecemento e sobreenvellecemento

O Índice de Recambio da Poboación Activa (IRPA), é un indicador que relaciona a poboación entre 60 e 64 anos e a comprendida entre os 20 e os 24 anos, e que explica a capacidade dunha poboación para substituír os individuos que abandonan o mercado de traballo ao acadar a idade da xubilación.

Comparación do Índice de recambio da poboación activa

Fonte: elaboración propia a partir de datos do IGE

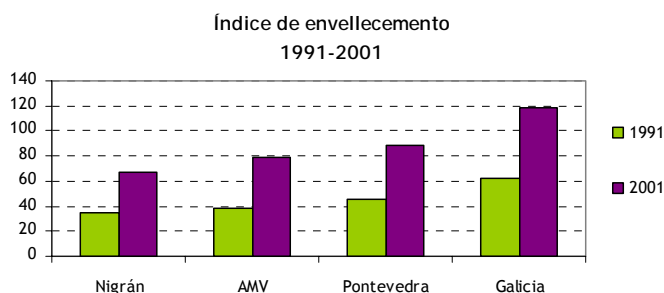
Na gráfica precedente, compáranse os valores correspondentes a Nigrán, AMV, Pontevedra e Galicia, ao longo dun período que vai dende 1991 ao ano 2004. No caso do concello o IRPA experimentou unha serie de oscilacións, sendo o saldo ao final do período dun crecemento de 14,28 puntos no peso da poboación de 60 a 64 anos en relación á de 20 a 24. No ano 1991, o IRPA en Nigrán era do 49,77%, acadando o valor de 64,05% no ano 2004, polo que a capacidade de substitución da poboación que vai abandonado o mercado de traballo diminuíu considerablemente ao longo destes anos.

A traxectoria deste indicador na AMV é semellante, xa que o indicador experimentou un crecemento de 9,13 puntos, entre estes anos. Así, no ano 1991, o valor era do 53,61%, acadando o valor do 62,74% no ano 2004.

Os valores pertencentes a Pontevedra son máis altos, así no ano 1991 correspondíalle un IRPA do 60,19%, aumentado ata o 64,22% no ano 2004. En Galicia no ano 1991 era do 75,74%, onde a variación do indicador foi a menos marcada, xa que no ano 2004 o valor correspondente a o IRPA era do 75,81%, sendo a capacidade de substitución da poboación que vai abandonando o mercado de traballo é menor, en torno aos 10 puntos, con respecto a Nigrán.

Outro dos indicadores sobre a estrutura da poboación é o Índice de envellecemento, que explica a relación entre a poboación menor de 20 anos e a maior de 64. Como se mostra na gráfica, este Índice tivo un aumento de 32,45 puntos en Nigrán, entre os 1991 e 2001, pasando do 34,93% do ano 1991 ao 67,38% no ano 2001.

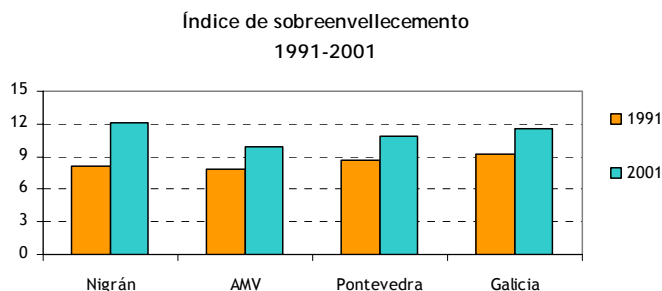
Fonte: elaboración propia a partir de datos do IGE

Sen embargo, si o comparamos con os outros espazos incluídos na gráfica, obsérvase, novamente que o concello posúe unha poboación máis moza que os demais espazos comparados. Así, en relación aos datos correspondentes á AMV, Pontevedra e Galicia, obsérvase que en tódolos territorios aumentou a proporción de poboación maior con respecto á poboación moza en maior medida que en Nigrán, ademais de que os valores de partida, eran máis altos que no concello. Así, no ano 1991 o índice de envellecemento na AMV era do 37,74%, experimentado un aumento moi significativo, de 41,24 puntos no ano 2001, no que o índice acadou o valor de 78,98%. O aumento experimentado en Pontevedra foi de 43,73 puntos, pasando do 45,06% do ano 1991 ao 88,79%, no 2001. No caso de Galicia, o aumento é aínda máis marcado, sendo o peso da poboación maior con respecto á moza moi significativo. Así, o aumento que experimentou Galicia entre estes 10 anos foi de 56,72% puntos, pasando do 62,26% do ano 1991, ao 118,98% no ano 2001.

O Índice de sobreenvellecemento é a relación entre a poboación maior de 84 anos e a poboación maior de 64. A traxectoria deste indicador é similar á experimentada polo índice de envellecemento. A gráfica mostra o aumento producido entre os anos 1991 e 2001 neste indicador no concello, que foi o máis alto dos catro analizados, de 4,04 puntos. Así, o Índice de

sobreenvellecemento pasou dun valor de 8,11% no ano 1991 a o 12,16%. A AMV tiña no ano 1991 un índice de sobreenvellecemento do 7,90%, acadando o valor de 9,95% no 2001. Pontevedra e Galicia teñen valores máis altos, tanto no ano 1991, 8,73% e 9,20% respectivamente, como no ano 2001, onde Pontevedra acadou o valor de 10,84% e Galicia o 11,49%, sendo o aumento respectivo entre estes dous anos de 2,11 e 2,29 puntos.

Fonte: elaboración propia a partir de datos do IGE

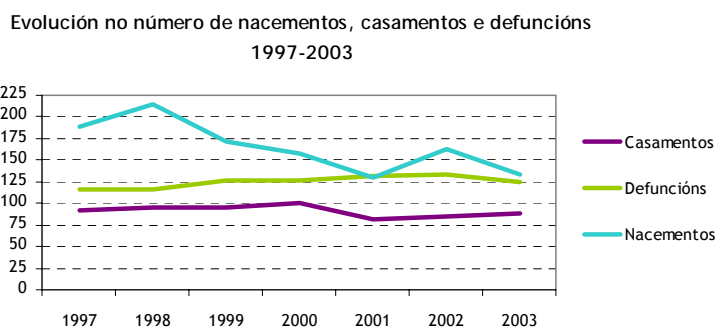
6.3. Movemento natural da poboación

A) Nacementos, casamentos e defuncións

O estudo do movemento natural da poboación nun territorio basease na análise dos nacementos, dos casamentos e das defuncións. Na gráfica que se inclúe a continuación, obsérvase a evolución destes tres fenómenos demográficos no concello de Nigrán entre os anos 1997 e o 2003 e en termos absolutos.

No caso dos nacementos, producíronse algunhas oscilacións, sendo o saldo para o período negativo, experimentándose un descenso no número de nacementos de -55, así se pasou dos 189 nacementos do ano 1997 aos 134 do ano 2003. No ano 1998 rexístrase maior número de nacementos no concello, 215, e no 2001, o número máis baixo do período, 130.

Como se observa na gráfica, O número de defuncións, tivo un aumento ao longo do período de 8. Así, no ano 1997, a número de defuncións foi 116 e no 2003 de 124.

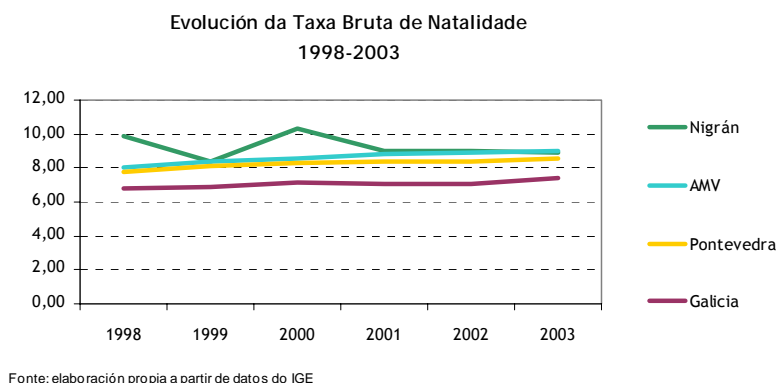
Fonte: movemento natural da poboación. IGE e INE

Os casamentos, experimentaron como no caso dos nacementos, un decrecemento, aínda que non tan marcado, de -3. No ano 1997 rexistráronse 92 casamentos, mentres que no ano 2003, o número de casamentos foi de 89.

B) Taxas brutas de natalidade, nupcialidade e mortalidade

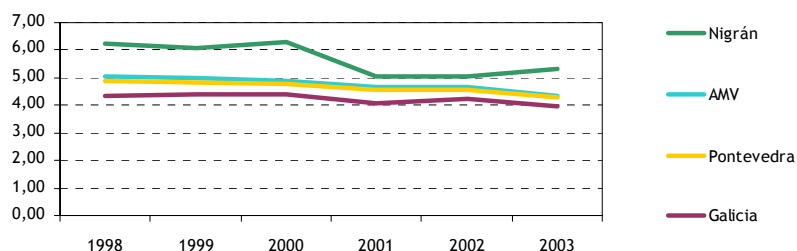
A análise das taxas correspondentes a este tres fenómenos permiten dimensionar a súa incidencia no concello ademais de realizar comparacións con respecto os valores correspondentes a AMV, Pontevedra e Galicia.

A Taxa Bruta de Natalidade (TBN), que mide o número de nacementos por cada mil habitantes, foi no ano 1998 en Nigrán de 12,36%. Dende ese ano a taxa de natalidade experimentou algunha variación á baixa, acadando o valor máis baixo no seguinte ano, 1999, cun valor de 8,37%. A partir dese ano, a TBN comezou a crecer novamente, ata acadar o valor máis alto no ano 2000, de 10,31%. O último dato recollido na táboa mostra un novo descenso da TBN, que no ano 2003 acadou o valor de 8,93%.

Sinalar que Nigrán é, xunto co conxunto da AMV, o espazo dos catro comparados con taxas máis altas, como se observa na gráfica, sendo superior a súa taxa ao principio do período, e paralela á da AMV nos últimos anos. A AMV, cunha taxa que experimentou un pequeno aumento, sendo no ano 1998 do 8%, e acadando o valor de 8,98% no ano 2003. Pontevedra, que posuía unha taxa do 7,81% no ano 1998, acadou o 8,58% no 2003. Galicia, experimentou unha pequena recuperación do indicador, aínda que posúe os valores máis baixos, así, a taxa no ano 1998 era do 6,80% aumentando ata o 7,37% no ano 2003.

Evolución da Taxa Bruta de Nupcialidade
1998-2003

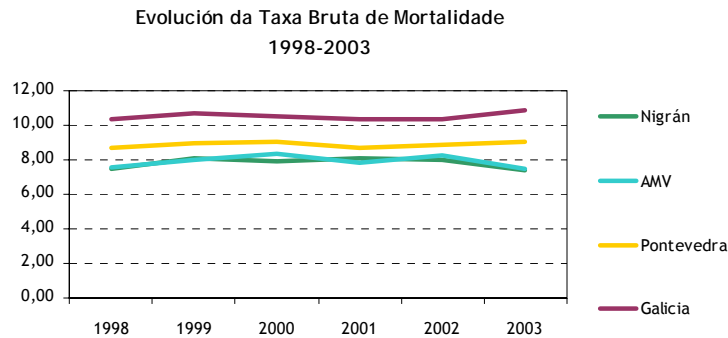
Fonte: elaboración propia a partir de datos do IGE

A evolución nos casamentos no concello de Nigrán, medida pola Taxa Bruta de Nupcialidade (TBNup) experimenta un cambio negativo, como se observa na gráfica anterior, producíndose un decrecemento de -0,93 puntos entre o 1998 e o 2003, o máis marcado dos espazos comparados. Así no ano 1998 a taxa era de 6,22%, no ano 2003 acadou o valor de 5,30%. Aínda que o valor descendeu en Nigrán, o concello mantense por enriba dos outros espazos, que ademais tiveron un traxectoria máis constante. Na AMV pasouse dun valor do 5,05% no ano 1998 ao 4,69% no 2002. No caso de Pontevedra, do 4,87%, ao 4,58% e en Galicia, do 4,37% ao 4,21%.

Na Taxa Bruta de Mortalidade (TBM), que reflexa o número de mortes por cada mil habitantes, obsérvase como en Nigrán este fenómeno mantén unha traxectoria moi semellante á da AMV. Así, no ano 1998, a taxa de mortalidade era do 7,77%, chegando ata o 7,38% defuncións por cada 1000 habitantes no ano 2003, polo que o descenso se sitúa en -0,14 puntos, sendo superior ao experimentado no conxunto da AMV. Neste espazo, experimentouse un descenso de -0,09 puntos entre estes anos, xa que a taxa de 1997 era do 7,60%, e no ano 2003, a taxa acadou o valor de 7,52%.

Pontevedra, cunha taxa superior á da AMV, pasou do 8,69% do ano 1998 ao 9,03% no 2003. Galicia é o territorio analizado con taxas de mortalidade máis altas, sendo a taxa do ano 1998 do 10,31% e que no 2003 foi do 10,36%. Nestes dous espazos, contrariamente ao acontecido en Nigrán e no conxunto metropolitano, a TBN experimentou un lixeiro aumento, de 0,34 e 0,53 puntos, respectivamente.

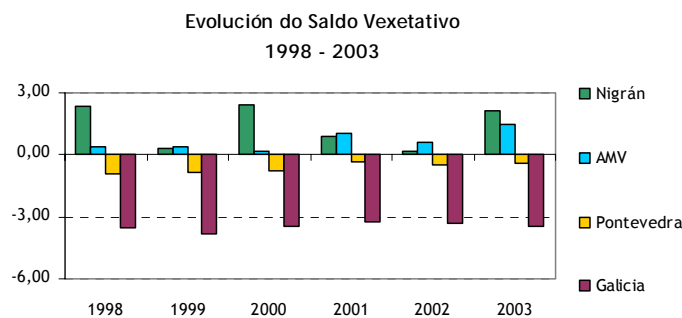

Fonte: Elaboración propia a partir de datos do IGE

C) Saldo vexetativo

O saldo ou crecemento vexetativo da poboación é a diferenza entre os nacementos e as defuncións producidas nunha poboación nun período determinado, neste caso expresado por mil habitantes. Saldo con valores negativos, tradúcense en maior número de defuncións que nacementos, saldo positivos, polo tanto, responden a un maior número de nacementos en relación ás defuncións.

Como se observa na gráfica a seguir, o saldo vexetativo en Nigrán, tivo un crecemento positivo durante o período analizado, sendo superiores incluso aos da AMV, ambos son os únicos espazos que mantiveron valores positivos ao longo do período. No ano 1998, o valor de Nigrán era de 2,33%, acadando o valor máis baixo no ano 2002, 0,18%, recuperándose novamente no ano 2003, ata acadar o valor de 2,14%.

Fonte: elaboración propia a partir dos datos do IGE

O saldo vexetativo na AMV, tamén aumentou entre os dous anos de referencia, aínda que dun xeito máis moderado que no caso do concello, así no ano 1998 o saldo era de 0,40%, incrementándose lixeiramente no ano 2002 ata ao valor de 0,62%. No caso de Pontevedra, presenta saldos negativos durante o período, que van do -0,88% do 1998 ao -0,49% do ano 2002. Os valores correspondentes a Galicia, máis baixos que os de Pontevedra, experimentan tamén un pequeno aumento neste período de análise, pasando do -3,50% do ano 1998 ao -3,30% do ano 2002.

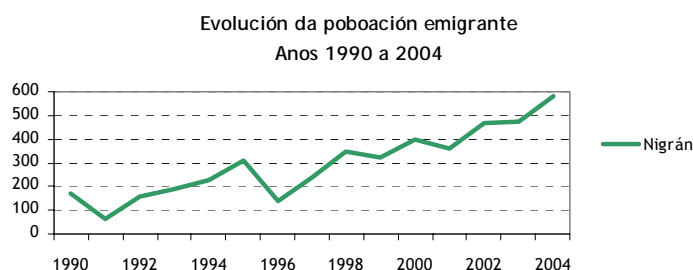
Os catro territorios comparados están experimentando polo tanto, aumentos positivos suaves do saldo vexetativo, aínda que unicamente no concello e na AMV é onde as taxas de natalidade están a superar ás de mortalidade.

6.4. Movementos migratorios

O estudo das características dunha poboación e o seu comportamento ao longo do tempo, analízase a través do movemento natural do poboación, realizado no apartado anterior, xunto cos movementos migratorios. Na análise tómase a Estatística de Movementos Migratorios que elabora o IGE a partir da Estatística de Variacións Residenciais elaborada polo INE, resultado das altas e baixas rexistradas nos padróns municipais. Segundo o IGE, o concepto de migración é equivalente ao do cambio de concello de residencia.

A) Emigración

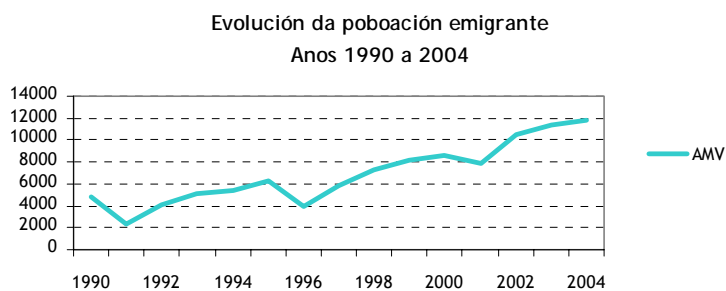
Comezando pola análise da emigración, que se refire, nun determinado ámbito xeográfico ás migracións que teñen orixe nese ámbito e destino fora do mesmo. Dentro do concepto de emigración diferenciaremos ás emigracións internas e as externas. As primeiras son aquelas que teñen orixe nun concello de Galicia e destino noutro concello da comunidade. As emigracións externas son aquelas que teñen destino fora da comunidade autónoma, diferenciando entre as que son cara o resto de España ou ao estranxeiro.

Fonte: elaboración propia partir de datos do IGE

Analizando a evolución do fenómeno da emigración en Nigrán, entre os anos 1990 e 2004, representado na gráfica, obsérvase cómo experimentou unha serie de variacións ao longo do período, aínda que a tendencia clara foi de aumento, así no ano 1990 o número absoluto de emigrantes no concello foi de 170 persoas, e no ano 2004 a número chegou ata 581. Na gráfica obsérvase algunhas variacións ao longo do período, sendo o ano onde se rexistra o número de emigrantes máis baixo o ano 1991, cun total de 139 persoas, a partir dese ano, a pesar das oscilacións, a emigración foi aumentando en Nigrán.

Fonte: elaboración propia partir de datos do IGE

Como se observa na gráfica precedente, na que se reflicte a evolución da emigración no conxunto da AMV, no mesmo período que en Nigrán, pódese dicir que a traxectoria é moi similar, sendo a característica principal a do crecemento constante. No caso da AMV, pasouse dun número de emigrantes no ano 1990 de 4.834 persoas, a 11.835 no ano 2004.

A continuación tense en conta o destino destas emigracións para diferenciar entre as internas, é dicir, as que teñen como destino outro concello galego, dentro ou fora da provincia de Pontevedra, e a emigración externa, a outra comunidade autónoma ou ao estranxeiro, neste caso, compararemos os valores de Nigrán cos da AMV, a provincia e Galicia.

Como se observa nas porcentaxes incluídas no cadro a seguir, a maioría da poboación emigrante en Nigrán o fai internamente, un 80,55% fronte ao 19,45% que o fai con destino fora de Galicia. As porcentaxes para os outros tres territorios de referencia son similares, sendo a emigración interna a maioritaria, aínda que as porcentaxes da AMV, Pontevedra e Galicia, son menores aos de Nigrán, representando o 67,76%, 68,50 e 71,68%, respectivamente. Polo tanto, nestes tres espazos, a emigración externa, ten un maior peso que no caso do concello.

A emigración interna cara a provincia representa no concello o 94,44%, sendo so do 5,26% a porcentaxe de persoas que emigran cara outra provincia galega. Estas porcentaxes difiren do que acontece no conxunto metropolitano, Pontevedra e Galicia, onde máis poboación emigra a outra provincia. Así, segundo os datos da táboa correspondentes ao ano 2004, a poboación que decide emigrar a algún concello da mesma provincia é no caso da AMV do 82,30%, en Pontevedra do 80,53% e en Galicia do 81,84%. E a poboación que decide emigrar a outra provincia galega no caso da AMV representa o 17,70%, en Pontevedra o 19,47% e o 18,16% en Galicia.

A emigración externa, que como xa se sinalou representa o 19,45% do total da emigración en Nigrán, está moi marcada pola que emigra cara outra comunidade autónoma, 93,81%, sendo a que emigra cara ao estranxeiro unicamente do 6,19%. As porcentaxes nos outros tres territorios tamén están moi marcados pola maioría da poboación que emigra cara outra comunidade autónoma, aínda que a emigración cara ao estranxeiro ten un peso algo superior á do concello. Así, na AMV o 9,24% das persoas que emigran fora de Galicia o fan ademais ao estranxeiro, e un 90,76% o fai a outra

comunidade autónoma. As porcentaxes en Pontevedra son 9,81% para a poboación que emigra ao estranxeiro, fronte ao 90,19% que o fai cara outra comunidade autónoma. E por último, en Galicia, a porcentaxe que emigra ao estranxeiro é de 10,76% mentres que cara outra comunidade autónoma o fai o 89,24%.

Emigración segundo tipo e porcentaxes de representación.
Ano 2004

Orixe	Emigración interna			Emigración externa			Total
	Á mesma provincia	A outra provincia de Galicia	Total	A outra CCAA	AO Estranxeiro	Total	
Nigrán	442	26	468	106	7	113	581
	94,44%	5,26%	80,55%	93,81%	6,19%	19,45%	100%
AMV	6621	1424	8045	3456	352	3808	11873
	82,30%	17,70%	67,76%	90,76%	9,24%	32,07%	100%
Pontevedra	13323	3221	16544	6862	746	7608	24152
	80,53%	19,47%	68,50%	90,19%	9,81%	31,50%	100%
Galicia	46903	10409	57312	20208	2437	22645	79957
	81,84%	18,16%	71,68%	89,24%	10,76%	28,32%	100%

Fonte: INE, Estatísticas de variacións residenciais. IGE

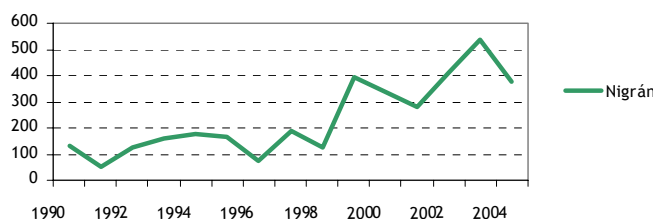
B) Inmigración

A continuación analizaremos a inmigración seguindo o mesmo esquema que no caso da emigración. Tomando novamente a definición do IGE, as inmigracións para un ámbito xeográfico determinado son aquelas migracións con destino nese ámbito xeográfico e orixe fora do mesmo.

Comezaremos pola análise da evolución da poboación inmigrante entre o período de 1990 a 2004 no concello. De forma semellante ao acontecido no caso da emigración, a inmigración experimentou variacións ao longo do período sinalado, como se observa na gráfica axunta, aínda que a tendencia experimentada foi dun claro aumento no número de persoas que ao longo dos 15 anos analizados fixaron a súa residencia no concello de Nigrán. No ano 1990 o número de persoas que se asentaron en Nigrán foi de 134, mestres que no ano 2004 o número total de persoas inmigrantes chegadas ao concello foi de 376. Ao longo do período rexístranse variacións, de feito, no ano 2003, alcanzouse o número de 539 persoas inmigrantes, producíndose unha baixada con respecto ao ano seguinte de 243 persoas.

Evolución da inmigración
Anos 1990 a 2004

Fonte: IGE

A continuación analizarase a inmigración atendendo a súa procedencia, como no caso da emigración, estudarase a inmigración interna, diferenciando a que procede da mesma provincia daquela que ten orixe noutra provincia galega, e a inmigración externa, esta é a que procede doutra comunidade autónoma e do estranxeiro. Os datos son os correspondentes ao 2004.

Número de persoas inmigrantes e taxa de representación.
Ano 2004

Orixe	Inmigración interna			Inmigración externa			Total
	Da mesma provincia	Doutra provincia de Galicia	Total	Doutra CCAA	Do Estranxeiro	Total	
Nigrán	528	20	548	75	93	169	716
	96,35%	3,65%	76,54%	44,64%	55,36%	23,46%	100%
AMV	5994	1635	7629	2778	3820	6598	14227
	78,57%	21,43%	53,62%	42,11%	57,89%	43,38%	100%
Pontevedra	13323	3314	16637	5966	7145	13111	29748
	80,08%	19,92%	55,93%	45,50%	54,50%	44,07%	100%
Galicia	46903	10409	57312	18331	19366	37697	95009
	81,84%	18,16%	60,32%	48,63%	51,37%	39,68%	100%

Fonte: INE, Estadísticas de variacións residenciais. IGE

A inmigración interna en Nigrán supón o 76,54% do total da inmigración, sendo o 23,46% a poboación que conforma a inmigración externa, provinte doutra comunidade autónoma ou do estranxeiro. Na AMV a inmigración interna é do 53,62%, e de 55,93% en Pontevedra, e de 43,38% e do 44,07%,

respectivamente, para a inmigración externa. No caso de Galicia, as porcentaxes son do 60,32% no caso da inmigración interna e do 39,68% no da externa.

A procedencia da inmigración interna no caso do concello de Nigrán, obsérvase como a grande maioría da poboación o fai dende a mesma provincia de orixe, en termos absolutos 528 persoas, que supoñen o 96,35%, fronte ás 20, 3,65%, que proveñen doutra provincia galega. Nos outros tres territorios incluídos na análise, as porcentaxes que representan a inmigración interna procedente doutra provincia galega están en torno ao 20%, moi por riba de Nigrán, e en torno ao 80% a proporción de poboación que inmigra dende algún concello pontevedrés.

En canto á procedencia da inmigración externa, Nigrán recibe a maioría da súa poboación inmigrante do estranxeiro, 55,36%, mentres que o 44,64% provén doutras comunidades autónomas. As porcentaxes para os dous tipos de inmigración externa, nos outros tres espazos teñen un reparto similares acontece tamén nos caso dos outros tres territorios. No caso da AMV, a porcentaxe de persoas inmigrantes doutras comunidades autónomas é de 42,11% e de 57,89% do estranxeiro. No caso de Pontevedra a distribución é de 45,50% doutras comunidades autónomas e 54,50% do estranxeiro. En Galicia, a porcentaxe de persoas inmigrantes que chegan doutras comunidades autónomas é de 48,63%, mentres que as que veñen do estranxeiro representan o 51,37%.

C) Saldo migratorio

De seguido, analizarase o saldo migratorio (no sucesivo, SM), que segundo o IGE, para cada ámbito territorial, é a diferenza entre o total de inmigrantes e o total de emigrantes. Se o saldo migratorio posúe valores positivos indica que as entradas de poboación superan ás saídas, e ao contrario se é negativo. Tomaranse como anos de análise o 1992 e o 2003 e atenderase ao saldo migratorio interno e externo, segundo o esquema seguido anteriormente no estudo da emigración e a inmigración, diferenciando entre o saldo interno na mesma dentro da provincia e o saldo migratorio interno co resto e Galicia. Tamén se considerará o saldo migratorio externo con outras comunidades autónomas e co estranxeiro.

Os valores incluídos no cadro, mostran como en Nigrán, entre no ano 1992 como no 2003, produciuse unha variación moi significativa no saldo migratorio, pasando do 143 no ano 1992, a un valor do 386 correspondente ao ano 2003, o que se traduce nun claro aumento da inmigración en relación á emigración neste período de 11 anos.

Os saldo migratorio interno experimentou unha traxectoria semellante. Pasando dun valor do 123 no ano 1992 a un valor do 273 no ano 2003. Pola contra, o saldo interno intraprovincial decreceu neste período aínda que a que continua emigrando cara o resto de Galicia segue a superar á que inmigra, así, no ano 1992, o saldo interno con Galicia era de 109 e no ano 2003, acadou o valor de 86.

No caso do saldo migratorio externo tamén se incrementou positivamente, pasouse dun valor do 20 no ano 1992 ao 113 no 2003, o que se traduce nunha maior cantidade de persoas que veñen residir ao concello con respecto ás que o deixan, especialmente con orixe no estranxeiro, xa que o saldo migratorio externo con España experimentou un decrecemento de -23, pasando dun valor do 20 no ano 1992, a un valor do -3 no ano 2003, mentres que no caso do saldo migratorio co estranxeiro, rexistrouse un aumento do saldo, no ano 1992 se contaba cun valor 0, mentres que no ano 2003, o saldo acadado foi de 116.

SalDOS Migratorios, internos e externos.

Anos 1992 e 2003

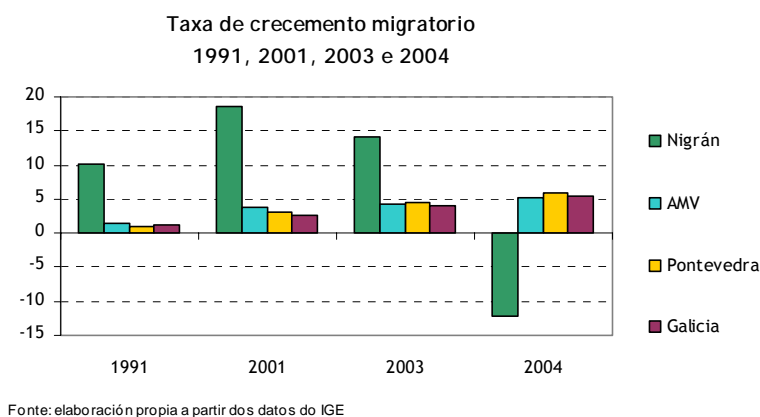
Tipo de Saldo Migratorio	Nigrán		AMV		Pontevedra		Galicia	
	1992	2003	1992	2003	1992	2003	1992	2003
SM Total	143	386	3397	9751	30821	68402	-21916	-53092
SM Interno	123	273	1927	4456	18440	41944	-18209	-41888
SM Interno Intraprovincial	109	86	1283	3402	15024	34642	-15024	-34642
SM Interno con Galicia	14	25	644	1054	3416	7302	-3185	-7246
SM Externo	20	113	1470	5295	1759	4079	6915	11175
SM Externo con España	20	-3	844	1518	-49	-1274	607	-3627
SM Externo co Estranxeiro	0	116	626	3777	1808	5353	6308	14802

Fonte: elaboración propia a partir de datos do IGE

Como se recolle na táboa, o saldo migratorio na AMV e Pontevedra posúe valores positivos nestes dous anos de referencia, igualmente acontece en toda a tipoloxía de saldos migratorios reflectida na mesma. A única excepción corresponde a Pontevedra, que ten saldo migratorio negativo de tipo externo con España nos dous anos, é dicir, que o número de persoas que emigraron da provincia de Pontevedra cara España no ano 1992 foi maior que os que inmigraron, en 49 persoas no ano 1992 e en 1274 no 2003. No caso do conxunto galego entre estes dous anos os valores resultan positivos, de xeito que a poboación emigrante seguiu superando a inmigrante. E nos saldos migratorios externos do conxunto galego, a situación é a contraria, xa que nestes dous anos tódolos saldos migratorios recollidos teñen valores positivos, a excepción do saldo migratorio externo con España do ano 2003, que obtén un valor negativo, de - 3627. Sen embargo co estranxeiro o saldo segue a ser positivo.

Este feito a nivel de Galicia está influído polo aumento da poboación emigrante retornada que está acadando nestes últimos anos un peso significativo na comunidade autónoma, así os saldo externos co estranxeiro nestes dous anos analizados obtiveron valores do 6308 no 1992 e de 14802 no 2003.

Para finalizar co estudio dos movementos migratorios en Nigrán, a continuación analizarase a taxa de crecemento migratorio, que se define como a diferenza entre o número de inmigrantes e o número de emigrantes con respecto a poboación total nun período determinado por cada 1.000 habitantes, de xeito que os valores positivos implican que a inmigración é maior que a emigración, polo tanto, valores negativos indican que as saídas de poboación superan ás entradas. Tomando este indicador é posible comparar cal é o comportamento dos movementos migratorios no concello en relación a AMV, Pontevedra e Galicia.

A gráfica representa que no ano 1991 o número de persoas inmigrantes xa superaban ás emigrantes, cunha taxa de 10,22% no concello, sendo en torno aos 10 puntos maior que no resto de espazos comparados, xa que Pontevedra tiña un valor do 1,04%, 1,39% na AMV, e 1,25% no conxunto galego. No seguinte ano incluído na gráfica, 2001, a taxa aumenta considerablemente no concello, chegando ao 18,53%, mentres que na AMV, Pontevedra e Galicia tamén aumentou aínda que de xeito máis moderado, cuns valores do 3,88%, 3,11% e 2,62%, respectivamente. No ano 2003, o concello experimenta outro lixeiro crecemento acadando o valor de 14,10%. Mentres, na AMV, Pontevedra e Galicia a taxa tamén seguiu crecendo, aínda que dun xeito moito máis suave, correspondéndolle os seguintes valores respectivamente, 4,29%, 4,46% e 4,06%. No último ano incluído na gráfica Nigrán experimenta un descenso moi forte na súa taxa de crecemento migratorio, ata acadar o valor de -12,13%. Os outros espazos, polo contra seguen aumentando a súa taxa, a AMV, 5,14%, Pontevedra 6,01% e Galicia, 5,47%.

6.5. Nivel de formación da poboación

A seguir, analizarase o nivel de formación da poboación a través das estatísticas extraídas do Censo de Poboación e Vivendas do ano 2001, publicado polo INE e explotada polo IGE. Ademais, para o

ensino non universitario, tomaranse datos publicados pola Consellería de Educación e Ordenación Universitaria.

A) Nivel de estudos da poboación

En canto ao nivel de estudos da poboación, tómase a estatística do censo do 2001 que recolle a poboación de 16 e máis anos en vivendas unifamiliares, segundo o sexo e o nivel de estudos, o cadro a seguir, mostra as porcentaxes correspondentes, para o conxunto da poboación de Nigrán e como se reparte a mesma entre homes e mulleres.

Os datos incluídos na seguinte táboa, mostran cómo un 2,13% da poboación de Nigrán non sabe ler nin escribir, sendo a porcentaxe de mulleres nesa situación significativamente maior á dos homes, 74,13% e 25,87%, respectivamente. A porcentaxe de poboación que non acadou os 5 anos de escolarización foi do 12,70%, neste caso tamén superan ás mulleres aos homes aínda que dun xeito menos significativo, 60,67% de mulleres, e 39,33% os homes. O 26,42% da poboación non completou o Bacharelato elemental, ESO ou EXB. Neste nivel educativo o reparto é moi igualitario entre homes e mulleres, 48,93% e 51,07% respectivamente. A poboación que completou este nivel educativo representa un 25,12%, sendo a porcentaxe de homes do 52,18% e o das mulleres do 47,82%. No seguinte nivel de estudos, Bacharelato superior, BUP/LOXSE, COU/PREU, encóntrase unha porcentaxe de poboación xa máis baixo, 12,70%. A porcentaxe de mulleres está lixeiramente por debaixo do de homes, 49,44% e 50,56% respectivamente. No seguinte nivel contemplado, FPI, no que se encontra un 3,23% da poboación, as porcentaxes están moi igualadas, aínda que é maioría a poboación masculina, 52,30%. No caso do FPPII, cun 4,96% da poboación total, o reparto entre os sexos é moi similar, sendo a porcentaxe masculina do 51,80% e o feminino do 48,20%.

Nos niveis de estudos superiores, onde se atopan porcentaxes de poboación máis baixas, as mulleres son maioría con respecto aos homes no caso do nivel de Diplomatura, Arquitectura e Enxeñería técnica (5,56% da poboación), 56,65% fronte ao 43,35% da poboación masculina. No caso do nivel de licenciatura, onde se atopa un 6,70% da poboación, a distribución segundo sexo é favorable aos homes, 53,33%, correspondéndolle ás mulleres a porcentaxe do 46,67%. E xa por último, en nivel de doutoramento (0,78% da poboación), a distribución é a seguinte, 51,85% mulleres e un 48,12% homes.

Poboación de 16 e máis anos en vivendas familiares con nivel de estudos clasificable por tipo de estudos, segundo o sexo en Nigrán (%)
Ano 2001

Nivel de estudos	Total	Homes	Mulleres
Non saben ler nin escribir	2,13%	25,87%	74,13%
Menos de 5 anos de escolarización	12,70%	39,33%	60,67%
Sen completar bacharelato elemental, ESO ou EXB	26,42%	48,93%	51,07%
Bacharelato elemental, ESO ou EXB completo	25,12%	52,18%	47,82%
Bacharelato Superior BUP/LOXSE, COU/PREU	12,70%	50,56%	49,44%
FPI, FP grao Medio, Oficialía industrial	3,23%	52,30%	47,70%
FPII, FP Grao Superior, Mestría Industrial.	4,96%	51,80%	48,20%
Diplomatura, Arquitectura, Enxeñería Técnica	5,65%	43,35%	56,65%
Licenciatura, Arquitectura, Enxeñería Superior	6,70%	53,33%	46,67%
Doutoramento	0,78%	48,12%	51,85%

Fonte: Elaboración propia a partir de datos do IGE

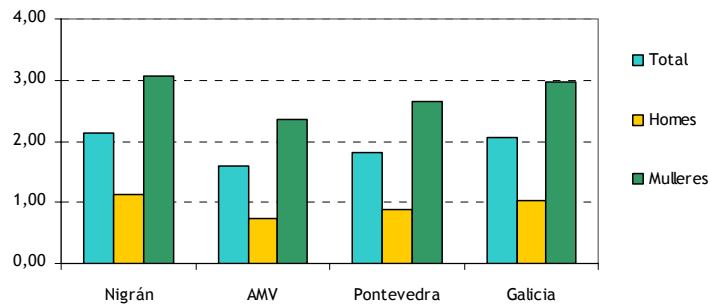
B) Taxa de analfabetismo

O analfabetismo da poboación mídese como a porcentaxe de poboación que sobre o total dun territorio determinado, non sabe ler nin escribir. Nesta ocasión analizarase o analfabetismo no concello, comparándoo coas porcentaxes correspondentes á AMV, Pontevedra e Vigo, e tendo en conta a distribución entre sexos, neste caso sobre o total da poboación, xa que no apartado anterior, observouse como se distribúe entre a poboación masculina e a feminina o analfabetismo (poboación que non sabe ler nin escribir).

En Nigrán a taxa total de analfabetismo no ano 2001 era de 2,13%, representando en termos absolutos a 286 persoas. Como na maioría dos concellos, o analfabetismo ten maior incidencia entre a poboación feminina, repartíndose a taxa total entre sexos do seguinte xeito, un 1,14% para os homes, case 2 puntos por debaixo da taxa que posúe a poboación feminina, do 3,06%.

Taxa de analfabetismo da poboación con nacionalidade española. Ano 2001

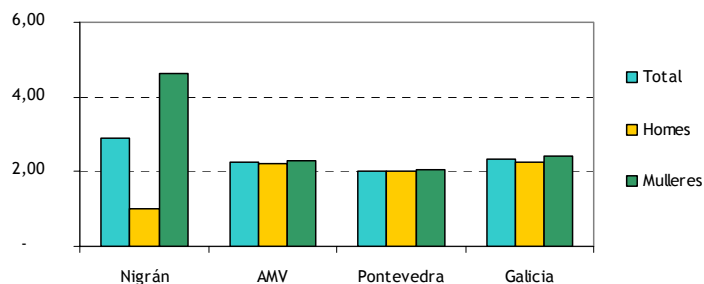
Fonte: elaboración propia a partir de datos do IGE

Na anterior gráfica compáranse as taxas de analfabetismo total e as feminina e masculina sobre o total da poboación no concello, AMV, Pontevedra e Galicia. Como se observa, o analfabetismo en Nigrán é maior que nos outros territorios. A taxa é lixeiramente superior á galega, que é do 2,05%. A de Pontevedra é de 1,82% e a maior distancia establécese con respecto á AMV, que era do 1,59%.

A maior diferenza atópase ao analizar ás taxas segundo sexo en relación á poboación total. A poboación feminina é a que posúe as taxas máis altas nos catro territorios. Como acontece en Nigrán, a porcentaxe de mulleres cun nivel educativo de analfabetismo con respecto ao total da poboación é superior á dos homes, no caso da AMV a porcentaxe é do 2,35%, en Pontevedra o 2,65% e en Galicia o 2,98%.

No caso dos homes, o concello tamén ten unha situación de maior incidencia do analfabetismo que os outros territorios, lémbrese, 1,14%. A porcentaxes pertencentes á AMV, Pontevedra e Galicia son similares, 0,75%, 0,89% e 1,03%, respectivamente.

Taxa de analfabetismo da poboación estranxeira segundo sexo. Ano 2001

Fonte: elaboración propia a partir de datos do IGE

En relación a taxa de analfabetismo da poboación estranxeira, no ano 2001, das 207 persoas que posuían nacionalidade estranxeira, unicamente 6 atopábanse en situación de analfabetismo, o que ven a representar unha porcentaxe de analfabetismo total do 2,90%, algo superior ás

correspondentes aos outros espazos xeográficos, en torno ao 2%. A taxa masculina en Nigrán era do 1,01%, correspondendo a 1 persoa, e no caso das mulleres, a taxa era de 4,63%, en termos absolutos, a 5 mulleres. No caso das mulleres a taxa é significativamente superior aos outros espazos, que reparten a incidencia entre ambos sexos dun xeito moi similar, lixeiramente por riba do 2%.

C) Tipo de estudos da poboación

A seguinte táboa ofrece datos sobre a porcentaxe de poboación de 16 anos e máis en vivendas familiares con nivel de estudos clasificables segundo tipo para o total da poboación do concello así como a súa distribución por sexo, no ano 2001. Os datos mostran que hai dúas categorías maioritarias, a de Ciencias sociais, 25,95% da poboación e, Formación técnica e industrias, 16,46%. Na primeira son maioría as mulleres (61,78%) fronte aos homes (38,22%), e na segunda son maioría os homes fronte ás mulleres, sendo tamén maior a diferenza entre ambos sexos, 83,59% e 16,41%, respectivamente. O terceiro tipo de estudio maioritario é o de Saúde e servizos sociais, representando un 11,52% do total da poboación. Neste caso, son maioría as mulleres, 74,07%, fronte aos homes, 25,93%. Cunha porcentaxe moi similar segue a poboación cun tipo de estudos encadrados dentro da categoría Maxisterio e educación infantil, con 9,28% da poboación. As mulleres representan nesta categoría o 76,63%, mentres que os homes son o 23,37%. Como acontece noutros concellos, as mulleres están formadas en estudos que as capacitan para realizar actividades que teñen que ver cos servizos sociais e á comunidade, en maior porcentaxe que os homes, máis especializados en estudos relacionados coa industria e ocupacións técnicas. Así, ademais do reparto entre sexo xa visto, no caso dos estudos de enxeñerías, cunha porcentaxe de poboación do 5,87%, os homes representan o 90,30%, e as mulleres, un 9,70%.

Por último, cabe salientar o feito de que unicamente un 1,28% da poboación posúe estudos encadrados dentro do tipo agricultura, gandería, pesca e veterinaria, sendo o reparto entre sexos o seguinte, 83,33% os homes, e 16,67% as mulleres.

Poboación de 16 e máis anos en vivendas familiares con nivel de estudos clasificable por tipo de estudos, segundo sexo en Nigrán (%)
Ano 2001

Tipo de estudos	Total	Homes	Mulleres
Dereito	4,98	52,14	47,86
Maxisterio e educación infantil	9,28	23,37	76,63
Ciencias sociais	25,95	38,22	61,78
Artes e humanidades	7,79	33,79	66,21
Informática	2,52	69,01	30,99
Enxeñerías	5,87	90,30	9,70

Poboación de 16 e máis anos en vivendas familiares con nivel de estudos clasificable por tipo de estudos, segundo sexo en Nigrán (%)
Ano 2001

Tipo de estudos	Total	Homes	Mulleres
Formación técnica e industrias	16,46	83,59	16,41
Ciencias	5,19	53,42	46,58
Arquitectura e construción	1,99	78,57	21,43
Agricultura, gandería, pesca e veterinaria	1,28	83,33	16,67
Saúde, servizos sociais	11,52	25,93	74,07
Outros servizos	7,18	49,01	50,99

Fonte: Elaboración propia a partir de datos do IGE

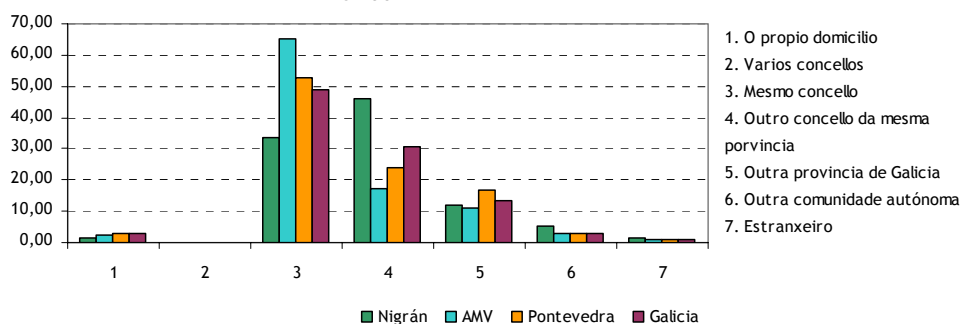
D) Lugar de estudo da poboación

O seguinte cadro, amosa o lugar de estudo da poboación de Nigrán non ocupada de 16 anos e máis, tendo en conta o sexo no ano 2001. Case a metade da poboación, 46,21%, estuda no concello, mentres que un 33,38% o fai no mesmo concello. Nestes dous casos, obsérvanse diferenzas con respecto aos outros tres territorios, especialmente con respecto á AMV, onde o 65,18% estada no seu concello de residencia, e un 17,41% noutro concello da provincia. No caso da poboación que estuda noutra provincia, en Nigrán a porcentaxe é do 12,15%, moi similar á AMV, onde o fai un 11,11%, e por debaixo de Pontevedra onde o fai un 16,72%, e de Galicia, cun 13,53%.

En canto á poboación que estuda noutra comunidade autónoma, Nigrán posúe a porcentaxe máis alta dos 4 comparados, correspondéndolle un 5,25%, sendo as porcentaxes correspondentes a AMV, Pontevedra e Galicia moi similares, 2,86%, 2,87% e 2,98%, respectivamente. O mesmo acontece coa poboación que estuda no estranxeiro, 1,65, mentres que ningunha das porcentaxes dos outros espazos acadan o 1%, sendo o correspondente á AMV de 0,81%, 0,93% en Pontevedra, e de 0,87% en Galicia.

Poboación de 16 e mais anos non ocupada segundo sexo e lugar de estudo.
Ano 2001

Elaboración propia a partir de datos do IGE.

E) Educación non universitaria

No curso académico 2003/2004, Nigrán contaba con 2.687 alumnos e alumnas matriculados en ensinanza non universitaria, dos cales, 2.001 o facían en centros públicos, mentres que 686 estudaban en centros privados.

O reparto desta poboación segundo etapas educativas concéntrase principalmente na educación primaria e secundaria obrigatoria, con porcentaxes de 32,19% e 28,40%. En ambos casos as porcentaxes de AMV, Pontevedra e Galicia, son moi similares. Nestes dous niveles educativos, a maioría da poboación atopábase matriculada en centros da rede pública, 568 en primaria e 554 en secundaria, mentres que a poboación matriculada en centros privados é de 297 en primaria e 209 en secundaria.

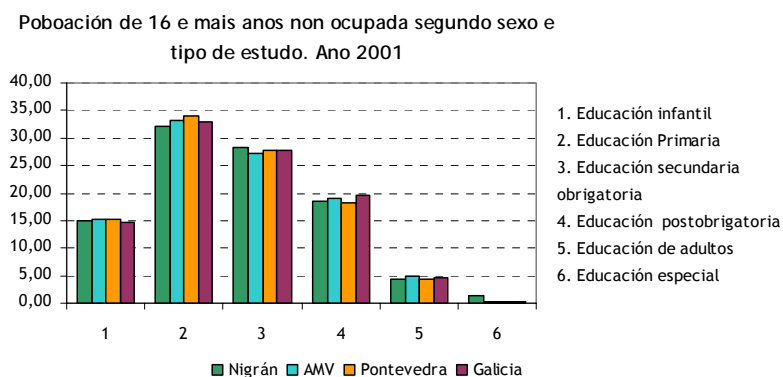
A porcentaxe de poboación na etapa de educación infantil era do 15,00%, sendo novamente moi similar á distribución para os outros espazos. O reparto entre centros públicos e privados era tamén maioritario na rede pública, das 403 matrículas, 261 eran en centros públicos, e 142 en privados.

A poboación matriculada en ensinanzas de secundaria postobrigatoria era do 18,53%, o que supón 498 persoas, todas elas en centros da rede pública.

Un 4,47% estuda en centros de educación de adultos, o que supón un total 120 persoas e todas matriculadas en centros de titularidade pública.

Por último, nas ensinanzas de educación especial, atópanse 38 persoas, que supoñen o 1,41% da poboación, neste caso, en centros de titularidade privada.

Elaboración propia a partir de datos do IGE.

6.6. Vivenda

Os datos referidos a situación da vivenda no concello de Gondomar foron obtidos do IGE e proveñen do Censo de Poboación e Vivenda do ano 2001, realizado polo INE. Segundo o IGE, considérase vivenda ao “recinto estruturalmente separado e independente que, pola forma en que foi construído, reconstruído, transformado ou adaptado, está concibido para ser habitado por persoas, ou, aínda que non fose así, constitúe a residencia habitual de alguén no momento censal”. Considérase edificio á “construción permanente, separada e independente, concibida para ser utilizada como vivenda ou para servir a fins agrarios, para a prestación de servizos ou, en xeral, para desenvolver calquera actividade” (administrativa, comercial, industrial, cultural, ...), e a definición de local que como a de vivenda, trátase dun “recinto estruturalmente separado e independente, que non está dedicado exclusivamente a vivenda e no que se levan ou se poden levar a cabo actividades económicas dependentes dunha empresa ou institución. O recinto debe estar situado nun edificio, total ou parcialmente”.

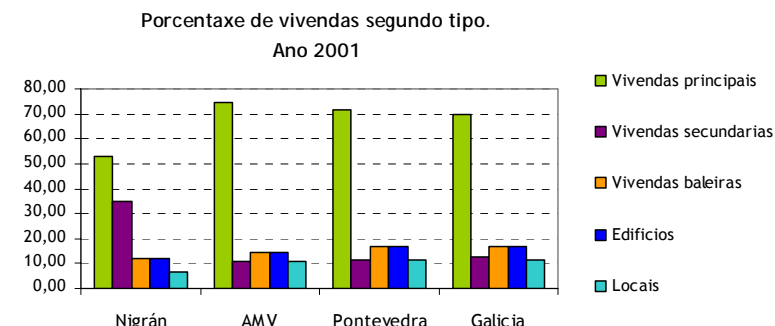
A) Tipo de vivenda

O número total de vivendas no ano 2001 en Nigrán era de 9.198, representando o 4,76% do total e vivendas da AMV. Delas, 4.881 eran vivendas principais o que representa un 53,07%, o número de vivendas secundarias era de 3.185, o 34,63% do total. As vivendas baleiras, eran 1.112, representado un 12,09% do total. O número de edificios era nese ano de 5.938, o que supón unha porcentaxe do 64,56%, e o número de locais 630, que representan o 6,85%.

Como se observa na gráfica a estrutura da vivenda segundo o seu tipo en Nigrán, difire significativamente da correspondente á AMV, Pontevedra e Galicia, especialmente nas categorías de vivendas principais e secundarias, debido, ao feito de que Nigrán é un concello caracterizado por ser zona residencial, de veraneo de boa parte da poboación, de Vigo e doutros puntos xeográficos.

Así, as vivendas principais supoñen en torno a un 20% máis no caso da AMV, Pontevedra e Galicia, mentres que as vivendas secundarias, o son uns 22% por debaixo do que en Nigrán.

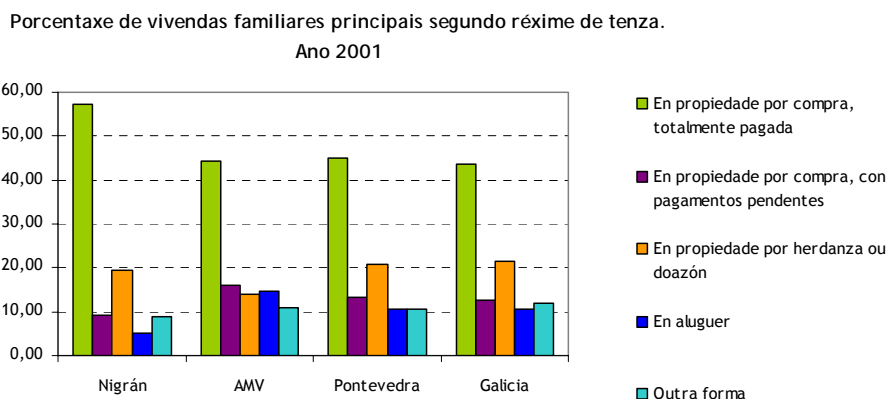
Fonte: elaboración propia a partir de datos do INE

En canto á porcentaxe de vivendas principais que posúen segunda vivenda, en Nigrán no ano 2001, representaban o 5,53%, mentres que na AMV a porcentaxe de vivendas principais que dispoñen de segunda vivenda é de 10,94%, sendo moi similares tamén os valores correspondentes a Pontevedra, 9,24% e Galicia, 10,71%.

B) Réxime de tenza da vivenda

No relativo ao réxime de tenza da vivenda no concello, a forma maioritaria é a de “En propiedade por compra, totalmente pagada”, no que se encontran 2.792, das 4.881 vivendas, o que supón o 57,20%. As porcentaxes para a AMV, Pontevedra e Galicia, son inferiores, 44,31%, 45,01% e 43,51%, respectivamente.

O segundo réxime maioritario é o da vivenda en Propiedade por herdanza ou doazón, 19,55%, estando por debaixo de Galicia, 21,44% e Pontevedra, 20,81%, e por riba, pola contra da AMV, 14,10%.

Fonte: elaboración propia a partir dos datos do IGE.

O seguinte grupo no concello, é o de “En propiedade, por compra, con pagos pendentes”, no que se atopan un total de 449 vivendas, o que ben representar o 9,20%. Este réxime ocupa unha proporción algo superior na AMV, cun 16,07% da vivenda, e Pontevedra e Galicia, 13,15% e 12,57% respectivamente.

Baixo o réxime “Outras formas”, atópanse tamén unha porcentaxe de vivendas do 8,79%, habendo en torno aos 3 puntos de diferenza á baixa con respecto aos outros tres espazos comparados.

A porcentaxe de vivendas baixo o réxime de aluguer, representan o 5,27% no concello, sendo o minoritario, e situándose significativamente por debaixo da porcentaxe que ocupa nos outros tres espazos, na AMV representa o 14,49%, o 10,51% en Pontevedra e o 10,50% en Galicia.

C) Principais problemas da vivenda e do contorno

Seguidamente analízanse os datos que teñen que ver coa calidade da vivenda e do seu contorno, analizados a través dos principais problemas identificados e recollidos no Censo de Poboación e Vivendas do ano 2001 elaborado polo INE.

No concello o principal problema identificado é o da existencia de ruídos exteriores, tendo ademais, unha porcentaxe moi alta, 57,20%, que contrasta cos correspondentes aos outros espazos analizados, 33,37% na AMV, 25,04% en Pontevedra e 20,14% en Galicia.

O seguinte problema con maior incidencia no concello aínda que cunha porcentaxe moito máis baixa é o da “pouca limpeza nas rúas”, 19,55%, neste caso a AMV encóntrase por riba do concello, 48,86%, e Pontevedra e Galicia, con, 40,61% e 30,50%, respectivamente.

O seguinte problema con maior incidencia no concello é o das poucas zonas verdes, cunha porcentaxe do 20,30%. Neste caso a AMV sitúase por riba, cunha porcentaxe do 46,33%. Pontevedra, cun 37,75%, e en Galicia, o 30,75%.

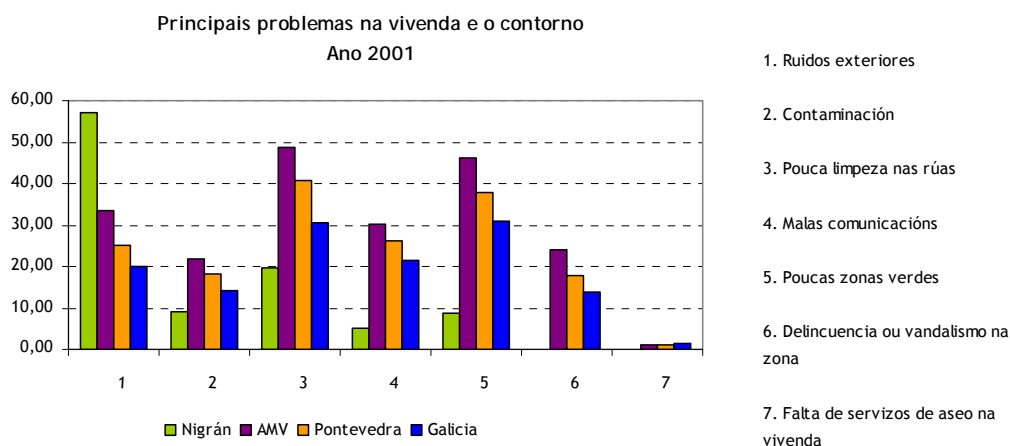
Segue o problema da contaminación, cunha porcentaxe do 9,20%. Neste caso tamén está por debaixo dos tres espazos comparados, así, na AMV a representa o 21,84%, un 18,15% en Pontevedra e o 14,00% en Galicia.

Cunha porcentaxe tamén por debaixo do 10% segue o problema das poucas zonas verdes, 8,79%. As porcentaxes correspondentes aos outros espazos son , na AMV é o 33,37%, en Pontevedra o 25,04% e no conxunto galego o 20,14%.

O problema das malas comunicacións sinálase nunha porcentaxe do 5,27%, sendo a diferenza con respecto aos outros espazos moi significativa, na AMV supón o 30,34%, o 26,34% en Pontevedra e o 21,34 en Galicia.

Sinalar que os problemas de Delincuencia ou vandalismo na zona e falta de servizos de aseo na vivenda teñen cero incidencias entre a poboación enquisada de Nigrán. No primeiro caso, chama a atención a diferenza con respecto aos outros espazos, xa que a AMV ten unha porcentaxe do 23,93%, o 17,69 en Pontevedra e o 13,67 en Galicia. No segundo caso, a diferenza é moito menos chamativa, xa que os outros espazos as porcentaxes non superan o 1,5%.

Fonte: elaboración propia a partir de datos do IGE.

D) Residentes de tamaño medio da vivenda

Para finalizar a análise da vivenda no concello, terase en conta o número de residentes así como tamaño medio da mesma. Volvendo aos datos do Censo do ano 2001, en Nigrán, a maioría das vivendas contabilizadas son de 4 residentes, 1.141 vivendas, representando o 23,38%, sendo moi similar ao que acontece nos outros espazos, na AMV 23,06%, Pontevedra 22,15% e Galicia 19,74%.

As vivendas de 3 residentes son o 19,59% en Nigrán, porcentaxe lixeiramente menor ao da AMV, Pontevedra e Galicia, que novamente comparten valores semellantes en torno ao 22%.

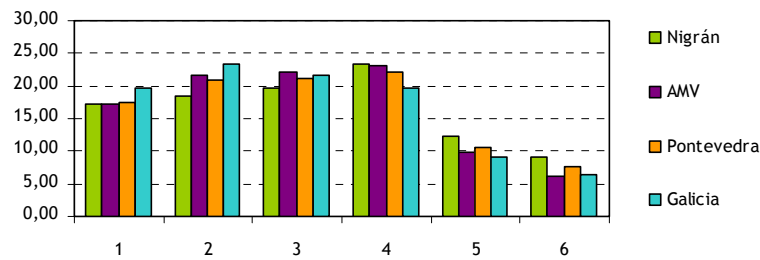
Valores similares comparten en Nigrán as vivendas de 2 e 1 residentes, 18,46% e 17,33%. No primeiro caso, a AMV, Pontevedra e Galicia, comparten valores en torno ao 21%. No caso das vivendas de 1 residente, os catro espazos teñen porcentaxes moi semellantes, arredor do 17%.

As vivendas de 5 residentes son o 12,25% en Nigrán, uns tres puntos por riba dos valores correspondentes á AMV, Pontevedra e Galicia.

Por último, coa porcentaxe máis baixa atópanse as vivendas que posúen 6 residentes, 8,99% en Nigrán, mentres que as porcentaxes da AMV, Pontevedra e Galicia, son algo inferiores, 6,07%, 6,11% e 7,66%, respectivamente.

Comparación do número de residentes por vivenda.
Ano 2001

Fonte: elaboración propia a partir de datos do IGE

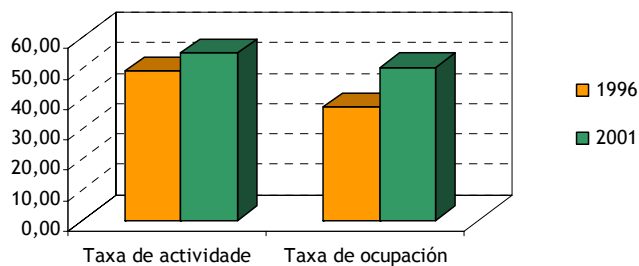
En canto ao tamaño medio do fogar, Nigrán posúe un valor do 3,3 persoas por vivenda, superior, aínda que moi similar aos outros tres espazos, AMV, 3,24, Pontevedra, 3,1 e Galicia, 3,00.

7. MERCADO DE TRABALLO

A continuación ofrecemos os datos do mercado de traballo correspondentes a Nigrán. Neste apartado analizaremos o comportamento das principais variables do mesmo, como son o nivel de actividade, ocupación e desemprego, contemplando a súa evolución e desagregación por sexo e sectores económicos.

Estes datos están sacados para o caso da actividade e ocupación, do Padrón municipal de habitantes de 1996 e do Censo de poboación e vivenda do ano 2001, mentres que para o desemprego utilizáronse as estatísticas obtidas da Consellería de Traballo.

Evolución das taxas de actividade e ocupación
1996-2001

Fonte: elaboración propia a partir dos datos do IGE

No período que vai entre 1996 e o 2001, o concello de Nigrán experimentou un crecemento nas súas taxas de actividade e ocupación debido ao aumento da poboación maior de 16 anos e ao descenso do número de persoas inactivas. Isto fixo que as taxas do concello se mantivesen por riba das taxas da AMV, Pontevedra e Galicia.

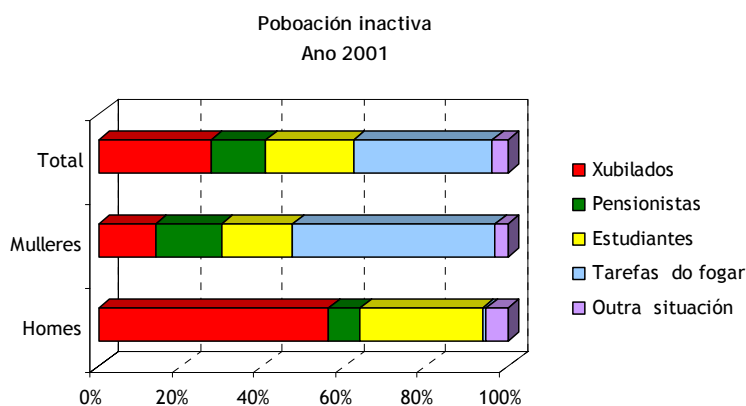

Características da poboación maior de 16 anos
Ano 2001

	Poboación maior de 16 anos	Activos /as	Ocupados /as	Inactivos					
				Total	Xubilados /as	Pensionistas	Estudantes	Tarefas do fogar	Outra situación
Homes	6.505	4.563	4.286	1.942	1.090	150	581	19	102
Mulleres	6.936	2.822	2.483	4.114	573	663	715	2.036	127
Total	13.441	7.385	6.769	6.056	1.663	813	1.296	2.055	229

Fonte: Censo de Poboación e vivenda. IGE

Na anterior táboa están os datos sobre as características da poboación maior de 16 anos en relación coa a actividade de Nigrán. Aquí pódense apreciar as diferenzas que hai entre a poboación masculina e feminina do concello. Así mentres que para as mulleres o número de inactivas é maior que o de activas, para os homes pasa exactamente o contrario. Tamén se observa como a distribución da poboación inactiva nas diferentes categorías é distinta, tendo un peso moi importante para as mulleres os epígrafes de tarefas do fogar e de estudantes, mentres que para os homes eran os de xubilados e estudantes. Este feito é significativo dunha menor incorporación da muller ao mercado de traballo.

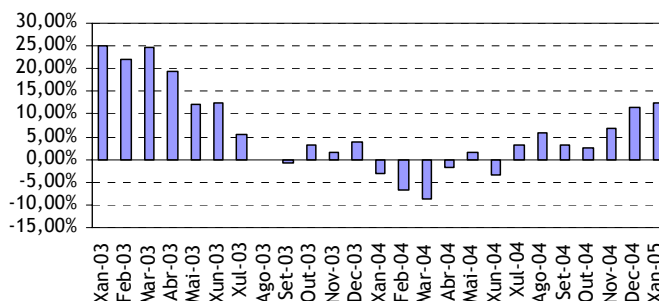

Fonte: Censo de Poboación e vivenda. IGE

O número de persoas desempregadas do concello estivo variando, durante o período de xaneiro 2003 a xaneiro 2005, entre as 589 persoas paradas (agosto 2003) e as 814 persoas paradas (xaneiro 2005). Ao final do período a cifra total de desemprego era un 9,26% maior que a de xaneiro do 2003, acadando unha cifra de 814 persoas desempregadas.

Porcentaxe de variación do paro con respecto ao mesmo mes do ano anterior
xaneiro 2003-xaneiro 2005

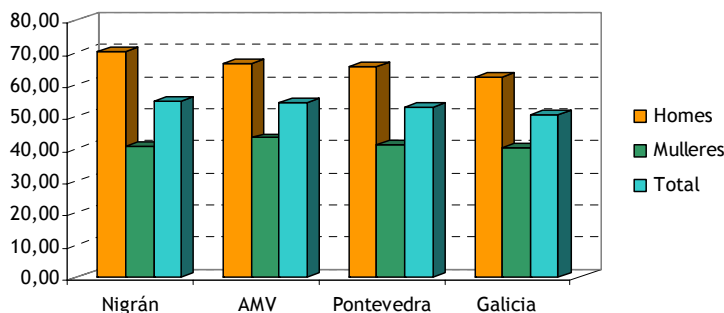

Fonte: informe mensual do paro rexistrado. SGC

7.1. Actividade

A taxa de actividade do concello de Nigrán situouse no 2001 no 54,94%, o que supuxo un avance con respecto ao valor do 1996 de 5,97 puntos porcentuais. Isto fixo que se mantivese por riba dos valores da área metropolitana de Vigo, da provincia de Pontevedra e de Galicia que para o ano 2001 presentaban uns valores do 54,38%, do 52,69% e do 50,68%, respectivamente.

Taxas de actividade
Ano 2001

Fonte: elaboración propia a partir dos datos do IGE

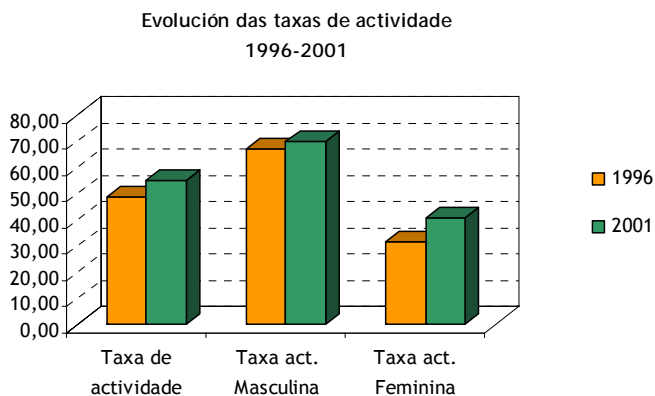
Unha das causas desta alza na taxa de actividade hai que buscala na subida experimentada polo nivel de actividade feminino, posto que o seu valor creceu 8,86 puntos no período 1996-2001, mentres que a taxa masculina o facía en 2,71 puntos. Con todo e isto, a taxa de actividade feminina segue a estar moi por baixo da masculina, representando o 58,00% da taxa de actividade masculina. Ademais, tal e como se observa na anterior gráfica, se comparamos este valor cos da área metropolitana, Pontevedra e Galicia, vese como, mentres que a taxa de actividade masculina

presenta unhas cifras claramente superiores aos destes territorios, a feminina atópase por debaixo da taxa da AMV e Pontevedra e nun nivel practicamente semellante ao de Galicia.

Outras causas do aumento da taxa de actividade hai que buscalas en:

- No crecemento da poboación no concello de Nigrán. Entre o ano 1996 e 2001 os efectivos demográficos aumentaron en 1.105 persoas, o que supuxo unha medra dun 7,27% do número de persoas residentes. Esta suba da poboación afectou sobre todo ao grupo de persoas maiores de 16 anos que aumentou nun 8,66%.
- No ascenso experimentado polo número de persoas activas e á diminución das inactivas. Este feito afectou sobre todo ao sector feminino da poboación, posto que dentro das persoas inactivas o colectivo que experimentou un maior descenso foi o das amas de casa.

Fonte: elaboración propia a partir dos datos do IGE

No que se refire á distribución da actividade entre sexos, tal e como se pode apreciar na anterior gráfica, existe unha grande desigualdade no mercado de traballo de Nigrán, posto que a taxa feminina supón o 58,00% da taxa masculina. Así, no ano 2001 a taxa masculina estaba situada no 70,15%, mentres que a feminina tan só era do 40,69%, sendo polo tanto o diferencial de 29,46 puntos porcentuais.

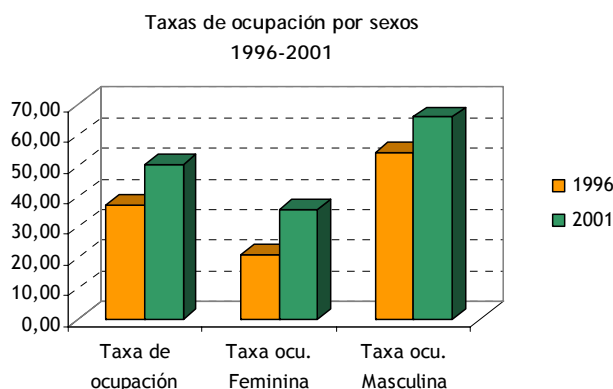
A xeito de conclusións sobre a actividade no mercado de traballo de Nigrán podemos sinalar o que segue:

- A subida da taxa de actividade global fixo que se mantivesen por riba das da AMV, Pontevedra e Galicia.
- Esta subida tivo especial incidencia na poboación feminina, pero, malia isto, as diferenzas entre sexos seguen a ser grandes.

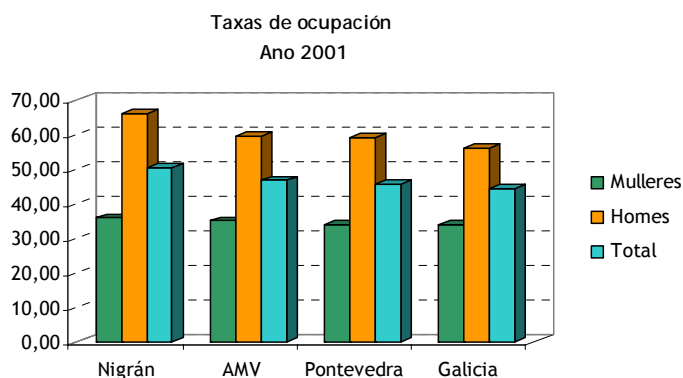
7.2. Ocupación

A taxa de ocupación no concello de Nigrán, ao igual que a de actividade, experimentou unha subida no período 1996-2001. Así, mentres que en 1996 estaba situada na cifra do 37,11%, no 2001 pasou ao 50,36%, o que supuxo unha alza de 13,25 puntos porcentuais.

Fonte: elaboración propia a partir dos datos do IGE

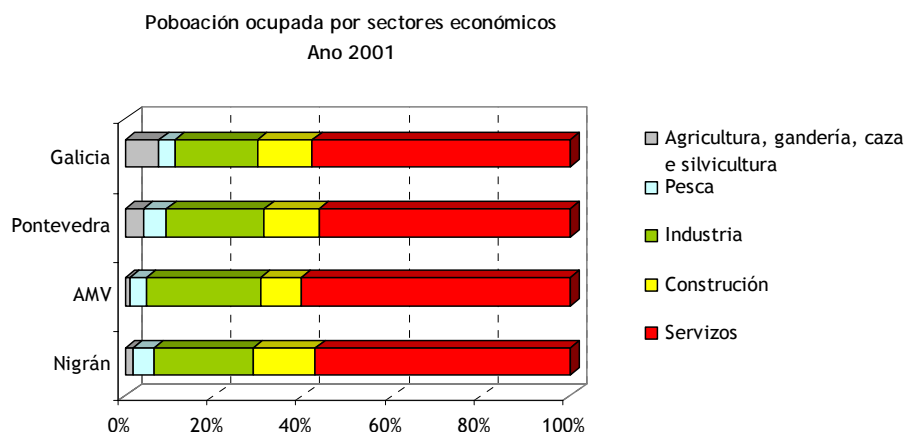
Isto fixo que a taxa de ocupación se mantivese por riba das taxas da AMV, Pontevedra e Galicia, incrementando incluso a distancia con estes territorios. Así, hoxe en día as taxas de actividade destes territorios están nos 46,66%, 45,65% e 44,33%, respectivamente.

Fonte: elaboración propia a partir dos datos do IGE

A nivel de sexos as taxas de ocupación de Nigrán están situadas por riba das da AMV, Pontevedra e Galicia, pero as diferenzas son maiores no caso da taxa masculina que acada unha cifra do 65,89%, que no das mulleres que era do 35,80%.

Fonte: Censo de Poboación e vivenda. IGE

Por outra banda, ao analizar a ocupación por sectores de actividade económica pódese observar como o sector que ten un maior peso no emprego é o dos servizos, que no ano 2001 supuña o 57,29%. Este valor sitúase por baixo do da AMV que estaban no 60,53%, e a un nivel semellante do de Pontevedra e Galicia que estaban no 56,48% e no 57,92%, respectivamente.

En segundo lugar, atópase o sector industrial, que dá emprego ao 22,08% dos traballadores do concello. Esta porcentaxe é inferior ás da AMV, onde o sector representa o 25,53%, e similar ás de Pontevedra e Galicia, onde o sector comporta 22,03% e o 18,70% do emprego.

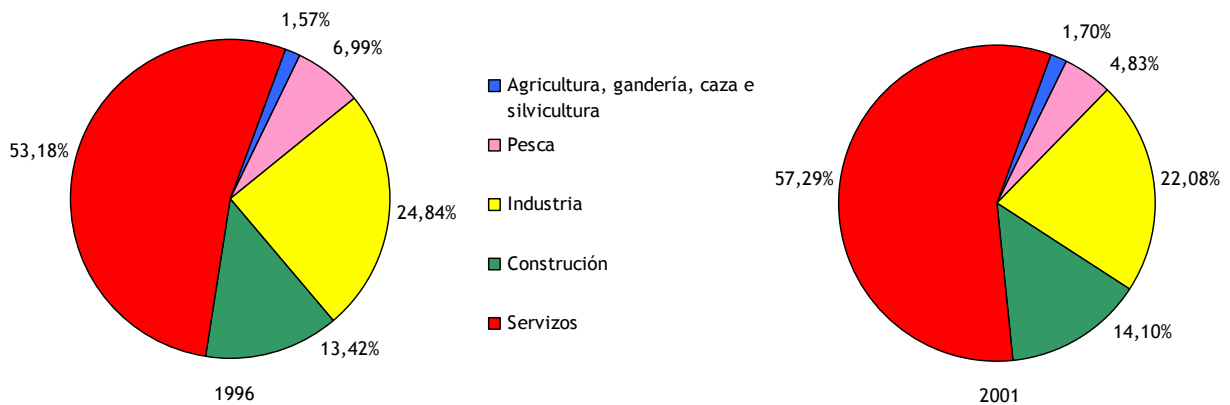
A construción ocupa o terceiro lugar en importancia de emprego, dando ocupación ao 14,10% dos traballadores de Nigrán. Esta porcentaxe é superior ás da AMV, Pontevedra e Galicia, onde o sector supuña o 9,15%, 12,22% e o 12,32%, respectivamente.

As actividades pesqueiras ocupan o cuarto posto en emprego, acaparando ao 4,83% das persoas ocupadas do concello. Esta porcentaxe está por riba das da AMV e Galicia onde o emprego do sector supuña o 3,74% e o 3,40%, pero inferior á de Pontevedra, na que dá emprego ao 5,11% das persoas traballadoras.

Por último, a agricultura ten unha baixa importancia no concello, dando emprego a tan só o 1,70% das persoas ocupadas, o que o sitúa lixeiramente por riba da porcentaxe da AMV (1,05%), e por debaixo das de Pontevedra (4,16%) e Galicia (7,66%).

Porcentaxe de poboación ocupada por sectores de actividade económica
1996 e 2001

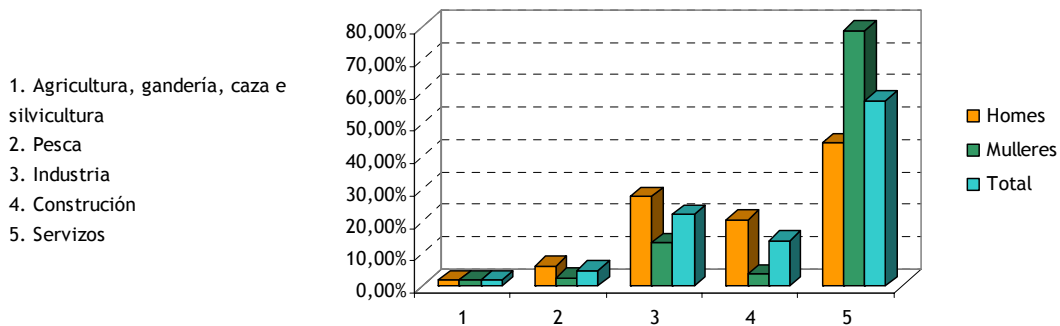

Fonte: Padrón 1996 e Censo 2001. IGE

Esta situación é o froito dun proceso de varios anos nos que o concello estivo a mudar a súa estrutura produtiva. Así, durante o período 1996-2001 pódense observar cambios na ocupación por sectores económicos do concello de Nigrán:

- Hai unha perda de peso no emprego do sector da construción e no da pesca, que caen 2,76 e 2,16 puntos porcentuais, debido a unha menor xeración de emprego que o resto dos sectores económicos.
- O sector servizos foi o que máis medrou en emprego durante o período, subindo en 1565 persoas, o que representa un crecemento do 64,11%.
- O sector industrial tamén experimentou un importante ascenso no número de persoas ocupadas, medrando en 404 ocupados/as o que supón unha suba do 35,44%.

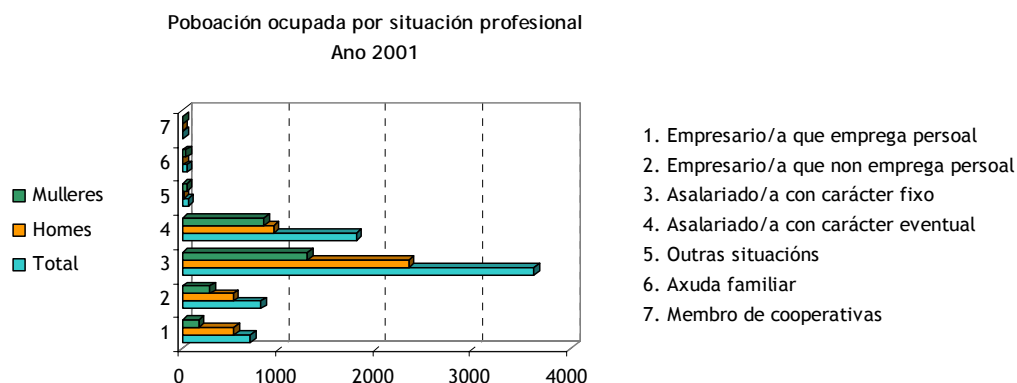
Poboación ocupada por sectores económicos e sexos.
Ano 2001

Fonte: Censo de poboación e vivenda 2001. IGE

No que se refire á distribución da poboación ocupada por sectores económicos e sexo, na anterior gráfica pódese ver como as diferenzas son bastante profundas entre homes e mulleres. Así, mentres que as mulleres case exclusivamente se ven relegadas as actividades de servizos (78,96%), a dos homes está máis repartida entre os servizos (44,16%), a industria (27,46%) e a construción (20,41%).

Fonte: Censo de poboación e Vivenda. IGE

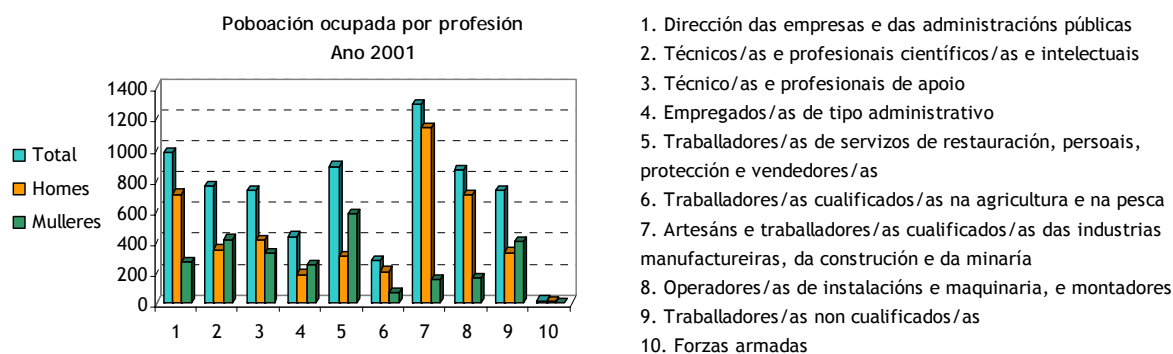
Por outra banda, analizando a poboación ocupada por situación profesional, obsérvase que a maior parte ten a condición de asalariada, posto que no ano 2001 o 77,33% dos mesmos realizaban un traballo por conta allea. Esta cifra está por baixo da AMV e de Pontevedra, que eran do 84,57% e do 80,20%, pero lixeiramente por riba da de Galicia, que acadaba o 76,80%.

Dentro do colectivo de persoas asalariada, son os fixos os que teñen un maior peso acadando unha cifra do 51,74% dos ocupados totais, mentres que os eventuais só supuñan o 25,60% dos ocupados, sendo a taxa de temporalidade no emprego do 33,10%, o que a sitúa por baixo das da AMV, Pontevedra e Galicia, que no 2001 eran do 34,31%, 38,09% e 36,59%.

Por outra banda, o empresariado representa o 21,75% dos ocupados do concello, cifra que está por riba da mostrada pola AMV (14,90%) e Pontevedra (18,82%), pero por baixo da de Galicia (22,18%). Este empresariado adoita facer un traballo autónomo sen contratar persoal algún, posto que o 53,58% dos mesmos está dentro da categoría empresario que non emprega persoal, o que é indicativo dun tecido empresarial composto na súa maioría por microempresas.

Analizando a ocupación por situación profesional e sexo, pódese ver como o colectivo de ocupados homes é sempre maior en número ao das mulleres, agás para os catalogados como *outras situacións*, *as axudas familiares* e os *membros de cooperativas*. Tamén se pode ver que as mulleres de Nigrán están sometidas a unha temporalidade por riba da dos homes, posto que no ano 2001 a taxa de temporalidade na man de obra feminina era do 39,56% mentres que a masculina era do 28,89%.

Fonte: Censo de poboación e vivenda. IGE

No que se refire á poboación ocupada por profesión, en Nigrán podemos ver como, en liñas xerais, os ocupados tenden a estar en grupos profesionais de media-alta cualificación. Así o primeiro lugar ocúpalo os *artesáns e traballadores/as cualificados/as das industrias manufactureiras, da construción e da minaría*, cun 18,52% dos ocupados. En segundo lugar atópanse os *directores/as das empresas e da administracións públicas*, cun 13,99%. Mentres que os *traballadores/as de servizos de restauración, persoais, protección e vendedores/as* ocupaban o terceiro lugar representando o 12,73%, e moi preto están os *operadores/as de instalacións e maquinaria e montadores* (12,43%). O resto das profesións, móvense nuns valores bastante discretos que non pasan do 11%.

Se estudamos a poboación ocupada por profesión e sexo, pódense apreciar grandes diferenzas. Así, no caso dos homes as profesións están máis relacionadas coa industria e coa dirección de empresas e administración pública, por esa orde de importancia, mentres que a das mulleres estano cos servizos e as técnicas de apoio. Para os homes, no ano 2001, as profesións máis representativas eran as de *artesáns e traballadores cualificados das industrias manufactureiras, da construción e da minaría* (26,22%) e os *directores das empresas e da administracións públicas* (17,62%). Mentres que para as mulleres as profesións que máis ocupación tiveron no ano 2001 foron as *traballadoras de servizos de restauración* (22,14%), as *técnicas e profesionais científicas e intelectuais* (15,73%). Ademais, as mulleres teñen máis dificultades para chegar aos postos directivos, o chamado “teito de cristal”, posto que mentres que 709 homes desempeñan traballos de *dirección das empresas e das administracións públicas*, tan só 269 mulleres de Nigrán chegaban a este tipo de postos. Pola contra nos postos de técnicos/as e profesionais de apoio hai máis mulleres que homes (415 mulleres fronte a 349 homes). Ademais o número de traballadoras que realizan traballos non cualificados é moito maior que o dos homes, 402 mulleres fronte a 331.

Desta análise da ocupación despréndense varias conclusións, como son:

- O crecemento da taxa de ocupación global fixo que se mantivese por riba das da AMV, Pontevedra e Galicia.
- As diferenzas entre sexos reducíronse no período 1996-2001, pero aínda continúan a ser moi altas.
- O mercado do traballo do concello ten un claro sesgo cara o sector servizos.
- No período 1996-2001 o sector servizos foi o que máis medrou no emprego.
- Os traballadores asalariados de Nigrán soportan unhas taxas de temporalidade no emprego menores que as do contorno, afectando, en maior medida, ás mulleres do concello.
- A man de obra de Nigrán ten unha cualificación media-alta, estando centrada, sobre todo, en profesións relacionadas coa industria, os servizos e a dirección de empresas ou administración pública.

7.3. Desemprego

Os valores do paro rexistrado obtéñense do rexistro que a tal efecto existe nas Oficinas de Emprego da Xunta de Galicia e no Instituto Social de la Marina, onde os/as parados/as se poden inscribir para solicitar servizos de intermediación laboral, formación, prestacións, etc.

Estas estatísticas difiren das aportadas pola EPA debido a que mentres que estas resultan dunha estimación estatística, os primeiros son resultado dun rexistro no que por diversos motivos non todos os colectivos se inscriben (por ter unha baixa expectativa de acceder ao traballo), ou determinadas persoas desempregadas non son computados como poboación parada (os/as estudantes de ensino oficial menores de 25 anos, demandantes dun emprego por período inferior a tres meses, demandantes con xornada semanal menor de 20 horas ou traballadores eventuais agrarios beneficiarios/as do subsidio especial de desemprego). Na EPA, en cambio, considéranse paradas a tódalas persoas de 16 ou máis anos que están sen traballo, dispoñibles para traballar e buscando activamente emprego ou que xa atoparon traballo e están á espera de se incorporar ao mundo laboral.

Tendo en conta isto, decantámonos por coller os datos do desemprego proporcionado polas oficinas de emprego da Xunta de Galicia debido á súa mellor accesibilidade é ao feito de que os datos da EPA ao seren o resultado dunha enquisa, non se poden obter a escala local. Así e todo, os datos cos que traballamos supoñen un bo indicador da composición e da evolución do desemprego no concello de Nigrán.

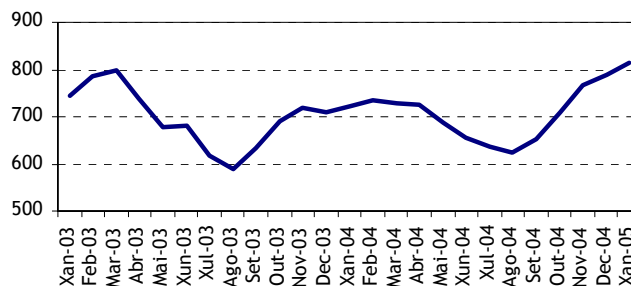

Para proceder ao análise do desemprego no concello imos estudar os datos dende varios puntos de vista:

- Dende un punto de vista temporal, no que se analizará a súa evolución ao longo dos anos 2003 e 2004, así como a súa porcentaxe de variación con respecto ao mesmo mes do ano anterior.
- Dende un punto de vista espacial, no que se compara a evolución da cifra de desemprego de Nigrán coas da área metropolitana de Vigo, Pontevedra e Galicia.
- Dende a perspectiva dos sexos e da idade dos demandantes.
- Dende un punto de vista sectorial, no que se estuda o sector de actividade de onde proveñen as persoas desempregadas.

No concello de Nigrán o desemprego experimentou numerosos altos e baixos durante os dous últimos anos, alcanzando o seu máximo absoluto en xaneiro 2005, con 814 persoas desempregadas, e o seu valor mínimo en agosto de 2003, con 589 persoas desempregadas. Durante este período, o desemprego estivo a medrar, posto que en xaneiro de 2003 estaba na cifra de 745 persoas paradas e en xaneiro de 2005 o número de persoas paradas era de 814, o que supuxo un incremento absoluto de 69 persoas paradas ou do 9,26%, se o expresamos en termos relativos.

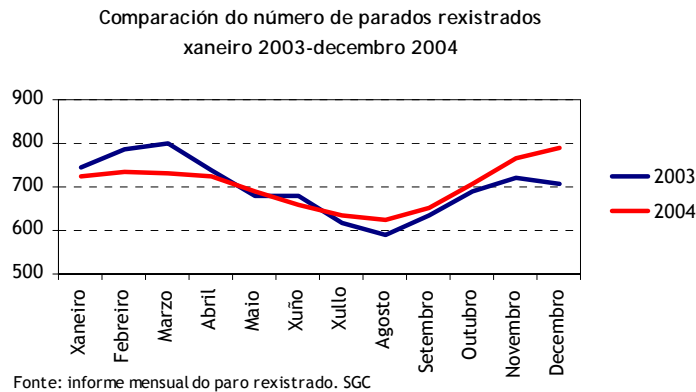
Evolución do paro rexistrado
xaneiro 2003-xaneiro 2005

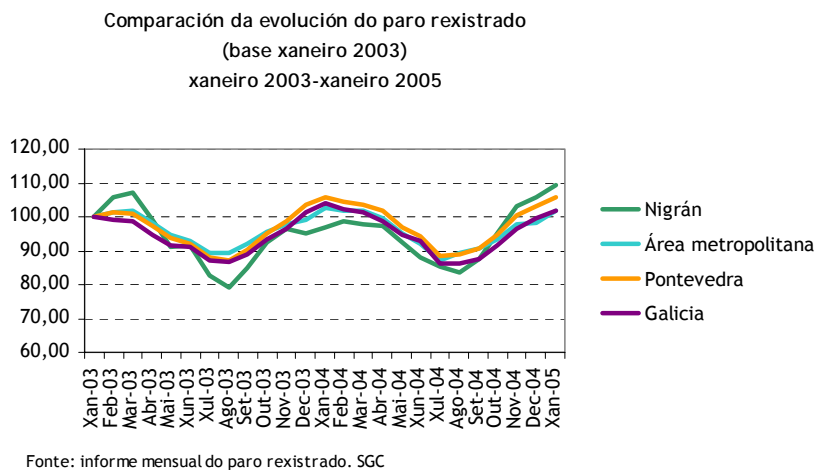
Fonte: informe mensual do paro rexistrado. SGC

Na gráfica anterior podemos observar a evolución da cifra de paro rexistrado durante o período xaneiro 2003-xaneiro 2005. Nela apréciase como existe unha estacionalidade nas subas e baixas das cifras de paro rexistrado. Deste xeito, o número de persoas desempregadas acada os seus valores mínimos nos meses de xullo a setembro, e os máximos de decembro a abril.

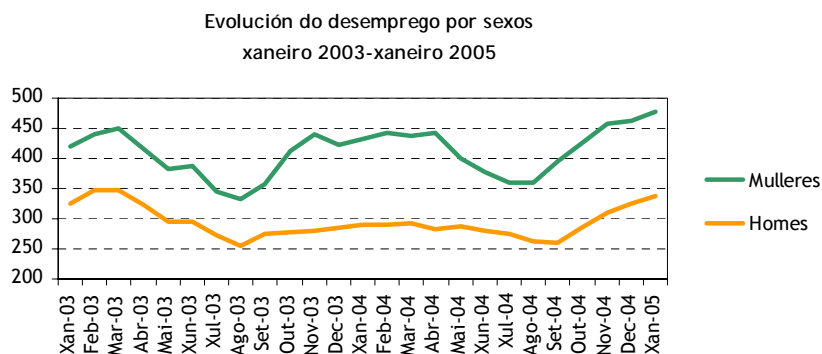

Comparando os valores do desemprego nos anos 2003 e 2004, pódese comprobar como nos dous anos as cifras están moi próximas, estando as do 2004 levemente por riba das de 2003 na primeira parte do ano, e por baixo no segundo semestre. A partir do mes de outubro, os valores do 2004 seguiron unha forte tendencia ascendente, que fixo que rematasen o ano un 11,44% por riba dos do ano 2003.

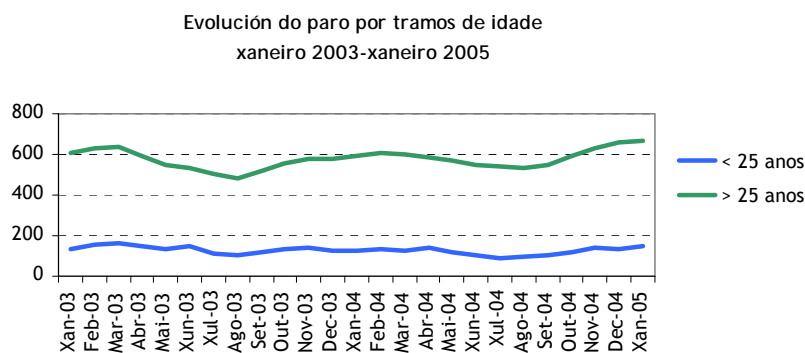
Na gráfica anterior represéntase a comparativa das evolución do desemprego coa área metropolitana, a provincia de Pontevedra e a comunidade autónoma de Galicia. Para iso tomouse como dato de referencia a cifra de desemprego de cada un dos territorios correspondente a xaneiro de 2003, co que se obtén a variación en termos relativos das cifras de desemprego nos catro territorios. Así, pódese observar como as cifras do paro rexistrado tiveron unha evolución moi parella nos catro territorios, coa particularidade de que en Nigrán os descenso do paro nos meses de verán é moito máis acusado que o do resto de territorios, debido sobre todo á importancia do sector servizos é ao feito de que Nigrán é un concello de veraneo. Ao final do período o crecemento do número de persoas paradas foi maior en Nigrán que no contorno.

Fonte: informe mensual do paro rexistrado. SGC

Ao estudar a distribución e evolución do desemprego do concello de Nigrán por sexos, pódese observar como en todo o período as cifras de paro femininas estiveron sempre por riba das masculinas. As diferenzas en número entre un e outro sexo mantivéronse durante o período entre as 72 (xullo 2003) e as 161 (novembro 2003) persoas paradas. A poboación parada masculina estivo flutuando entre os 256 e os 348 parados, mentres que o número de mulleres paradas facíao entre as 333 e as 477 paradas, sendo por tanto maior a variabilidade no caso das mulleres que, como xa se comentou anteriormente, están sometidas a unha maior temporalidade no emprego. Ademais, ao final do período o crecemento relativo do paro feminino foi moito maior que o dos homes (un 13,84% fronte a un 3,37%), sendo o causante principal do aumento experimentado pola cifra global de paro.

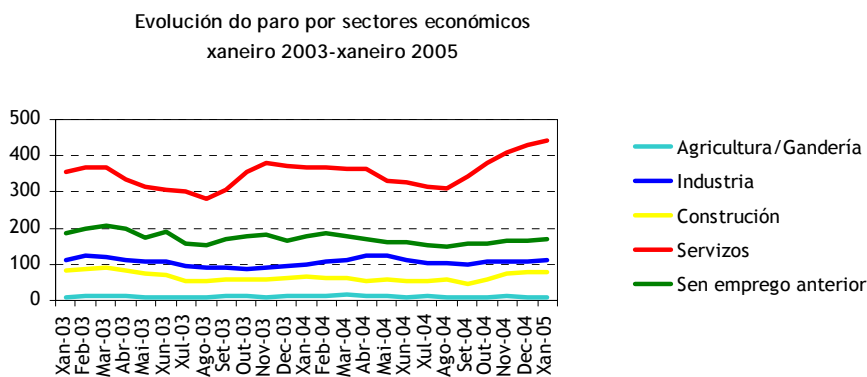

Fonte: informe mensual do paro rexistrado. SGC

No que atinxe á idade dos demandantes de emprego, temos que o colectivo de persoas maiores de 25 anos é o que presenta un maior número de persoas desempregadas, cousa bastante normal se temos en conta a dimensión do colectivo. Así no ano 2005 o grupo de persoas de entre 25 e 64 anos representaba o 59,42% da poboación total, mentres que a mocidade de entre 15 e 24 anos so supuña o 12,47%. Polo tanto se tivésemos en conta as taxas de paro por grupo de idades teríamos que estas

son máis altas para os mozos e mozas de Nigrán que para o resto de idades, posto que o peso relativo do paro neste colectivo é maior.

Fonte: informe mensual do paro rexistrado. SGC

Analizando a evolución do desemprego por sectores de actividade económica podemos ver como os parados que proveñen do sector servizos son os que teñen un maior peso dentro do global e ademais foron os que máis medraron no período. Ademais na súa evolución pódese apreciar unha marcada estacionalidade, que tal e como se apreciou en gráficas anteriores está producida polos ciclos de actividade dos servizos. As persoas desempregadas que proviñan deste sector chegaron a representar o 54,30% en xaneiro do 2005.

O seguinte grupo de poboación parada en importancia é o dos que carecían dun emprego anterior. Este colectivo chegou a representar en xuño do 2003 o 27,90% das persoas desempregadas de Nigrán. A este séguelo o colectivo das persoas desempregadas que proveñan da industria, que chegaron a acadar unha porcentaxe do 18,31% en maio 2004. Os parados que proveñen da construción que acadaron a porcentaxe máxima do 9,76% en decembro do 2004, constitúen o cuarto grupo en importancia.

Por último, a agricultura presenta os valores máis baixos no que non se pasa da porcentaxe do 2,5%. Este feito débese a que xeralmente o traballo neste sector faise a través de explotacións de tipo familiar onde non se soe empregar traballadores por conta allea o que fai que o volume de persoas desempregadas sexa baixo e estable no tempo.

A modo de conclusións poderíamos resaltar dúas características da poboación desempregada do concello que axudan a comprender a súa composición e evolución:

- Durante o período analizado a cifra de paro rexistrado mantivo unha tendencia á alza que o situou na cifra de 814 persoas paradas.

- A variabilidade das cifras de paro rexistrado son debidas á alta temporalidade no emprego do sector servizos.
- O problema do desemprego ten unha especial incidencia en valores absolutos nas mulleres e na poboación madura, pero a poboación moza é a que soporta as taxas de paro máis altas.

7.4. Promoción do Emprego

Nas últimas décadas, e motivado pola difícil situación do mercado do traballo, véñense desenvolvendo un conxunto de medidas para fomentar o emprego, dando prioridade ás medidas activas e preventivas sobre as pasivas e correctivas. Estas políticas activas concíbense como instrumentos para desenvolver a inserción laboral das persoas desempregadas, a través de incrementar o nivel formativo da poboación activa, favorecer a adaptación da oferta de profesionais ás demandas de emprego existentes, fomentar a información e o asesoramento para a consecución de emprego e promover e incentivar a iniciativa empresarial e a contratación.

A nivel local, as directrices europeas sobre o emprego recollen a importancia de *“implantar un dispositivo que axude a promover iniciativas e articular mecanismos para que as administracións locais actúen como impulsoras da creación de emprego a nivel local desde a perspectiva de que existen novos filóns de emprego non explotados susceptibles de xerar novos postos de traballo, sendo no ámbito local onde se atopan as maiores posibilidades de detección e aproveitamento en beneficio do emprego”*.

A) Actividades desenvolvidas en relación ás políticas activas de emprego

No concello de Nigrán a figura encargada de levar a cabo as políticas activas de emprego é a *técnica de emprego*, que ten atribuídas unha serie de funcións establecidas na orde pola que se regula a súa contratación e funcionamento e, nese marco, ofrecen aos emprendedores un conxunto de servizos que se concentran ao redor das seguintes labores principais:

- Prospección dos recursos ociosos e infrautilizados no territorio, identificando novas actividades económicas susceptibles de xerar proxectos empresariais de promoción económica, así como iniciativas innovadoras que creen emprego.
- Elaboración e posta en práctica de plans de actuación que contribúan á dinamización socioeconómica no seu ámbito de influencia a prol da iniciativa emprendedora e da creación de emprego.
- Difusión e estímulo dos potenciais proxectos de creación de novas unidades produtivas entre persoas desempregadas, promotores e emprendedores, así como entre as posibles institucións colaboradoras.

- Acompañamento técnico dos proxectos emprendedores que xurdan no territorio na fase do seu lanzamento, así como dos promotores, durante as primeiras etapas de funcionamento das novas empresas, para facilitala súa consolidación como negocios sostibles que xeren postos de traballo.
- Asesoramento ás persoas desempregadas, en estreita coordinación con outras unidades do Servizo Público de Emprego de Galicia, así como con outros organismos da Administración Autonómica, para propiciar un maior coñecemento dos servizos e instrumentos existentes en favor da súa inserción laboral e do seu desenvolvemento profesional.

Deste xeito a técnica de emprego do concello de Nigrán desenvolveu as seguintes actividades durante o ano 2005:

- Realización de reunións con diversas entidades e asociacións (asociacións de comerciantes, asociacións de empresarios, etc.) para dar a coñecer as labores do centro de desenvolvemento local e as políticas activas de emprego da Consellería de Traballo.
- Organización e divulgación de diversas accións de formación como cursos do plan de formación e inserción profesional (plan FIP), cursos do Servizo Galego de Igualdade (SGI), etc.
- Difusión da información sobre autoemprego e mercado de traballo a través de diversos medios como son os mailings masivos, a publicación de artigos en prensa, os taboleiros de anuncios do concello e do propio centro de desenvolvemento local.
- Realización de labores de intermediación laboral co obxectivo de axudar a casar a oferta coa demanda de emprego.
- Colaboración e participación noutros proxectos como son os proxectos PRODER e Conta Con Elas da Mancomunidade de Vigo, o proxecto Convive +, o proxecto Mercurio e o proxecto de creación de telecentros da Deputación de Pontevedra.
- Elaboración de informes e realización de proxectos e para a solicitude de axudas e subvencións, como os de cooperación local, ou o programa LABORA, os cursos do SGI, do plan FIP e de galego, ou para a contratación de persoal para as oficinas de información turística, oficina de información á muller e oficina de orientación ao emigrante retornado e ao inmigrante.
- Participación como tribunal en varios procesos de selección de persoal laboral temporal do concello.

- Atención de consultas de información e asesoramento de temática diversa:

Tipoloxía da consulta		Nº de consultas
Asesoramento á creación de empresas	En estudo	15
	Paradas	10
	Constituídas	15
	Abandonadas	8
Consultas sobre orientación laboral		36
Intermediación laboral		4
Outras consultas		1
Total		89

Ademais a técnica de emprego tamén atendeu consultas da asociación de empresarios, doutras administracións públicas (oficina do INEM, Deputación de Pontevedra, Delegación da Consellería de Traballo, etc) así como doutros organismos públicos (SAE da Mancomunidade de Vigo, UPD, PRODER, Compas, etc.) e de técnicos de emprego doutros concellos, polo que ao longo do ano o número total de consultas atendidas foi maior que esa cantidade.

B) Axudas e subvencións para a creación de emprego

En canto a axudas e subvencións en materia de emprego, o concello de Nigrán non ten ningunha liña propia, pero a técnica de emprego asesora e xestiona as que ten a Dirección Xeral de Promoción do Emprego, da Consellería de Traballo. Estas axudas están dentro das políticas activas encamiñadas a crear máis e mellores postos de traballo na Comunidade Autónoma de Galicia. Neste contexto, a Dirección Xeral de Promoción do Emprego planifica, coordina e xestiona diversos programas nos seguintes ámbitos:

- Incentivos á contratación por conta allea.
- Apoio a emprendedores: autónomos, economía social e iniciativas de emprego.
- Programas de cooperación.
- Escolas obradoiro e obradoiros de emprego.
- Programa Labora: Xuventude con experiencia.

- Programa de fomento da inserción laboral das mulleres vítimas de violencia doméstica.

C) Accións de desenvolvemento rural

O concello de Nigrán está dentro do ámbito de actuación do PRODER II, que xestiona a Asociación de Desenvolvemento Rural da Mancomunidade de Vigo (ADR). Este proxecto basease na nova política europea de desenvolvemento rural, que propón establecer un marco coherente e duradeiro que garanta o futuro sostible das zonas rurais e contribúa ao mantemento e creación de emprego. Polo que se estableceu unha estratexia de desenvolvemento que persigue no seu conxunto un equilibrio territorial, medioambiental e socioeconómico.

Para iso a ADR considerou oportuno apostar firmemente pola utilización de novos coñecementos e tecnoloxías no medio rural, xa que na actualidade nos atopamos nos limiares dunha nova revolución industrial. Polo que a estrutura adoptada parte de tres liñas directrices, interrelacionadas entre si e desenvolvidas en cinco ámbitos de actuación que se materializan a través de 10 actuacións diferentes que dan finalmente lugar a 20 accións concretas:

- *Liña directriz 1* - “Rede rural para o desenvolvemento das Novas Tecnoloxías da Información e da Comunicación (NTICs)”
 - Fomento do uso destas NTICs entre a poboación en xeral e as empresas, facilitándolle instrumentos, medios e asistencia.
- *Liña directriz 2* - “Mellora da competitividade mediante o uso das NTICs”
 - Reforzo das actividades existentes, incidindo nos subsectores agroforestal, turístico e comercio.
 - A creación de novas actividades mediante a potenciación dos sectores que están emerxendo na sociedade debido aos cambios nos modos de vida (acceso da muller ao emprego, maior tempo de ocio, avellentamento da poboación, maior concienciación pola natureza, aparición de novos mecanismos de acceso ao traballo, etc.).
 - Reforzo da identidade do territorio, realizando accións de promoción e valorización dos recursos, debido á variedade de espazos naturais, tradicións e patrimonio que posúe a área e que aínda están sen explotar.
- *Liña directriz 3* - “Servizos de proximidade”

- Un proxecto piloto baseado nos teleservizos económicos-administrativos, dando prioridade ao acceso á información pública, ás transaccións en liña coas administracións, aos procedementos de contratación dixital e aos servizos sociais e culturais.

O obxectivo principal é conseguir un desenvolvemento sostido dos espazos rurais da Área de Vigo a través dun enfoque global e integrador que evite as disparidades territoriais que se están producindo. Si ben, este obxectivo xeral se pode concretar nuns máis específicos que se detallan de seguido:

- Reducir o illamento que sofre a poboación do medio rural, así como axudar a diminuír os desequilibrios espaciais.
- Afianzar as relacións tanto económicas como sociais.
- Revalorizar os recursos endóxenos das distintas zonas que conforman a área de Vigo tendo en conta as especificidades de cada unha delas.

8. ECONOMÍA E SECTORES ECONÓMICOS

Neste apartado imos estudar a economía e os sectores de actividade económica do concello de Nigrán dende a perspectiva da renda dos seus habitantes e do número e tamaño das empresas que realizan a súa actividade no concello. Para iso empregouse a información estatística sacada do servidos estatístico do IGE, referida a número de empresas e tamaño das mesma (central de balances), así como ao imposto sobre a renda das persoas físicas.

Os apartados nos que se estrutura esta sección son os seguintes:

- Nivel de renda, onde se analiza os principais indicadores de renda do concello, comparándoos cos da área metropolitana, Pontevedra e Galicia. Estes indicadores están sacados do imposto da renda das persoas físicas, do que se obtén o número de declarantes, a porcentaxe de declarantes por tramo de base imponible do imposto, o rendemento medio declarado e a procedencia das rendas declaradas.
- Sectores produtivos e actividades económica, no que se fai unha análise, sector por sector, das actividades empresariais máis características do concello.

8.1. Nivel de renda e outros parámetros de desenvolvemento

Para o nivel de renda do concello de Nigrán empregáronse as estatísticas do imposto da renda das persoas físicas subministradas polo IGE. Estas estatísticas correspóndense os exercicios fiscais que van do ano 1999 ao 2003 e nelas podemos observar o número de declarantes, a porcentaxe de

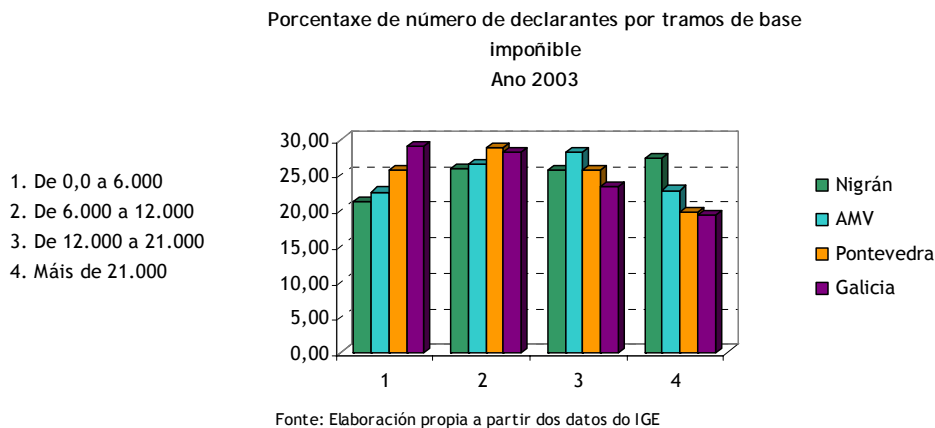

declarantes por tramos renda, o rendemento medio declarado no concello e a procedencia das rendas obtidas (traballo, actividades empresariais, actividades profesionais e outros). Os datos obtidos son un indicador dunha porción da renda do concello (a que se declara no imposto da renda) e polo tanto permítenos ter unha referencia sobre o nivel de riqueza, ademais de poder facer comparacións coa AMV, Pontevedra e Galicia, pero hai que ter en conta que dentro do imposto da renda hai importantes conceptos de renda que non están dentro do feito imponible e que polo tanto non están recollidos dentro da definición de base imponible, como son as pensións de invalidez, viuvez ou orfandade, entre outras.

En canto aos outros parámetros de desenvolvemento, aquí imos empregar os índices calculados polo servizo de estudos económicos de La Caixa, como son o nivel económico e os índices de actividade, entre os que están o índice turístico, o índice de restauración e bares, o índice industrial, o índice comercial e o índice de actividade económica.

A) Nivel de renda

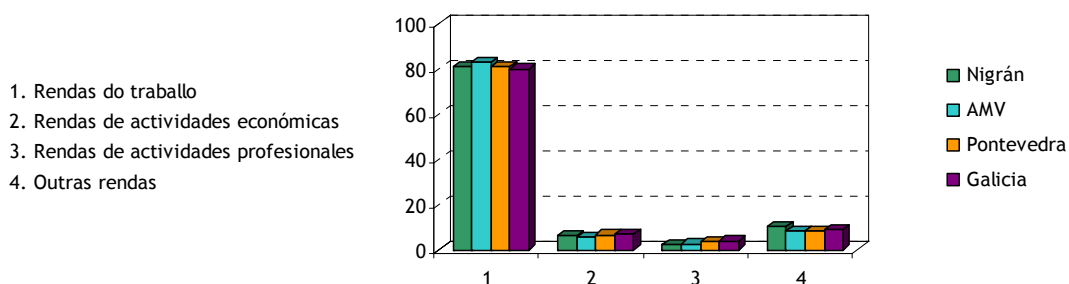
O Concello de Nigrán contaba con 5.957 declarantes no ano 2003 o que supuña o 3,37% das persoas declarantes da área metropolitana. Esta cifra estivo a medrar nos últimos anos, pasando dos 5.017 do ano 1999, aos 5.957, anteriormente comentados, do ano 2001, o que supuxo un crecemento de 940 persoas, é dicir, un 18,74%.

Se analizamos a distribución por tramo de renda das persoas declarantes de Nigrán, podemos observar como a maior parte dos mesmos está nos tramos máis altos de renda, é dicir, o 52,91% das persoas que fixeron a súa declaración do ano 2003 teñen unha base imponible superior aos 12.000 €. Esta porcentaxe é maior que a que hai na AMV, Pontevedra e Galicia o que determina que o rendemento medio declarado en Nigrán (18.176,60€) estea por riba do da AMV (15.800,99 €), Galicia (13.901,50 €) e Pontevedra (14.381,35€).

Porcentaxe de rendementos declarados segundo a súa procedencia
Ano 2003

Fonte: Elaboración propia a partir dos datos do IGE

Por outra banda, se nos fixamos na procedencia das rendas nigranesas, tal e como se aprecia na gráfica anterior, podemos observar como o 81,25% das mesmas proceden do traballo, valor este que está lixeiramente por baixo do da área metropolitana, ao mesmo nivel de Pontevedra e por riba do de Galicia. Por detrás del, pero xa a moita distancia, están os cualificados como outros, nos que se recollen os producidos pola cesión ou arrendamento de bens ou capitais, entre outros, e que supoñen o 10,14%. Os rendementos de actividades empresariais atópanse en terceiro lugar, representando o 6,24%. Por último as rendas que proveñen de actividades profesionais teñen o nivel máis baixo co 2,35%.

B) Outros parámetros de desenvolvemento

Os parámetros de desenvolvemento do concello de Nigrán foron os seguintes:

Outros parámetros de desenvolvemento
Ano 2003

Concello	Nigrán	Pontevedra	Galicia
Nivel económico	4	4	4
Índice industrial	15	1792	6159
Índice comercial	24	2085	6088
Índice comercial polo xunto	29	2294	6347
Índice comercial polo miúdo	20	1962	5936
Índice de restauración e bares	26	2056	6499
Índice turístico 2003	17	1137	3095
Índice turístico 1998	19	1158	2959
Índice actividade económica 2003	20	1763	5484
Índice actividade económica 1998	19	1765	5679

Fonte. Anuario económico de España. Servizo de estudos de La Caixa

Nivel económico

No anuario económico do 2005, o servizo de estudos económicos calcula o nivel económico por concello tendo en conta o nivel de renda do mesmo e outros parámetros de desenvolvemento (liñas telefónicas, liñas RDSI e ADSL por habitante, proporción de poboación con estudos superiores sobre, proporción de poboación en postos de traballo cualificados, taxa do total de demandas de emprego sobre a poboación de 15 e máis anos, distancia media de cada concello á súa cabeceira da área comercial ou prezo medio do metro cadrado da vivenda). Estes datos correspóndense co ano 2003.

Este índice ten 10 niveis diferentes:

Niveis	Renda familiar dispoñible por habitante, en euros
1	Ata 7.200
2	7.200 - 8.300
3	8.300 - 9.300
4	9.300 - 10.200
5	10.200 - 11.300
6	11.300 - 12.100
7	12.100 - 12.700
8	12.700 - 13.500
9	13.500 - 14.500
10	Máis de 14.500

O concello de Nigrán ten un nivel económico de 4, o que o sitúa no estrato de 9.300 a 10.200 euros, no mesmo estrato da provincia e da comunidade autónoma.

Índice turístico

Índice comparativo da importancia turística de cada concello, referido a 2003. Obtense en función da cota ou imposto de actividades económicas (IAE), que se basea á súa vez na categoría dos establecementos turísticos, número de habitacións e ocupación anual (todo ou parte do ano); polo que constitúe practicamente un indicador da oferta turística.

O valor do índice indica a participación (en tanto por 100.000) que corresponde a cada municipio sobre unha base nacional de 100.000 unidades (total euros recadación imposto = 100.000).

Para o concello de Nigrán este índice acadou un valor de 17, o que é indicativo do importante peso que ten o turismo no concello, que se constitúe como un dos destinos de vacacións da provincia e o cuarto da área metropolitana de Vigo. Este índice foi de 1137 para Pontevedra e de 3095 para Galicia.

Índice de restauración e bares

A importancia das actividades de restauración e bares (restaurantes, cafeterías, bares, etc.) mídese tamén de xeito comparado (entre comunidades autónomas, provincias e concellos), a través de números índices. O índice de restauración e bares calcúlase en función da cota tributaria (cota de tarifa) do IAE para o ano 2003. A base do mesmo é o total nacional equivalente a 100.000 unidades, de xeito que se reflicte o peso relativo (en tanto por cen mil) do concello dentro do global nacional.

Este índice acadou un valor de 26 no ano 2003, o que é indicativo dunha certa actividade no sector que está moi relacionado coas actividades turísticas. Neste mesmo ano a provincia de Pontevedra acadaba un índice de 2056 e a comunidade autónoma de 6499.

Índice industrial

Índice comparativo da importancia da industria (incluída a construción) referido a 2003. Calcúlase en función da cota tributaria (cota de tarifa) do IAE da industria (incluída a construción) e ten como base 100.000 unidades, de tal xeito que o valor do índice reflicte o peso relativo (en tanto por cen mil) da industria do concello dentro do total de España.

O valor deste índice no concello de Nigrán foi de 15, o que o sitúa nos últimos postos por importancia nos concellos da área metropolitana de Vigo. Este índice foi de 1792 para a provincia de Pontevedra e de 6159 para a comunidade autónoma.

Índice comercial

O índice comercial subdivídese en dous índices:

- Índice do comercio polo xunto
- Índice do comercio polo miúdo

Estes índices calcúlanse en función da cota tributaria (cota de tarifa) do IAE correspondente ao ano 2003 do comercio polo xunto (índice do comercio polo xunto), do comercio polo miúdo (índice do comercio polo miúdo) e do comercio polo xunto e polo miúdo conxuntamente (índice comercial). O valor do índice reflicte o peso relativo (en tanto por cen mil) da actividade comercial do concello con respecto ao global estatal.

O índice comercial do concello é de 24, sendo inferior ao do comercio polo xunto (29), pero superior ao do comercio polo miúdo (20). Os índices na provincia de Pontevedra foron de 2.085, 1.962 e 2.294, e para Galicia de 6.088, 5.936 e 6.347.

Índice de actividade económica

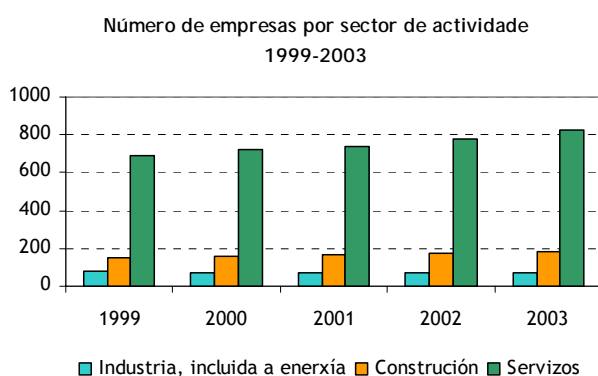
Índice comparativo da actividade económica municipal do ano 2003. Obtense en función do imposto correspondente (IAE) ao total de actividades económicas empresariais (industriais, comerciais e de servizos) e profesionais. O valor do índice expresa dita importancia da actividade económica sobre unha base nacional de 100.000 unidades, equivalente ao total de ditas cotas tributarias empresariais e profesionais.

En Nigrán o índice acadou no ano 2003 un valor de 20, atopándose lonxe dos presentados por Pontevedra e Galicia, que superaron os 1700 e 5600 puntos, e situándose en sexto lugar da área metropolitana de Vigo.

8.2. Sectores produtivos e actividade económica

Para estudar os sectores produtivo e a actividade económica do Concello de Nigrán botouse man das estatísticas do directorio de empresas do IGE, no que se recollen as empresas con sede social en Galicia ou fóra de Galicia que realizan algunha actividade económica no noso territorio. Para iso, as estatísticas recollen información do Imposto de actividades económicas (IAE), do Rexistro Mercantil e do rexistro de contas de cotización e autónomos da seguridade social. Polo tanto non se recolle información sobre determinados sectores ou actividades económicas, como son a agricultura, gandería, caza, silvicultura, pesca e administración pública. Para analizar este sector empregouse o censo agrario de 1999, onde se recolle información diversa sobre as explotacións que o integran.

A pesar diso, as estatísticas do IGE proporcionan unha información relevante sobre o número de empresas e o tamaño de cada unha delas por estrato de asalariados, o que nos vai dar un indicativo da importancia relativa de cada un dos sectores de actividade económica.

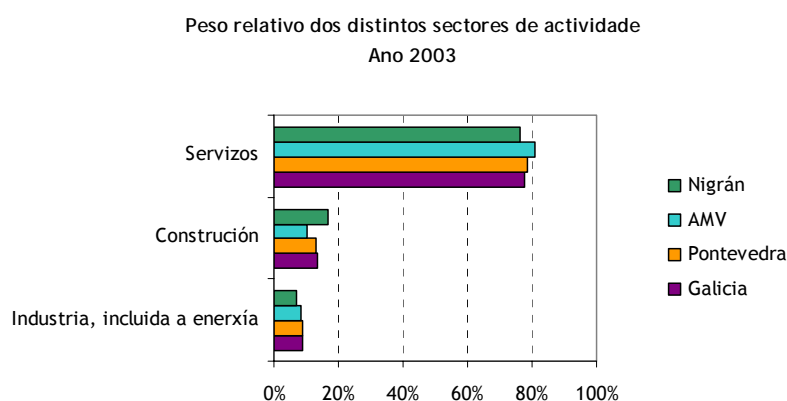
Fonte: central de balances. IGE

O Concello de Nigrán contaba no ano 2003 con 1079 empresas, o que representa o 3,57% do número de empresas da AMV, constituíndo o quinto concello da área por número de empresas. Ademais, o

número de empresas mantivo unha tendencia alcista durante o período 1999-2003, incrementándose en 165 novas entidades, o que supón un crecemento do 18,05%.

A maior parte destas empresas están dentro do sector servizos, que aglutina a 824 empresas, e representa o 76,37% do total, sendo esta proporción inferior ás manifestadas pola área metropolitana (81,16%), pero superior ás de Pontevedra (78,42%) e Galicia (77,74%). Por detrás, está a construción, con 181 empresas o que supón o 16,77% das empresas do concello. E por último, a industria, que conta con 74 empresas e representa o 6,86% do empresariado.

Fonte: Elaboración propia a partir dos datos do IGE

Ademais do número de empresas tamén é importante determinar o tamaño das mesmas. Neste senso cabe dicir que, no ano 2003, o 97,13% das entidades empresariais nigranesas tiñan un tamaño que as podería catalogar como microempresas (0 a 9 asalariados), o 2,69% restante tiña a catalogación de pequena empresa (10 a 49 asalariados) e tan só 2 empresas teñen entre 50 e 249 empregados.

Por outra banda, se nos fixamos na forma xurídica das empresas, temos que os autónomos son maioría, representando o 63,58% do total. Mentres que as sociedades limitadas, que é a outra forma que adoita escoller o empresariado do concello, supúñan o 29,84%. Ademais, había 17 S.A., 1 cooperativas e 53 empresas con outra forma xurídica.

Resumindo, se queremos caracterizar á empresa tipo do concello de Nigrán, teríamos que dicir que se trata dun autónomo ou dunha sociedade limitada que realiza unha actividade englobada no sector servizos ou na industria e cun número de empregados de 0 a 9.

A) Sector primario

O sector primario comprende as actividades de extracción directa de bens da natureza, sen transformacións. Normalmente, enténdese que forma parte do sector primario a minaría, a agricultura, a gandería, a silvicultura e a pesca.

Para analizar este sector empregáronse os datos do censo agrario de 1999, que aportaron información sobre número de explotacións, idade dos titulares e composición da cabana gandeira. Ademais, para a análise dos subsectores de forestais e da minaría tívose en conta os datos aportados pola Consellería de Medio Ambiente e Desenvolvemento Sostible e pola Consellería de Innovación e Industria. Para a pesca empregáronse os datos obtidos da confraría de pescadores e da Consellería de Pesca.

Pesca

A actividade pesqueira constitúe o principal subsector do sector primario dando emprego a 338 persoas, que supón o 4,83% das persoas ocupadas do concello de Nigrán, constituíndo a cuarta actividade que máis emprego xera.

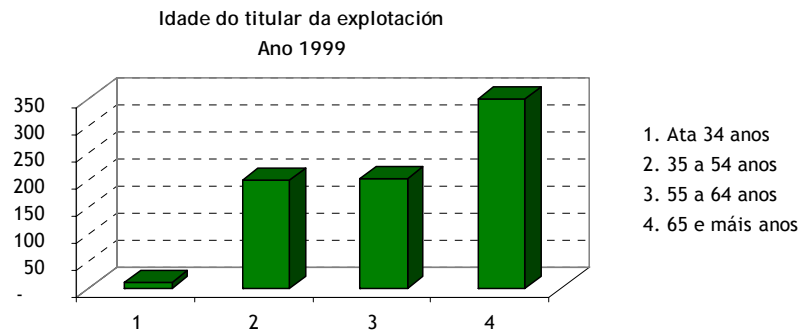
No concello de Nigrán non hai ningunha confraría de pescadores propia, estando os pescadores incluídos na confraría de pescadores La Anunciada de Baiona que estende o seu ámbito territorial dende a Praia de Abra (Patos-Nigrán) ata a Punta Orelluda (Oia), incluíndo as Illas Estelas e Farallóns.

A pesca realizada no concello de Nigrán véndese na lonxa de Baiona, que xestiona a confraría de pescadores, na que se descargan unha grande variedade de peixe, entre o que cabe salientar: o polbo, o berberecho, o ourizo de mar, o percebe, o mexillón, a ameixa babosa, a robaliza, o relo, a nécora, a faneca, a sardiña, a raia, etc. No ano 2005 vendéronse na lonxa 359.926 quilos de peixe que acadaron un valor de mercado de 2.675.560 €.

Agricultura e gandería

No ano 1999, o censo agrario de Nigrán, indicaba que había unhas 781 explotacións dedicadas ás labores agrogandeiras, empregando a 1.504 persoas entre titulares (761), cónxuxes (479) e axudas familiares (264). Este dato choca nun principio co aportado polo censo de poboación e vivenda do ano 2001, onde se dicía que había 119 persoas empregadas na agricultura, pero hai que ter en conta que estas dúas fontes empregan unha metodoloxía distinta e dentro do número que manexa o censo agrario hai moitas persoas que fan da agricultura unha fonte secundaria de ingresos ou que están xubiladas e aínda manteñen unha certa actividade no sector.

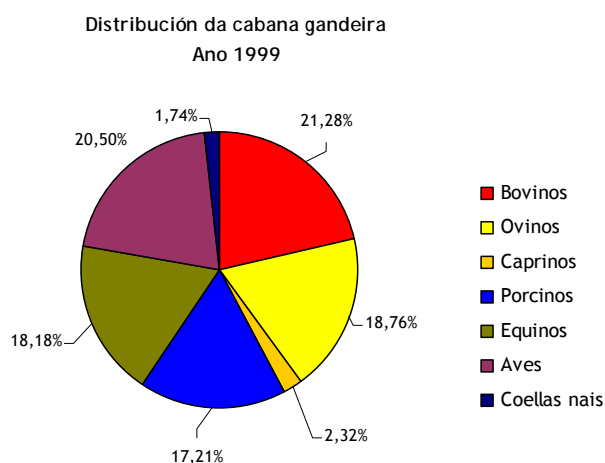

Fonte: Censo agrario. INE

En canto aos titulares das explotacións, cabe salientar que o grupo máis numeroso constitúeno os titulares de 65 e máis anos, que supoñen o 45,99% do total. Ademais, poderíase dicir que a media de idade dos titulares de explotacións é bastante alta, posto que o 71,53% dos mesmos ten máis de 55 anos, e ademais, os menores de 34 anos só representan o 1,31%, co que o relevo xeracional non está garantido. Todo isto conforma un panorama onde se está a producir un avellentamento da poboación dedicada ás labores agrarias, ademais do feito de que non existe un relevo xeracional da mesma, o que trae consigo unha situación de abandono das tarefas agrarias e un transvase de emprego cara a outros sectores económicos como poden ser os servizos ou a industria.

Nigrán conta cunha cabana gandeira de 517 cabezas, onde os bovinos teñen un peso maior, posto que o 21,28% gando pertence a este grupo. A este, séguenlle as aves (20,50%), os ovinos (18,76%), os equinos (18,18%) e os porcinos (17,21%). O resto das especies teñen unha importancia bastante residual, constituíndose na maioría dos casos en actividades complementarias da explotación gandeira, é dicir, son unha fonte máis de autoabastecemento.

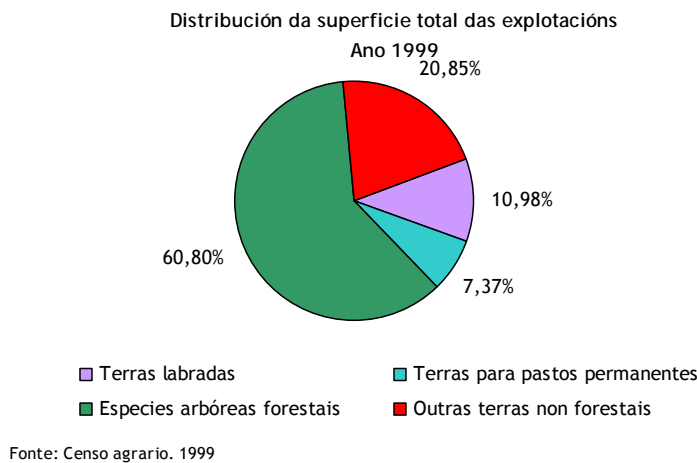
Fonte. Censo agrario. INE

En conclusión poderíamos dicir que o sector agrogandeiro de Nigrán ten un marcado carácter de autobastecemento, xa que as explotacións adoitan ter un tamaño pequeno e as súas producións non están orientadas cara o mercado, senón que o fan cara o mantemento da propia explotación.

Forestal

O Concello de Nigrán conta con 825 ha. dedicadas a superficie forestal, o que ben a significar o 60,80% da superficie agraria do concello e o 23,62% da superficie total do concello.

No que se refire ao réxime de propiedade da terra, hai que dicir que a fórmula maioritaria no concello é a da propiedade privada, posto que o monte comunal tan só representa o 23,20% da superficie total do concello.

Número e superficie das comunidades de montes veciñais en man común

Concello	Nº CMVMC	Superficie HA.	% respecto á súa superficie
Nigrán	5	812,00	23,20

Fonte: elaboración propia a partir dos datos da Consellería de Medio Ambiente. Ano 2003

En canto aos traballos forestais, hai que dicir que o concello conta con 3 empresas dedicadas á industria forestal e 11 que se dedican á explotación dos recursos forestais.

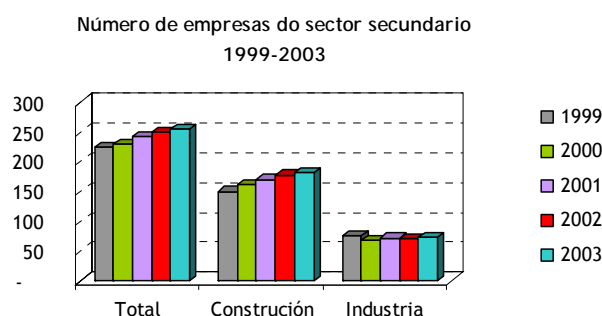
Minaría

Segundo información da Consellería de Innovación e Industria no ano 2005 hai unha explotación mineira dedicada á extracción de granito na parroquia de Chandebrito.

B) Sector secundario

O sector secundario refírese ás actividades que implican transformación de alimentos e materias primas a través dos máis variados procesos produtivos. Normalmente inclúense neste sector a siderurxia, as industrias mecánicas, a química, o téxtil, a produción de bens de consumo, etc., así como, a construción, aínda que, debido á súa importancia, pódese contabilizar aparte. Neste apartado imos facer unha análise do sector desagregando os datos polos subsectores da industria e da construción, e analizando o número de empresas, tamaño e emprego xerado.

Fonte: central de balances. IGE

En Nigrán o sector secundario está composto por 254 empresas, das que 73 se corresponden coa industria e 181 coa construción. Este sector estivo medrando en número de empresas pasando das 225 ata as 254, o que supuxo un crecemento porcentual do 12,89%. Ademais ao sector estivo a medrar en emprego, de xeito que no período 1996-2001, o incremento no número de persoas ocupadas foi do 44,08%, chegando a acadar unha cifra de 2.530 persoas.

Industria

A industria do concello de Nigrán estaba conformada, no ano 2003, por 73 empresas que aglutinaban o 22,08% de emprego do concello e representaban o 6,77% do censo empresarial. Este subsector estivo decrecendo no que se refire ao número de empresas, pero estivo a medrar no que se refire a emprego xerado, sendo a taxa de variación do -2,67% no período 1999-2003, no caso do número de entidades, e do 35,44% no período 1996-2001, para o emprego xerado polas mesmas. Este feito ten a súa explicación na importancia que ten o sector industrial en concellos do seu contorno (Vigo e Porriño, fundamentalmente) que constitúen uns polos de atracción de man de obra.

Estas 73 empresas supoñen o 3,00% do censo de empresas industriais da área metropolitana, constituíndo o noveno concello por número de empresas do sector industrial dentro da área metropolitana.

Se analizamos a composición deste sector, podemos ver como as actividades se reparten en:

Actividade	Nº de empresas
Industria da alimentación, bebidas e tabaco	6
Industria téxtil e da confección	8
Industria da madeira e da cortiza	13
Industria do papel; edición, artes gráficas e reprodución de soportes gravados	7
Industria química	1
Industria da transformación do caucho e materias plásticas	2
Industrias doutros produtos minerais non metálicos	6
Metalurxia e fabricación de produtos metálicos	16
Industria da construción de maquinaria e equipo mecánico	3
Industria de material e equipo eléctrico, electrónico e óptico	6
Industrias manufactureiras diversas	4
Produción e distribución de enerxía eléctrica, gas e auga	1

Fonte: central de balances. IGE

Sendo as empresas dedicadas á metalurxia e fabricación de produtos metálicos, xunto coas industrias da madeira e da cortiza as que teñen un maior peso, contando con 16 e 13 entidades cada unha. O resto de empresas está moi repartido entre outras actividades do subsector.

As empresas que compoñen este sector teñen unha dimensión reducida posto que o 87,67% delas teñen menos de 9 empregados, podendo cualificarse como microempresas. As pequenas empresas (de 10 a 49 empregados) comportan o 12,33% do empresariado do sector.

En canto á forma xurídica, a máis empregada polo empresariado deste sector foi a de autónomo, que supuña o 56,16% do total, seguida das sociedades limitadas co 35,62%. Ademais había 3 sociedades anónimas e 2 sociedades personalistas (comunidades de bens e outros).

Construción

O sector da construción do concello de Nigrán está composto por 181 empresas, que aglutinan ao 14,10% dos ocupados do concello e supoñen o 16,77% do censo empresarial. Este sector estivo a medrar nos últimos anos tanto en emprego como en número de empresas. En emprego o crecemento foi do 60,06% no período 1996-2001, mentres que o incremento do censo empresarial foi do 20,67% entre o ano 1999 e o 2003.

Actividade	Nº de empresas
Preparación de obras	7
Construción xeral de inmobles e obras de enxeñería civil	50
Instalacións de edificios e obras	92
Acabado de edificios e obras	32

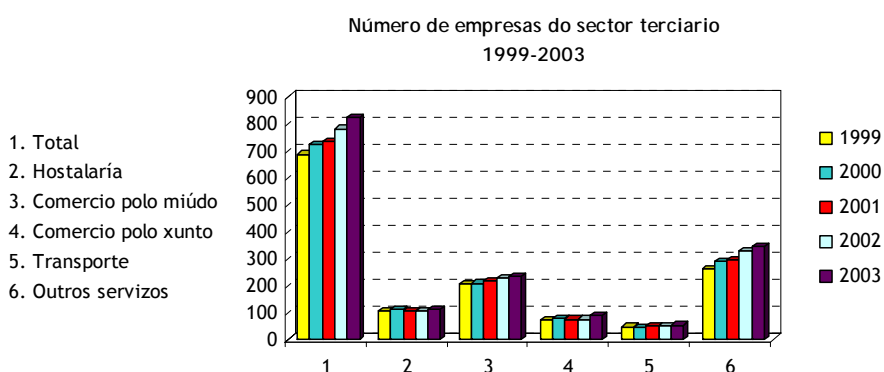
Fonte: central de balances. IGE

As empresas de Nigrán que integran este sector dedícanse maioritariamente á instalación de edificios e obras e a construción xeral de inmobles, tendo un tamaño bastante reducido, posto que o 96,13% non contrata máis de 9 empregados/as e o 3,87% restante non pasa dos 19 empregados/as.

En canto á forma xurídica, a de autónomos/as e a de sociedade limitada son as máis escollidas, co 49,17% e o 47,51% dos casos. Tamén existen 1 sociedade anónima e 5 catalogadas como outras (comunidades de bens, sociedades personalistas, etc.)

C) Sector terciario

O sector terciario engloba as actividades que utilizan distintas clases de equipos e de traballo humano para atender as demandas de transporte, comunicacións e actividades financeiras como a banca, a bolsa, os seguros, etc. Para estudar este sector ímolo subdividir en 5 subsectores: hostalaría, comercio polo miúdo, comercio polo xunto, transporte e outros servizos (que inclúe actividades inmobiliarias, intermediación financeira, educación, sanidade e servizos prestados a comunidade).

Fonte: central de balances. IGE

Este sector de actividade é o que contaba cun maior número de empresas, acadando a cifra de 824 entidades despois de medrar un 19,94% no período 1999-2003. Ademais, o sector tamén é o que xera un maior volume de emprego, acaparando ao 57,29% das persoas ocupadas do concello. Dentro do sector a actividade que conta cun maior número de empresas era no ano 2003 o de outros servizos (seguros, intermediación financeira, etc.) con 345, seguido de comercio polo miúdo con 231, da hostalaría con 110, do comercio polo xunto con 86 e dos transportes con 52.

En canto ao emprego, hai que dicir que no censo de poboación do 2001 a poboación ocupada nos servizos era de 4006 persoas, representando o primeiro sector de actividade do concello por volume de emprego. Ademais, durante o período o sector estivo a medrar en volume de emprego, sendo a cifra do 2001 un 64,11% maior que a do 1996.

En canto ao tamaño das empresas do sector, pódese dicir que a maioría das empresas do sector son microempresas posto que o 98,184% non pasa dos 9 asalariados/as, o 1,58% está no intervalo de 10 a 49 asalariados/as e só hai dúas empresas no tramo de 50 a 249 asalariados. Isto que configura un panorama onde o autoemprego é a tónica dominante, posto que a forma xurídica que predomina é a de autónomo con 555 empresas, o que representa o 67,35% do total. Mentres que as sociedades limitadas tan só comportan o 24,19% do empresariado e o resto está repartido entre sociedades anónimas, cooperativas e outras formas empresariais.

Hostalaría

No subsector da hostalaría están recollidos os hoteis, pensións, cámpings, restaurantes, establecementos de bebidas (bares e cafeterías), así como os comedores colectivos. Este subsector integra a 110 empresas, o que supón o 12,73% do censo de empresas de servizos do concello. Ademais a hostalaría estivo crescendo en número de empresas durante o período 1999-2003, pasando de 103 a 110, o que supuxo unha medra do 6,80%.

As empresas de Nigrán que compoñen este subsector no ano 2003 repártense nas seguintes actividades:

Actividade	Nº de empresas
Hoteis	6
Cámping e outros tipos de hospedaxe de curta duración	4
Restaurantes	26
Establecementos de bebidas	72
Comedores colectivos e provisión de comidas preparadas	2

Fonte: central de balances. IGE

O tamaño que soen ter estas empresas é reducido posto que o 100% delas non pasa dos 9 asalariados/as. Ademais, se nos fixamos na forma xurídica temos que o 68,18% das mesmas están en mans de empresarios/as autónomos/as, mentres que as sociedades limitadas tan só representan o 22,73% do empresariado.

Comercio polo miúdo

O subsector do comercio polo miúdo engloba as actividades de venda, mantemento e reparación de vehículos de motor, motocicletas e ciclomotores, venda polo miúdo de combustible para vehículos de motor, comercio polo miúdo, agás o comercio de vehículos de motor, motocicletas e ciclomotores, así como, a reparación de efectos persoais e utensilios domésticos.

O subsector ocupa o segundo lugar en número de empresas dentro do sector servizos, con 231, e ademais no período 1999-2003 incrementou o número de empresas, pasando de 204 a 231, o que supuxo unha suba do 13,24%.

As empresas de Nigrán que compoñen este subsector no ano 2003 repártense nas seguintes actividades:

Actividade	Nº de empresas
Venda de vehículos de motor	8
Mantemento e reparación de vehículos de motor	15
Venda de repostos e accesorios de vehículos de motor	2
Comercio polo miúdo en establecementos non especializados	38
Comercio polo miúdo de alimentos, bebidas e tabaco en establecementos especializados	49
Comercio polo miúdo de produtos farmacéuticos, artigos médicos, beleza e hixiene	18
Outro comercio polo miúdo de artigos novos en establecementos especializados	83
Comercio polo miúdo non realizado en establecementos	12
Reparación de efectos persoais e utensilios domésticos	6

Fonte: central de balances. IGE

En canto ao tamaño das empresas deste sector, cabe dicir que o 97,84% das mesmas poden ser catalogadas como microempresas, posto que non pasan dos 9 asalariados. Ademais, se nos fixamos

na forma xurídica temos que o 74,46% teñen a consideración de autónomos, polo que se podería dicir que o autoemprego constitúe a característica básica deste subsector.

Comercio polo xunto

O subsector do comercio polo xunto engloba as actividades de intermediarios do comercio, comercio polo xunto de materias primas agrarias e de animais vivos, comercio polo xunto de produtos alimenticios, bebidas e tabaco, comercio polo xunto de produtos de consumo, distintos dos alimenticios, comercio polo xunto de produtos non agrarios semielaborados, chatarra e produtos de refugallo, comercio polo xunto de maquinaria e equipo e outro comercio polo xunto.

O subsector ocupa o cuarto lugar en número de empresas, representando o 10,44% do censo de empresas do sector servizos do concello. Non obstante, durante o período 1999-2003 estivo crecendo en número de empresas, pasando de 73 a 86, o que supuxo un aumento do 17,81%.

As empresas de Nigrán que compoñen este subsector no ano 2003 repártense nas seguintes actividades:

Actividade	Nº de empresas
Intermediarios do comercio	21
Comercio por xunto de materias primas agrarias e de animais vivos	5
Comercio por xunto de produtos alimenticios, bebidas e tabaco	19
Comercio por xunto de produtos de consumo, distintos dos alimenticios	16
Comercio por xunto de produtos non agrarios semielaborados, chatarra e produtos de refugallo	15
Comercio por xunto de maquinaria e equipo	3
Outro comercio por xunto	7

Fonte: central de balances. IGE

En canto ao tamaño das empresas deste sector, cabe dicir que o 98,84% poden ser catalogadas como microempresas, posto que non pasa dos 9 asalariados/as. Só existe 1 empresa no tramo de 10 a 49 traballadores/as, o que representa o 1,16% do empresariado do subsector. Ademais a forma xurídica máis elixida é a de sociedade limitada (54,65%) seguida da de autónomo/a (40,70%).

Transporte

O subsector do transporte engloba as actividades de transporte terrestre, transporte por tubos, transporte marítimo, de cabotaxe e por vías de navegación interiores, transporte aéreo e espacial, actividades anexas aos transportes, actividades de axencias de viaxes, e actividades de correos e telecomunicacións.

Este subsector conta con 52 empresas, representando o 6,02% das empresas do sector servizos. Ademais mantivo unha senda ascendente no censo empresarial durante o período 1999-2003, posto que pasou de 46 a 52 empresas, o que supuxo un aumento do 13,04%.

As empresas de Nigrán que compoñen este subsector no ano 2003 repártense nas seguintes actividades:

Actividade	Nº de empresas
Outros tipos de transporte terrestre	49
Outras actividades anexas aos transportes	1
Telecomunicacións	2

Fonte: central de balances. IGE

As maior parte das entidades que están dentro doutros transportes refírense a empresas que realizan transporte por estrada por medio de camións ou tráileres, polo tanto estamos a falar de empresarios/as autónomos/as que teñen o seu propio vehículo e realizan traballos para outras empresas. Estes empresarios/as non soen contratar asalariados/as e, polo tanto, tratase dunha forma de autoemprego, de feito os autónomos supoñen o 82,69% do empresariado do subsector.

Outros servizos

O subsector de outros servizos engloba as actividades de intermediación financeira, actividades inmobiliarias e de alugueiro, servizos empresariais, educación, actividades sanitarias e veterinarias, servizos sociais, outras actividades sociais e de servizos prestados á comunidade, así como actividades de prestación de servizos persoais.

Este subsector ocupa o primeiro lugar dentro do sector servizos e durante o período 1999-2003 e experimentou un crecemento, pasando de 261 a 345 empresas, o que supuxo unha medra do 32,18%.

As empresas de Nigrán que compoñen este subsector repártense nas seguintes actividades:

Actividade	Nº de empresas
Actividades auxiliares da intermediación financeira	13
Actividades inmobiliarias	60
Alugueiro de maquinaria e equipo sen operario, de efectos persoais e utensilios domésticos	5
Actividades informáticas	6
Investigación e desenvolvemento	2
Outras actividades empresariais	139
Educación	22
Actividades sanitarias e veterinarias, servizos sociais	39
Actividades de saneamento público	2
Actividades asociativas	2
Actividades recreativas, culturais e deportivas	24
Actividades diversas de servizos persoais	31
Actividades auxiliares da intermediación financeira	13
Actividades inmobiliarias	60
Alugueiro de maquinaria e equipo sen operario, de efectos persoais e utensilios domésticos	5

Fonte: central de balances. IGE

En canto ao tamaño das empresas, temos que dicir que o 97,39% delas non pasa dos 9 asalariados/as, polo que se poden catalogar como microempresas. O 2,61% restante está no estrato de 10 a 49 empregados/as. Ademais se nos fixamos na forma xurídica das mesmas, temos que o 66,67% son autónomos/as e o 24,64% son sociedades limitadas.

9. TERCEIRO SECTOR

Segundo datos facilitados polo concello de Nigrán, en xaneiro de 2006, o concello contaba con 33 asociacións inscritas no seu rexistro. Segundo a tipoloxía recollida no cadro, a maioría son e “asociacións veciñais”, cun total de 9. As asociacións culturais (5), deportivas (5) e as comunidades de montes (5) tamén teñen un peso importante no tecido asociativo. O resto das entidades estaba bastante repartido entre as seguintes categorías.

Tipoloxía e número de asociacións non lucrativas en Nigrán
Ano 2006

Tipo de asociación	Nº de asociacións
Asociacións culturais	5
Asociacións de mulleres	1
Asociacións de pais de alumnos	1
Asociacións de traballadores	1
Asociacións de veciños	9
Asociacións deportivas	5
Comunidades de montes	5
Outras Asociacións	6
TOTAL	33

Fonte: Concello de Nigrán

10. DAFO XERAL DE NIGRÁN

DEBILIDADES	AMENAZAS
• Dispersión da poboación • Alta densidade de poboación nas áreas de litoral • Forte impacto da acción humana na configuración dos usos do solo no concello, destacando especialmente o dedicado a asentamento humano. • Forte impacto medioambiental pola construción de infraestruturas viarias e tamén na desarticulación dos asentamentos, provocando a falta de conexión entre os mesmos • Excesiva presión demográfica sobre o litoral que xera unha degradación dos recursos naturais • Descenso da vexetación clímax • Monocultivo forestal de especies traídas de fóra (eucalipto e piñeiro) en detrimento das autóctonas, o que xera un aproveitamento pouco sostible dos recursos naturais • Escaso aproveitamento dos recursos patrimoniais • Falta de sensibilización da poboación local para a conservación dos bens naturais e patrimoniais do concello • Terreos agrícolas en desuso e con boas condicións para o seu cultivo • Escasa sensibilización do organismo municipal ante determinadas actuacións contra o medio ambiente • Deterioro e degradación natural dos cursos fluviais a causa da forte presión urbanística, especialmente na parte final do río Miñor ata a súa desembocadura na Foz • Crecemento urbanístico desordenado e desproporcionado, principalmente na franxa costeira, que rompe coa estética urbanística • Calidade media dos servizos de restauración • Escasa oferta de aloxamento e de baixa calidade, que non favorece a permanencia das persoas visitantes no concello • Escasa sinalización dos recursos patrimoniais • Forte estacionalidade do turismo, concentrándose nos meses de xullo e agosto, fundamentalmente • Falta dun planeamento urbanístico que ordene e regule o crecemento futuro do municipio • Insuficiencia de prazas públicas en residencias para persoas maiores e doutros servizos dirixidos á poboación maior	• Demanda de solo residencial por parte da poboación viguesa e doutros territorios. • Explotación irracional dos recursos forestais e aumento dos incendios • Impacto negativo na construción de infraestruturas viarias • Presión demográfica da cidade de Vigo • Experiencias urbanísticas especulativas nas áreas costeiras próximas • Saturación urbanística en áreas costeiras próximas • Maior competitividade no sector turístico que leva consigo un aumento das exixencias por parte dos visitantes en temas de aloxamento, restauración e servizos públicos e de ocio e lecer • Cambio nas tendencias dos turistas cunha maior preferencia polo turismo de descanso e gastronómico en detrimento do de sol e praia • Descoordinación entre administracións competentes en materia de turismo (Xunta-Deputación-Concello) • Falta dunha visión de Mancomunidade que leve a desenvolver actuacións conxuntas entre os diferentes concellos en temas relacionados co transporte, turismo, ordenación do territorio, oferta de servizos, etc.

• Avellentamento continuo da poboación, que provoca un aumento da poboación dependente respecto á activa • Aumento da emigración local cara as áreas máis dinámicas da provincia (Vigo e Pontevedra) • Descenso da poboación inmigrante nos últimos anos • Taxa de crecemento migratorio negativo • Taxa de analfabetismo superior á da AMV, especialmente entre as mulleres • Baixo nivel formativo da poboación en xeral, con maior incidencia no colectivo feminino • Baixa de porcentaxe de poboación, especialmente feminina, con formación en estudos de tipo agrícola, gandeiro, pesca e veterinaria • Escaso número de vivendas en alugueiro • Alto número de vivendas baleiras • A poboación local identifica como principais problemas relacionados coa vivenda a existencia de rúdos exteriores e a pouca limpeza nas rúas • Altas taxas de temporalidade e estacionalidade no emprego, especialmente entre as mulleres • Escasas oportunidades de emprego para as mulleres que se ven relegadas a traballos precarios e de baixa remuneración no sector servizos • Escasas oportunidades de emprego para a poboación moza o que provoca a emigración deste colectivo • Perda de peso do sector agrogandeiro, construción e pesca • Aumento do desemprego, con maior incidencia entre as mulleres • A poboación moza, mulleres e poboación maior soportan as maiores taxas de desemprego • Avellentamento e abandono das actividades agrogandeiras sen que haxa relevo xeracional que determina unha baixa porcentaxe de ocupados no sector • Inexistencia de liñas de axuda orientadas á promoción do emprego dende o concello • Insuficiencia dos recursos humanos dedicados a desenvolvemento local e emprego • Existencia de actividades de economía somerxida relacionadas co turismo: aloxamento e hostalaría • Existencia de índices baixos nalgúns parámetros de desenvolvemento: industrial e comercial • Tamaño reducido das explotacións e empresas	

• Existencia dun mercado minifundismo e de pequenas producións hortofrutícolas orientadas cara o consumo propio • Falta de profesionalización na xestión das comunidades de montes • Desaproveitamento das axudas en materia de promoción do emprego e desenvolvemento local	
FORTALEZAS	OPORTUNIDADES
• Situación xeográfica na entrada á ría de Vigo, ao lado deste concello. • Proximidade á cidade de Vigo o que favorece a súa expansión urbana • Situación xeográfica estratéxica con boas comunicacións coas cidades de Vigo, Pontevedra, Portugal e Ourense • Existencia de extensos areas • Existencia de solo dedicado a actividades agrarias entre as que destacan o cultivo de viñedo. • Existencia de pequenas extensións de vexetación autóctona no norte do concello e nas marxes dos ríos Muíños e no Miñor. • Importancia da superficie forestal dedicada á produción madeireira • Condicións climáticas benignas onde predominan os veráns cálidos e invernos suaves, con precipitacións abondosas entre o outono e a primavera • Existencia de dous espazos naturais de especial valor ecolóxico e ambiental, a desembocadura do río Miñor na Ramallosa e as Illas Estelas, ambas propostas para Rede Natura 2000 • Abondosa presenza de restos arqueolóxicos presentes en todo o concello (gravados rupestres, castros, mámoas, etc.) • Existencia de recursos patrimoniais e naturais ben conservados e susceptibles de seren explotados para o sector turístico • Patrimonio arquitectónico abondoso e de interese, especialmente os Pazos (Touza, Urzaiz, etc.) e o patrimonio relixioso como o Templo Votivo do Mar do arquitecto Antonio Palacios • Abondoso patrimonio etnográfico inmaterial, reflexado na celebración de festas e romarias. Cultura vinculada ao mar.	• Integración na futura Área Metropolitana de Vigo • Política das liñas aéreas de baixo custo que poden favorecer a chegada de visitantes doutros países • Pertenza a dúas Mancomunidades, polo que se pode aproveitar das estratexias e servizos de ambas • Visión positiva por parte da poboación foránea da área xeográfica na que se sitúa o concello • Existencia de Leis para garantir, conservar e velar pola defensa do patrimonio etnográfico, arqueolóxico e natural • Saturación urbanística costeira noutras áreas próximas • Existencia de políticas autonómicas que promoven a revitalización de zonas comerciais urbanas • Existencia de políticas públicas que favorecen a inserción laboral de mulleres • Existencia de políticas autonómicas de conciliación da vida familiar e laboral • Existencia de políticas autonómicas e plans de fomento do autoemprego a nivel local, a través de cursos de formación e axudas para creación da propia empresa • Endurecemento das políticas contra a urbanización descontrolada na costa • Aumento da sensibilización por parte da cidadanía en relación á necesidade de conservación dos recursos naturais e do patrimonio cultural

• Existencia dun Plan de Dinamización Turístico que pode permitir a ordenación dos recursos, así como a conservación e promoción dos mesmos • Importante oferta hostaleira • Existencia dunha rica gastronomía baseada nos produtos do mar e de recoñecido prestixio a nivel galego (marisco, polbo, mexillón, linguado, rodaballo, etc) • Realización de actividades náutico-deportivas orientadas á desestacionalización do turismo • Existencia de sendeiros que permiten percorrer o territorio e obter fermosas vistas panorámicas (GR 58 Sendeiro das Greas, PRG-9, PRG-60, PRG-61. Posibilidades de realizar algúns dos percorridos en bicicleta, a cabalo ademais de a pé. • Existencia dunha intensa rede de camiños e pistas de monte para uso de actividades de contacto coa natureza • Posibilidade de diversificación da oferta turística, con recursos no interior, que permita unha descentralización da oferta • Proximidade a Baiona que pode favorecer a chegada de máis turismo dada a masificación dese concello • Importancia das actividades lúdico-culturais realizadas nas praias (concertos, competicións deportivas, etc.) • Existencia dunha páxina web municipal de promoción turística • Existencia de servizos sociais no concello dirixidos a diferentes colectivos: mocidade, emigrantes retornados e inmigrantes, mulleres, etc. • Pertenza ao Plan Galego de Inclusión Social que se desenvolve nos concellos que conforman o Val Miñor, con sede en Gondomar • Aumento relativo da poboación moza respecto do total • Idade media da poboación baixa en relación á AMV, Pontevedra e Galicia • Saldo vexetativo positivo, debido ao maior número de nacementos que defuncións • Importante número de vivendas baleiras • Percepción de seguridade por parte da poboación no seu contorno • Aumento da poboación ocupada no concello • Grupos profesionais de media-alta cualificación, especialmente masculinos • O concello conta cunha técnica de emprego	

• Existencia de grupos de poboación con niveles de renda altos • Índices altos dalgúns parámetros de desenvolvemento: turístico, de restauración e bares • Número importante de empresas dedicadas ao sector forestal • Importancia do sector empresarial hostaleiro • Importancia do comercio de proximidade, especialmente na parroquia de Nigrán e A Ramallosa • Importante nivel de asociacionismo local cun tecido que acada a 33 asociacións de diferente índole • Número importante de asociacións de veciños • Existencia de programas de desenvolvemento rural PRODER II • Existencia do proxecto CONTA CON ELAS da MAIV dirixido a mellorar a inserción laboral da muller	

11. PROPOSTAS E ACTUACIÓNS

1. Planificación, a través dos plans de ordenación do monte e a profesionalización das comunidades de montes, para un aproveitamento sustentábel dos recursos forestais, á rexeneración das áreas degradadas polos incendios forestais e a actuación humana, á repoboación e substitución das especies arbóreas foráneas por especies autóctonas, con especial incidencia nas áreas de especial interese natural.
2. Conservación e rexeneración da vexetación clímax con especial incidencia nas zonas próximas aos cursos fluviais.
3. Creación dun programa de xestión municipal para fomentar o aproveitamento sostible dos recursos forestais, que actualmente se atopan reducidos á explotación madeireira.
4. Contar cun grupo organizado e estable durante todo o ano de persoas formadas e capacitadas para levar a cabo medidas de prevención e extinción de incendios forestais.
5. Realización dunha campaña de sensibilización dirixida á poboación local para promover a revalorización dos recursos propios.
6. Sinalización dos recursos de especial interese patrimonial e natural, en coordinación cos demais concellos da área.

7. Recuperación ambiental e natural da marxe do río Miñor, en coordinación co concello de Gondomar, para que sexa utilizado como espazo de recreo para a poboación local e visitantes.
8. Aproveitamento e recuperación da intensa rede de camiños e pistas para a creación de sendeiros naturais que comuniquen os diferentes recursos.
9. Estudo da viabilidade para a creación dun parque arqueolóxico en “Chandebrito”.
10. Realización dun estudo sobre os posibles aproveitamentos dos pazos existentes no termo municipal.
11. Promoción dos recursos e as actividades de lecer das zonas interiores do concello.
12. Estudo para a redución da contaminación acústica no concello.
13. Creación de material de difusión e dunha campaña de promoción dos recursos do territorio, con especial incidencia na utilización de novas tecnoloxías (internet, asistencia a feiras, etc.).
14. Promoción das festas gastronómicas locais cunha maior implicación do sector hostaleiro, tanto na planificación como no desenvolvemento das mesmas.
15. Campaña de revalorización da cultura vinculada ao mar, na que participen asociacións e a cidadanía en xeral.
16. Creación dun servizo de transporte marítimo, tanto orientado ao turismo, para coñecer a ría, as Cíes, como para o transporte de pasaxeiros entre Nigrán e os concellos limítrofes: Vigo e Baiona, de xeito que se reduza o volume de tráfico terrestre entre estes núcleos.
17. Realización de accións formativas dirixidas ao empresariado e traballadores do sector hostaleiro que posibiliten unha maior profesionalización.
18. Fortalecemento da oferta de actividades náutico-deportivas tanto públicas como privadas.
19. Deseño e promoción de actividades nos areais do concello que se prolonguen no tempo co fin de xerar dinámicas de fluxos máis frecuentes para desestacionalizar a oferta de actividades no verán.
20. Deseño e promoción de actividades na época estival nas zonas do interior do concello co fin de amortecer e descentralizar a presión que sofren os areais, ao tempo que se reconduciría aos visitantes, e á propia poboación local, cara a outros espazos de interese e con pouca presión turística.

21. Establecemento dunha canle de colaboración coa confraría de pescadores, para posibilitar a oferta dun servizo que dea a coñecer a práctica habitual da pesca de baixura aos turistas, e persoas en xeral, permitíndolles acompañar durante unhas horas aos pescadores nos seus barcos onde poderán observar e realizar as tarefas que desempeñan os mariñeiros, ademais de realizar unha serie de rutas pola costa do concello.
22. Mellora e ampliación do sistema de zonas verdes no núcleo urbano.
23. Mellora da localización e accesibilidade a determinadas áreas de interese (praias, núcleos rurais, patrimonio arqueolóxico e arquitectónico, etc.) a través da colocación de sinalización vertical así como da ampliación e mellora do firme das vías de comunicación.
24. Promoción da creación de servizos dirixidos á poboación infantil e maior, que permitan á poboación local conciliar a súa vida laboral coa familiar (garderías, escolas infantís, ludotecas, centros de día, residencias da Terceira Idade, etc.).
25. Fomento da recuperación e rehabilitación das vivendas de especial interese arquitectónico (pazos, casas grandes, reitorais, etc.) e próximas a algún tipo de recurso para o deseño de produtos turísticos e creación de infraestruturas hoteleiras (casas rurais, hoteis con encanto, etc.).
26. Establecemento de políticas que faciliten o acceso á vivenda en propiedade ou alugueiro á xente moza.
27. Establecer programas formativos e de emprego nos que a poboación feminina sexa a principal beneficiaria das accións.
28. Análise das necesidades e das carencias de formación na man de obra en relación coas demandas do empresariado local para o desenvolvemento de accións formativas en cooperación coas asociacións empresariais.
29. Incentivar ás empresas cara unha maior estabilidade no emprego mediante a información e promoción das medidas de promoción de emprego estable.
30. Establecemento de liñas de axuda dende o concello dirixidas á creación de empresas e, fomentando a creación de emprego e o desenvolvemento local.
31. Análise da viabilidade da creación dun viveiro de empresas.
32. Promover a cooperación empresarial a través da realización de accións conxuntas coas asociacións existentes no territorio.

33. Creación dunha axencia de desenvolvemento local estable e con maior dispoñibilidade de recursos humanos.
34. Realización de accións de vertebración do comercio urbano a través da realización dun diagnóstico da situación e necesidades do sector, así como de actuacións nas rúas ou zonas comerciais que supoñan unha mellora na súa accesibilidade e sinalización.
35. Promover a realización de accións formativas dirixidas cara aos comerciantes, así como a creación e o establecemento dun selo distintivo de calidade.
36. Promover a participación cidadá a través do movemento asociativo, creando foros de debate que permitan á poboación local facer chegar as súas inquiredanzas e propostas.
37. Maior coordinación entre os concellos das dúas mancomunidades ás que pertence o concello, Val Miñor e Vigo, co obxectivo de mellorar o aproveitamento dos recursos aos que se pode acceder dende ditos organismos.

